

Vuosikertomus 2007

Liiketoimintakatsaus

Vastuullisesti kaikessa toiminnassa

Tulevaisuudesta on kannettava vastuuta monella tavalla. Voimailtosten ja muiden työpaikkojen ohella tämä koskee vuorovaikutustamme meitä ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tulevaisuuden energiantuotannon turvaamiseksi Fortum jatkoivat vuonna 2007 investointejaan uuteen tuotantokapasiteettiin, tehokkuuden parantamiseen ja kestävään kehitykseen sekä tutkimus- ja kehitystyöhön. Keskeisessä asemassa olivat myös asiakaspalvelun kehittäminen sekä kulttuurin, urheilun ja yhteiskunnallisten kohteiden tukeminen. Uskomme, että nämä toimenpiteet tekevät Fortumista Pohjoismaiden halutuimman energiantoimittajan.

Arvioitavana lisädinvoima

Arvioimme uusia investointimahdollisuuksia jatkuvasti. Suomessa Fortum käynnisti ympäristövaikutusten

arviointimenettelyn (YVA) Loviisan ydinvoimalaitoksen yhteyteen mahdollisesti rakennettavasta kolmannesta 1000–1800 MW:n voimalaitosyksiköstä. Osana menettelyä Fortum järjesti useita yleisötilaisuuksia Loviisassa. Näissä tilaisuuksissa ympäristön asukkailla oli mahdollisuus antaa palautetta, kysyä kysymyksiä ja ilmaista mielipiteensä suoraan Fortumille. YVA-menettely eteni suunnitelmien mukaan, ja se saatetaan loppuun vuoden 2008 kesään mennessä.

Vesivoima uudistuu

Nykyisen tuotantokapasiteetin kunnostaminen on tärkeä investointikohde Fortumissa. Vuonna 2007 saimme päätökseen Avestassa Ruotsissa sijaitsevan vesivoimalaitoksen uusimisen. Uusi Avestaforsenin voimalaitos vihittiin käyttöön lokakuussa ja se korvaa aiemmin samalla paikalla sijainneen laitoksen. Sen myötä Avestan vuotuinen tuotanto kasvaa 171 GWh:sta 206 GWh:iin.

Uusi Avestaforsenin voimalaitos oli vuosikymmenen suurin investointi vesivoimaan Ruotsissa.

teissa. Ohjelma käynnistettiin menestyksellisesti Ruotsissa ja laajenee Suomeen vuonna 2008. Ohjelma tuo asiakkaille lisäarvoa esimerkiksi energiansäästöön liittyvän neuvontapalvelun muodossa. Ohjelmaan kuuluvat toisen asteen oppilaille suunnattu energia- ja yhteiskunta-aiheinen EnergiSnackis -keskustelufoorumi ja

Vuorovaikutusta naapureiden kanssa Loviisassa: yleinen mielipide ja lähistöllä asuvien luottamus Fortumiin vastuullisena ydinvoimayhtiönä ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Seuraava sukupolvi

Fortumin mielestä energiateollisuuden vastuulla ei ole ainoastaan energian tuotanto vaan myös asiakkaiden neuvonta ja auttaminen energiaan liittyvissä kysymyksissä. Näitä palveluja Fortum tarjoaa Energiakumppani-ohjelmansa puit-

Suomen ja Ruotsin pääministerit vierailivat EnergiSnackis-keskustelutilaisuudessa Tukholmassa. Jakobsbergin lukion oppilaat pelasivat peliä yhdessä pääministerien kanssa.

”Pohjois-Euroopan neljä vuodenaikaa näkyvät tämän vuosikertomuksen kuvissa. Ne muistuttavat lukijaa, miten tärkeää on hillitä ilmastonmuutosta.”

Fortum vuonna 2007

siihen liittyvä peli. Peli on ollut erittäin suosittu, ja sitä on toimitettu ruotsalaisiin kouluihin ilmaiseksi tähän mennessä 9 000 kappaletta.

Aktiivinen yrityskansalainen

Fortum haluaa olla aktiivinen yrityskansalainen niillä paikkakunnilla, joilla se toimii. Suomessa Fortum ja Espoon kaupunki tekevät yhteistyötä kaupungin turvallisuuden kehittämiseksi esimerkiksi valaisemalla pimeitä

Poweria parketilla! -tanssitapahtuma keräsi paikalle 4 000 ihmistä. Mukana oli kaikenikäisiä vauvoista vaareihin.

alueita; yhteistyössä järjestettävät kulttuuritapahtumat puolestaan lisäävät viihtyisyyttä. Vuonna 2007 järjestettiin ensimmäisen kerran koko perheen Poweria parketilla! -tanssitapahtuma. Ilmaisen tanssitapahtuman yhteydessä järjestettiin myös arpajaiset, ja varat lahjoitettiin kaupungin ikäihmisille. Tanssiyhtye kiersi paikallisia vanhainkoteja ja tarjosi asukkaalle mahdollisuuden tanssia "kotioloissa". Poweria parketilla! -tapahtumasta on tarkoitus tehdä perinne, jonka tuotto ohjataan jatkossakin hyväntekeväisyystarkoituksiin.

Fortumin vuoden 2007 vuosikertomus koostuu kahdesta erillisestä osasta: Liiketoimintakatsauksesta ja Tilinpäätöksestä. Kestävä kehitys raportoidaan Liiketoimintakatsauksessa.

 Tämän merkin kohdalla kerrotaan mistä löytyy lisätietoja.

Keskitymme Pohjoismaiden ja Itämeren alueille

Fortum

Fortum lyhyesti	2
Talouden yhteenveto	4
Toimitusjohtajan katsaus	6
Strategia	9
Investointeja tulevaisuuteen	12
Markkinoiden kehitys	16

Energiaa nykyisille ja tuleville sukupolville

Segmenttikatsaukset

Sähköntuotanto	22
Lämpö	26
Sähkönsiirto	28
Markets	30

Pitkän aikavälin tavoitteemme on olla CO₂-vapaa sähkö- ja lämpöyhtiö

Kestävä kehitys

Ympäristövastuu	34
Sosiaalinen vastuu	37
Henkilöstö	39
Taloudellinen vastuu	42

Hyvä hallinto mahdollistaa erinomaiset tulokset

Hallinto

Hallinto ja johtaminen	45
Riskienhallinta	54
Hallitus	56
Konsernin johto	58
Tietoja sijoittajille	60

Fortum lyhyesti

Fortum on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtavia energiayhtiöitä. Liiketoimintaamme on sähkön ja lämmön tuotanto, myynti ja jakelu sekä voimalaitosten käyttö ja kunnossapito. Huolehdimme vastuullisesti palveluiden saatavuudesta – nyt ja tulevaisuudessa.

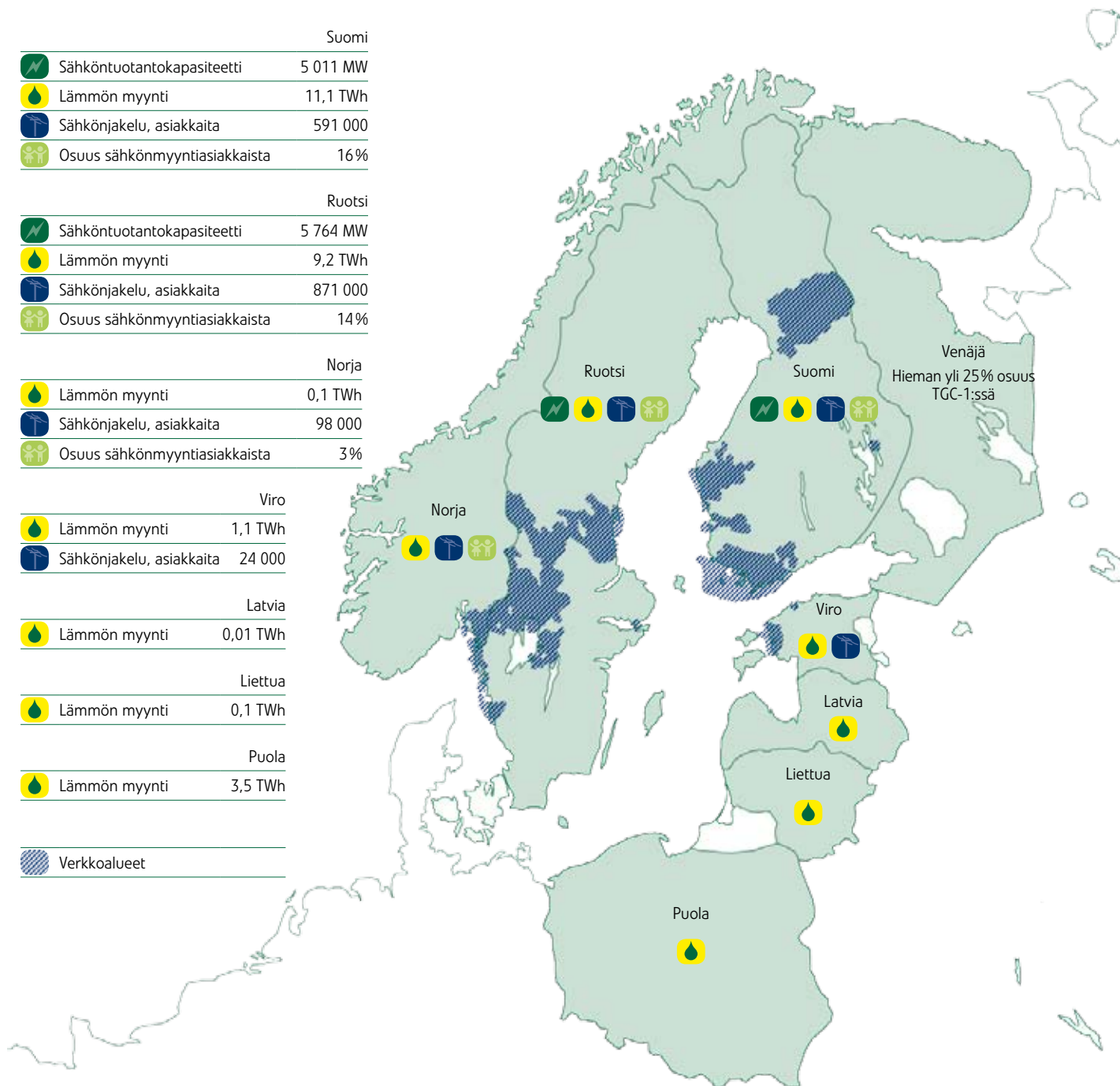
Fortumin kilpailukyky perustuu tehokkaaseen toimintaan ja laajaan asiakaskuntaan. Yhtiö pyrkii kaikessa toiminnassaan huippuluokan tuloksiin. Tavoitteena on tulla johtavaksi sähkö- ja lämpöyhtiöksi sekä halutuimmaksi energiantoimittajaksi valituilla markkinoilla.

Fortum on Pohjoismaiden markkinajohtaja sähkön myynnissä ja jakelussa sekä kaukolämmössä, ja toiseksi

suurin sähköntuottaja. Puolassa, Baltian maissa ja Venäjällä yhtiö etsii aktiivisesti kasvumahdollisuuksia.

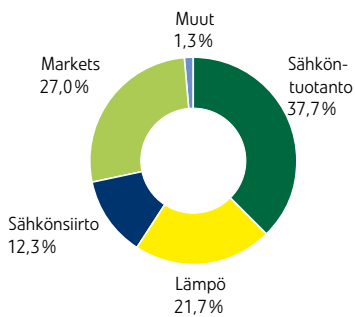
Vuonna 2007 Fortumin myynti oli 4,5 miljardia euroa ja liikevoitto 1,8 miljardia euroa. Konsernissa työskentelee noin 8 300 henkilöä. Fortum Oyj:n osake noteerataan OMX Nordic Exchange Helsingissä.

Suomi	
	Sähkön tuotantokapasiteetti 5 011 MW
	Lämmön myynti 11,1 TWh
	Sähkön jakelu, asiakkaita 591 000
	Osuus sähkönmyyntiasiakkaista 16%
Ruotsi	
	Sähkön tuotantokapasiteetti 5 764 MW
	Lämmön myynti 9,2 TWh
	Sähkön jakelu, asiakkaita 871 000
	Osuus sähkönmyyntiasiakkaista 14%
Norja	
	Lämmön myynti 0,1 TWh
	Sähkön jakelu, asiakkaita 98 000
	Osuus sähkönmyyntiasiakkaista 3%
Viro	
	Lämmön myynti 1,1 TWh
	Sähkön jakelu, asiakkaita 24 000
Latvia	
	Lämmön myynti 0,01 TWh
Liettua	
	Lämmön myynti 0,1 TWh
Puola	
	Lämmön myynti 3,5 TWh
	Verkoalueet

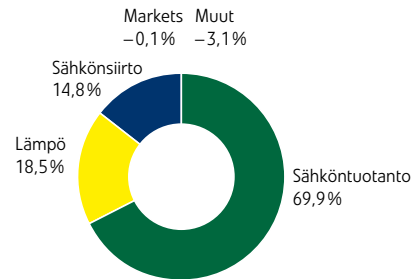
	Sähkön tuotanto			Lämpö		Sähkönsiirto	Markets
Liikevaihto	2 350 milj. euroa			1 356 milj. euroa		769 milj. euroa	1 683 milj. euroa
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 093 milj. euroa			290 milj. euroa		231 milj. euroa	-1 milj. euroa
Liiketoimintayksiköt	Generation	Portfolio Management and Trading	Service	Heat	Värme	Distribution	Markets
	Generation käyttää ja kehittää Fortumin Ruotsissa ja Suomessa yksin tai osittain omistamaa noin 300 vesi-, ydin- ja lauhdevoimalaitosta.	PMT vastaa Fortumin sähkön tuotannon suunnittelusta ja optimoinnista sekä sähkön myynnistä tukumarkkinalla ja finanssimarkkinoilla.	Service on käytön ja kunnossapidon osaamiskeskus, joka tarjoaa palveluitaan sekä Fortumille että ulkoisille asiakkaille.	Heat tuottaa ja myy kaukolämpöä ja -kylmää sekä teollisuushöyryä. Se myy myös CHP-laitoksissa tuottamaansa sähköä. Heat on Suomen markkinajohtaja ja sillä on kasvualustoja Itämeren alueella.	Värme toimittaa kaukolämpöä ja -kylmää sekä sähköä ja kaasua teollisuudelle, yrityksille ja kotitalousasiakkaille Ruotsissa.	Sähkönsiirto-liiketoimintaan kuuluu sähkön alue- ja jakeluverkko sekä verkosto-omaisuuden hallinta Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa.	Markets vastaa sähkön vähittäismyynnistä 1,3 miljoonalle kotitalous- ja yritysasiakkaalle sekä muille sähkön vähittäismyynnille, Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa. Markets ostaa sähkönsä Nord Poolista.
Markkina-asema Pohjoismaissa	#2 sähkön tuotannossa			#1 lämmöntuotannossa		#1 sähkönsiirrossa	#1 sähkönmyynnissä

Liikevaihto ¹⁾

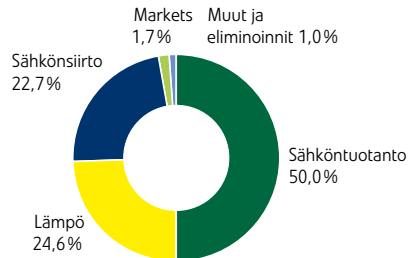

¹⁾ Perustuu liikevaihtoon ennen eliminointeja.

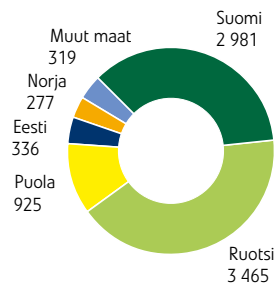
Vertailukelpoinen liikevoitto

Sidottu pääoma

Henkilöstö maittain

Talouden yhteenveto

Fortum paransi jälleen suoritustaan edellisvuosiin verrattuna ja ylitti keskeiset tunnuslukutavoitteensa. Vahva kassavirta mahdollistaa suuremmat investoinnit ja osingot vuonna 2008.

Talouden yhteenveto, jatkuvat liiketoiminnot

	2007 oikaistu ¹⁾	2007	2006	2005
Liikevaihto, milj.euroa		4 479	4 491	3 877
Käyttökate, milj.euroa		2 298	1 884	1 754
Liikevoitto, milj.euroa		1 847	1 455	1 347
Vertailukelpoinen liikevoitto, milj.euroa		1 564	1 437	1 334
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, milj.euroa		1 552	1 071	884
Sijoitettu pääoma, milj.euroa		13 544	12 663	11 357
Korollinen nettovelka, milj.euroa		4 466	4 345	3 158
Nettovelka/käyttökate	2,2	1,9	2,3	1,8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,0	16,5	13,4	13,5
Oman pääoman tuotto, %	15,8	19,1	14,4	13,5
Käyttöomaisuusinvestoinnit ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj.euroa		972	1 395	479
Liiketoiminnan kassavirta, milj.euroa		1 670	1 151	1 271

¹⁾ Lenenergon ja REC:n voitot oikaistu

Jatkuvien toimintojen tietoja segmenteittäin

Milj. euroa	Liikevaihto			Vertailukelpoinen liikevoitto			Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Sähköntuotanto	2 350	2 439	2 058	1 093	985	854	17,7	16,9	14,5
Lämpö	1 356	1 268	1 063	290	253	253	9,2	9,2	11,0
Sähkönsiirto	769	753	707	231	250	244	7,5	8,3	8,6
Markets	1 683	1 912	1 365	-1	-4	30	-0,6	-0,8	16,4
Muut	81	78	91	-49	-47	-47			
Eliminoinnit	-1 760	-1 959	-1 407	-	-	-			
Yhteensä	4 479	4 491	3 877	1 564	1 437	1 334			

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2007	2006	2005
Tulos/osake, Fortum yhteensä, euroa	1,74	1,22	1,55
Jatkuvien toimintojen tulos/osake, euroa	1,74	1,22	1,01
Luovutettujen toimintojen tulos/osake, euroa	-	-	0,54
Osinko/osake Fortum yhteensä, euroa	1,35 ¹⁾	1,26	1,12 ³⁾
Jatkuvien toimintojen osinko/osake, euroa	0,77 ¹⁾	0,73	0,58
Lisäosinko/osake 2006 ja 2007 / luovutettujen toimintojen osinko/osake 2005, euroa	0,58 ¹⁾	0,53	0,54
Osinko/osakekohtainen tulos Fortum yhteensä, %	77,6 ¹⁾²⁾	103,3 ²⁾	72,3
Osinko/osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot, %	44,3 ¹⁾²⁾	59,8 ²⁾	57,4 ⁴⁾
Osinko/osakekohtainen tulos, lisäosinko 2006 ja 2007 / luovutettujen toiminnot 2005, %	33,3 ¹⁾²⁾	43,4 ²⁾	100,0 ⁴⁾

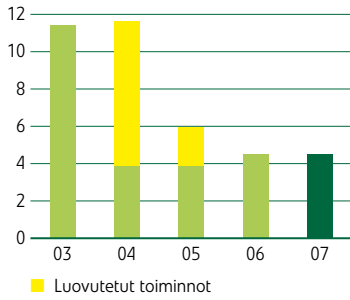
¹⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle 1.4.2008.

²⁾ Vuodelta 2006 ja 2007 ehdotettujen osinkojen osinko/osakekohtainen tulos -tunnusluvut perustuvat koko konsernin osakekohtaiseen tulokseen.

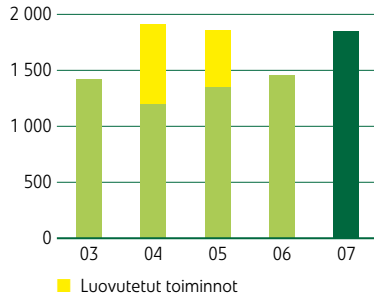
³⁾ Käteisosingon lisäksi Fortum jakoi noin 85% Neste Oil Oyj:n osakkeista osinkona vuonna 2005.

⁴⁾ Vuoden 2005 jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osinko per osakekohtaiset tulokset on laskettu perustuen vastaaviin jatkuvien ja luovutettujen toimintojen osakekohtaisiin tuloksiin.

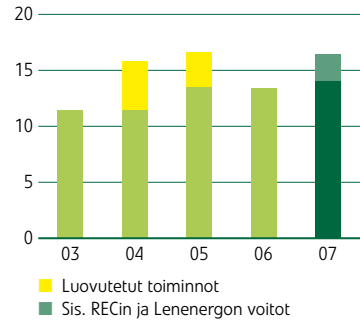
Liikevaihto, milj. euroa

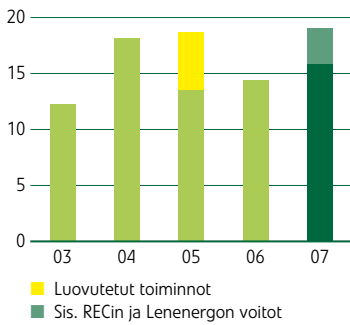
Liikevoitto, milj. euroa

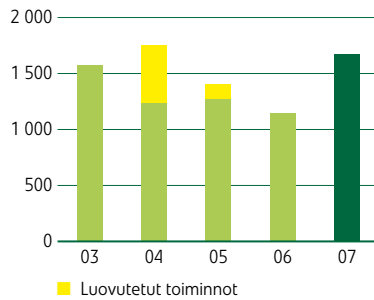
Sijoitetun pääoman tuotto, %

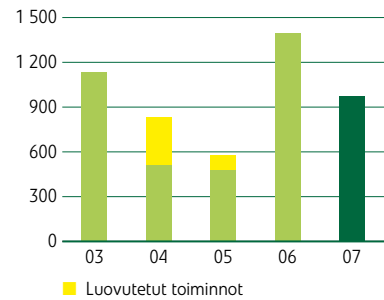
Oman pääoman tuotto, %

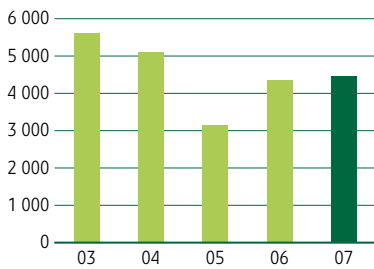
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa

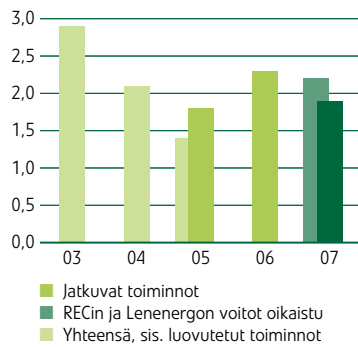
Käyttömaisuuden investoinnit ja bruttoinvestoinnit osakkeisiin, milj. euroa

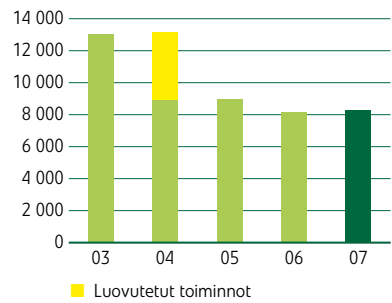
Korollinen nettovelka, milj. euroa

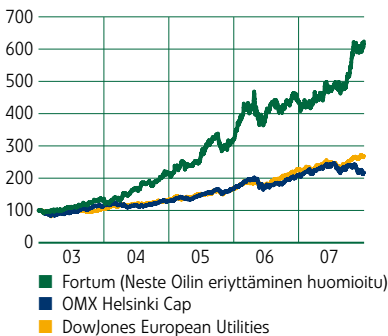
Nettovelka/Käyttökate

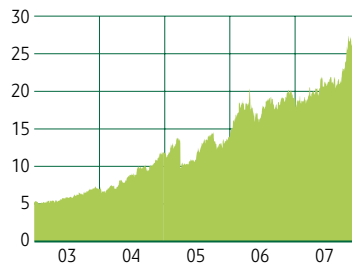
Henkilöstön määrä

Kurssikehitys, indeksi
indeksi 100 = 2.1.2003

Markkina-arvo, miljardia euroa

Vuodet 2004, 2005, 2006 ja 2007 ovat IFRS:n mukaisia. Vuosi 2003 on esitetty suomalaisen tilinpäätöskäytännön (FAS) mukaisesti.

”Kestävästä kehityksestä menestystekijä”

Fortum on sitoutunut kestävään kehitykseen kaikessa toiminnassaan, ja vuonna 2007 sen merkitys vahvistui edelleen. Lisäsimme tavoitteen kestäväen kehityksen edelläkävijyydestä visioomme, tiukensimme tuotannon päästö-avoitteita, tehostimme tutkimus- ja kehitystyötä sekä käynnistimme useita toimenpiteitä, jotka vähentävät päästöjä myös tuotannon ulkopuolisissa toiminnoissamme. Tavoitteemme on olla edelläkävijä ja tehdä kestävästä kehityksestä liiketoimintamme menestystekijä. Fortumin ympäristövaikutuksia koskevat tilastot ja lukuisat ulkopuoliset tunnustukset osoittavat, että olemme tässä jo onnistuneet. Edelläkävijöinä meidän tulee kuitenkin asettaa tavoitteemme yhä korkeammalle menestyäksemme myös jatkossa.

Viime vuosi oli Fortumille menestyksellinen myös taloudellisesti. Teimme kautta aikojen parhaan vuosituloksemme ja saavutimme, jopa ylitimme, kaikki tärkeimmät taloudelliset tavoitteemme erittäin haasteellisissa markkinaolosuhteissa. Pohjoismaiden vesivarannot olivat huomattavasti keskimääräistä suuremmat ja aiheuttivat paineita sähkön tukkuihin; hinnat laskivat edellisvuodesta yli 40%. Lisäksi markkinoihin vaikuttivat lähes nollaan pudonneet päästöoikeuksien hinnat ja vastaavasti historiallisen korkeat polttoaineiden hinnat. Näissä olosuhteissa Fortum pystyi joustavan tuotantoportfolionsa ja onnistuneiden suojaustensa ansiosta nostamaan tukkumyyntihintaansa Pohjoismaissa 7% ja saavuttamaan erinomaisen tuloksen.

Vuoden aikana jatkoimme kasvustrategiamme toteuttamista. Pohjoismaiden 3 miljardin euron kapasiteetti-investointiohjelmamme eteni ja lisäksi arvioimme uusia investointimahdollisuuksia. Suomessa käynnistimme ympäristövaikutusten arviointimenettelyn Loviisan ydinvoimalaitoksen yhteyteen mahdollisesti rakennettavasta kolmannesta voimalaitosyksiköstä. Hankkeet Suomenojan sähkön- ja lämmön yhteistuotantolaitoksen (CHP) ja Ruotsin jäte- ja biomassapohjaisen CHP-laitoksen rakentamiseksi edistyivät myös. Ruotsissa mittava vesivoiman perusparannushanke päättyi uuden voimalaitoksen käyttöönottoon Avestassa.

Venäjällä teimme strategisen päätöksen keskittyä tuotantokapasiteettiin ja myimme osuutemme sähkön jakeluyhtiö JSC Lenenergossa. Osallistuimme TGC-1:n osakeantiin, jolla hankittiin rahoitusta mittavaan investointiohjelmaan, joka lisää yhtiön sähköntuotantokapasiteettia yli puolella. Osakeostojen myötä Fortum säilytti hieman yli 25% omistusosuutensa TGC-1:ssä ja asemansa yhtiön toiseksi suurimpana osakkeenomistajana. Puolassa uuden biomassan ja hiilikäyttöisen CHP-laitoksen rakennushanke eteni ja Virossa julkistimme suunnitelman biomassan ja turvekäyttöisestä CHP-laitoksesta vanhan kaasukäyttöisen tuotannon korvaamiseksi.

Jatkoimme panostuksiamme myös asiakaspalveluun ja sähkönjakelun luotettavuuteen; automaattisen mittarinluentajärjestelmän asentaminen ja energiakumppanuus-konseptin toteuttaminen etenivät Ruotsissa. Muiden muassa näiden pitkäjänteisten hankkeiden ansiosta asiakastytyväisyytemme parani Ruotsissa ja erityisesti Suomessa, jossa myös sähkönmyyntiasiakkaiden kokonaismäärä kasvoi.

EU:lla vahva rooli energia- ja ilmastopoliitikassa

Energiasektorin päätöksenteko on haasteellista, sillä toimitusvarmuuden, kilpailukyvyyn ja kestäväen kehityksen tavoitteiden yhdistäminen on vaativa tehtävä. Euroopan komission vuonna 2007 ja vuoden 2008 alussa tekemät lukuisat lainsäädäntöehdotukset osoittavat, että EU:n energia- ja ilmastopoliitikka on kehittymässä oikeaan suuntaan. Selkeäksi tavoitteeksi on nyt asetettu energiasisämarkkinat.

Tammikuussa 2007 julkaisemassaan energiapaketissa EU sitoutui etsimään ratkaisua Euroopan kilpailukyvyyn, toimitusvarmuuden ja kestäväen kehityksen tavoitteiden yhdistämiseksi. Käytännössä tämä tarkoitti sitoutumista hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen 20%, energiatehokkuuden lisäämiseen 20% sekä uusiutuvien energialähteiden lisäämiseen 20% vuoteen 2020 mennessä. Kun samanaikaisesti uuden tuotantokapasiteetin tarve on jopa 1 300 TWh, on selvää, että edessä on valtavia haasteita. Tavoitteiden saavuttaminen mahdollisimman alhaisin kustannuksin edellyttää toimivia, tehokkaita sähkömarkkinoita.

Komissio kävi vuoden aikana läpi jäsenmaiden kansallisia hiilidioksidin päästöoikeuksien jakosuunnitelmia 2008–2012 kaupankäyntijaksolle, ja leikkasi jakoehdotuksia poikkeuksetta. Tämä osoitti selvästi nykyisen jakotavan, joka kohtelee samanlaisia laitoksia eri tavoin eri maissa, tulleen tiensä päähän.

Kantaverkkoyhtiöiden välisen yhteistyön katsotaan yleisesti olevan markkinoiden yhdentymiskehityksen edellytys, niinpä verkkoyhtiöiden eriyttäminen nousi puheen-

Konsernin taloudelliset tavoitteet, jatkuvat toiminnot

		2007	2007	2006	2005
	Tavoite oikaistu ¹⁾				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	12	14,0	16,5	13,4	13,5
Oman pääoman tuotto, %	14	15,8	19,1	14,4	13,5
Pääomarakenne: nettovelka/käyttökate	3,0–3,5x	2,2	1,9	2,3	1,8

¹⁾ Lenenergon ja REC:n voitot oikaistu.

aiheeksi energiapaketin seurauksena. Syyskuussa komissio esitteli viimein sisämarkkinoita koskevan energiapaketin. Tärkeimpiä toimenpiteitä olivat kantaverkkoyhtiöiden omistusten purkaminen tai vaihtoehtoisesti itsenäisten järjestelmävastaavien luominen sekä alueellisten vähittäismyyntimarkkinoiden luominen. Paketissa ehdotetaan myös yhteistyöelinten perustamista eri maiden viranomaisille ja kantaverkkoyhtiöille. Fortum tukee tätä kehitystä, sillä yhtenäinen sääntely on markkinoiden yhdentymisen edessä yhä tärkeämpää.

Tehokas eriyttäminen on tarpeen toimivien sähkömarkkinoiden kannalta. Fortum on täyden omistuksen purkamisen kannalla, mikäli kantaverkkoyhtiöitä ja muita toimijoita kohdellaan tasapuolisesti. Pyrimme myös edelleen edistämään pohjoismaisten kantaverkon haltijoiden välistä yhteistyötä.

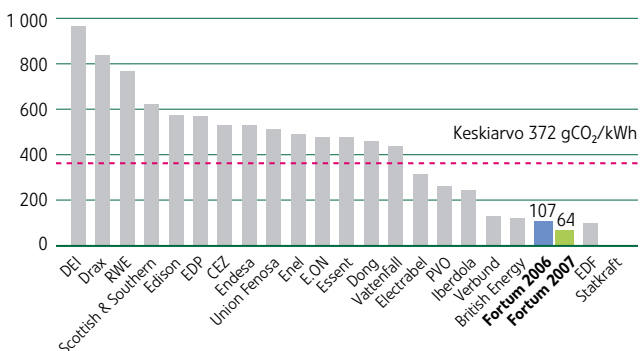
Fortumin mielestä nopein tapa luoda Eurooppaan sähkösisämarkkinat on edetä alueellisten markkinoiden kautta. Hyvä esimerkki tästä kehityksestä on menellään oleva Pohjoismaiden ja luoteisen Manner-Euroopan sähkömarkkinoiden yhdistyminen, jonka edessä syntyy pohjoiseurooppalainen sähkömarkkina. Siirtoyhteyksien kehittäminen ja markkinoiden pelisääntöjen yhtenäistäminen on edistänyt tehokkaasti pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdentymistä laajempaan mannereurooppalaiseen markkinaan.

EU:n energia- ja ilmastopaketissa tammikuussa 2008 komissio täsmensi edelleen tavoitteitaan. Päästökauppa on ilmastopoliitikan kulmakivi myös 2012 jälkeen, mutta oikeudet tullaan jakamaan keskitetysti, ja sähköntuotannon kohdalla siirrytään oikeuksien huutokauppajärjestelmään. Koska ilmastopoliittika ja päästökauppa ovat EU-tasoisia, ei kansallisia päästökauppasektoria koskevia toimenpiteitä tuluskaan sallia.

Paketissa on asetettu tavoitteet myös energiatehokkuudelle ja uusiutuvien energialähteiden osuudelle. Uusiutuvia koskevat tavoitteet ovat erittäin haasteelliset ja edellyttävät merkittäviä tukijärjestelmiä. Esimerkiksi Suomessa lisäkustannukset nousevat lähes miljardiin euroon vuodessa, mikäli osuutta kasvatetaan vaaditun 9,5%. EU:n linja, jossa uusiutuvien tavoitteet asetettiin kansallisesti, on kuitenkin ristiriidassa sähkösisämarkkinatavoitteen kanssa. Uusiutuvia koskevien tavoitteiden saavuttaminen mahdollisimman alhaisilla kustannuksilla edellyttäisi Euroopan laajuisen, markkinaperusteisen ympäristösertifikaattijärjestelmän käyttöönottoa.

Oleellinen osa paketin toteuttamista on energiatehokkuuden kehittäminen, sillä ilman sitä tavoitteisiin tuskin päästään. On kuitenkin muistettava, ettei sähkö ole ainoa energiamuoto. Esimerkiksi eräät kuljetusalaan ja liikenteeseen liittyvät suunnitelmat, kuten ladattavat hybridautot, toteutuessaan jopa lisäävät sähkön kulutusta.

Fortumin hiilidioksidipäästöt ovat Euroopan alhaisimpien joukossa, sähköntuotanto gCO₂/kWh, 2006

Lähde: PwC ja Enrprise 2007, Fortum

Fortum sitoutunut päästöjen vähentämiseen

Fortumin tavoitteena on olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehitys edelläkävijä. Koska suurin osa kasvihuonekaasuista syntyy energian tuotannossa ja kulutuksessa, on toimialan otettava aktiivinen rooli ilmastomuutoksen hillitsemisessä. Fortum ottaa vastuunsa vakavasti.

Vuonna 2007 etenimme kohti visiotamme monin tavoin. Vaikka olemme jo Euroopan puhtaimpia sähköyhtiöitä, asetimme uudet entistä tiukemmat tavoitteet hiilidioksidin ominaispäästöille. Tämän mahdollistaa määrätietoiset inves-

toitimme hiilidioksidittomaan tuotantokapasiteettiin, joka pohjautuu biopolttoaineisiin, jätteenpolttoon sekä ydin- ja vesivoimaan.

Olemme 2000-luvulla investoineet 7 miljardia euroa ympäristömyötäiseen energiantuotantoon; kaksinkertaiset hiilidioksidittoman sähköntuotantokapasiteetin ja lisänneet uusiutuvien energialähteiden osuutta järjestelmällisesti. Vuonna 2007 tuottamastamme sähköstä lähes 90% oli hiilidioksiditonta ja uusiutuvien energialähteiden osuus oli 40%. Myös lukuisat tuotannon ulkopuoliset toimenpiteet osoittavat sitoutumisemme tavoitteeseen olla pitkällä aikavälillä yhtiö, jonka tuotannosta ei aiheudu lainkaan hiilidioksidipäästöjä

Osallistumme tulevaisuuden energijärjestelmän luomiseen

Hiilidioksidittoman energijärjestelmän kehittäminen edellyttää teknologisia läpimurtoja. Perustutkimuksella ja teollisuudessa tapahtuvalla tuotekehittelyllä on siinä merkittävä rooli. Vuonna 2007 uudistimme tutkimus- ja kehitysstrategiamme ja suuntasimme tutkimusohjelmiamme entistä selkeämmin pitkän aikavälin kilpailuedun saavuttamiseen. Lisäsimme omia tutkimus- ja kehitysresurssejamme sekä yhteistyötä kumppaneittemme kanssa.

Fossiiliset polttoaineet hallitsevat maailman energijärjestelmää tulevana vuosikymmeninä, vaikka eurooppalainen energia- ja ilmastopolitiikka on kehittymässä myönteisesti. Tämän seurauksena hiilidioksidipäästöt lisääntyvät jyrkästi. Hiilidioksidin talteenotto- ja varastointiteknologiasta (CCS) odotetaan tulevien vuosien merkittävintä teknistä innovaatiota. Myös Fortum haluaa antaa panoksensa tähän kehitykseen. Vuonna 2007 aloitimme hiilidioksidin talteenoton pilottiprojektit voimalaitoksillamme Ruotsissa ja Suomessa, ja Norjassa osallistumme hiilidioksidin talteenottoteknologian kehittämiseen. Tavoitteenamme on laajamittaisen CCS-demonstraatioon käynnistäminen Meri-Porissa ja sen saaminen osaksi vuonna 2015 alkavaa EU:n CCS-demonstraatio-ohjelmaa.

Panostimme myös uusiutuviin energialähteisiin monin tavoin. Investoimme aaltoenergiaan Suomessa ja Ruotsissa ja teimme päätöksen investoida tuulivoimaan Ruotsissa. Perustimme uusiutuvien energialähteiden yksikön, jonka tavoitteena on osaamisen lisääminen ja uusiutuvien osuuden kasvattaminen sähköntuotannossa eräänä keskeisenä kohteenaan meritulivoima. Tulevaisuuden liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamiseksi teimme päätöksen investoida puhtaan teknologian rahastoihin.

Tärkeitä kehitysaskelaita

Ilmastonmuutos ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ovat toimialamme ja koko yhteiskunnan suurimmat haasteet. Fortum on hyvin valmistautunut vastaamaan tähän haasteeseen. Tuemme EU:n energia- ja ilmastopolitiikan nopeaa toteuttamista ja jatkamme aktiivista vuoropuhelua keskeisten sidosryhmien ja päättäjien kanssa tavoitteen-

namme edistää toimivien eurooppalaisten sähkösisämarkkinoiden kehittämistä.

Pyrimme jatkuvaan kasvuun Euroopan ja Venäjän markkinakehityksessä. Venäjän sähkömarkkinoilla vuosi 2008 on ratkaiseva; sähkömarkkinareformin piirissä oleva energiakapasiteetti yksityistetään heinäkuuhun mennessä. Varmistaaksemme tulevan kasvun tutkimme myös uusia mahdollisuuksia niin nykyisillä markkina-alueillamme kuin muuallakin.

Jatkamme panostuksia hiilidioksidittomaan tuotantoon, kuten ydin- ja vesivoimaan, ja jatkamme työtä puhtaiden hiiliteknologioiden ja muiden ympäristömyötäisten teknologioiden kehittämiseksi. Uuden ydinvoimalaitosyksikön ja uusiutuvien energialähteiden, kuten tuulivoiman, lisääminen riippuu pitkälti päättäjistä, ja suunnitelmiamme eteneminen nähdään aikanaan.

Visiomme on olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehityksen edelläkävijä. Sen mukaisesti jatkamme työtä oman toimintamme kehittämiseksi ja asiakkaittemme parhaaksi. Tämä tarkoittaa asiakkaillemme oikeanlaisia tuotteita ja palveluja, kuten ympäristömerkittyä sähköä, energiatehokkuuspalveluja ja toimitusvarmuutta, ja omille työntekijöillemme turvallista työympäristöä. Vaikka tapaturmataajuus väheni selvästi vuoteen 2006 nähden, emme saavuttaneet kunnianhimoisia tavoitteitamme. Turvallisuu-teen panostettava jatkossakin.

Vuonna 2007 Fortum ylsi kaikkien aikojen parhaaseen tulokseensa. Haluan kiittää kaikkia sidosryhmiämme, erityisesti Fortumin työntekijöitä. Uskon, että meillä on kaikki edellytykset jatkaa menestystä myös vuonna 2008.

Mikael Lilius

Strategia

Toiminnan tarkoitus ja yhteiset arvot ovat lähtökohta kaikelle Fortumin toiminnalle. Strategisia valintoja ja liiketoiminnan kehittämistä ohjaavat Fortumin visio ja strategia.

Fortumin olemassaolon perimmäinen syy on kiteytetty toiminnan tarkoituksessa "Energiamme edesauttaa nykyisten ja tulevien sukupolvien elämää", joka kattaa yhtiön kaikki osa-alueet – fortumlaisten omasta energiasta niihin tuotteisiin ja palveluihin, joita Fortum tarjoaa asiakkailleen. Toiminnan tarkoituksessa korostuu Fortumin vastuullinen, pitkän aikavälin lähestymistapa, jota tarvitaan yhä vaativamassa energia-alan globaalissa kehityksessä.

Fortumin visio on olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehityksen edelläkävijä. Vuonna 2007 visiota tarkistettiin lisäämällä tavoite kestävä kehityksen edelläkävijyydestä. Tämä osoittaa selvästi Fortumin pitkä-

jänteisen sitoutumisen kestäväan kehitykseen ja erityisesti ilmastonmuutoksen torjuntaan, mutta viittaa myös merkittäviin liiketoimintamahdollisuuksiin, jotka edelläkävijyyttä voi tuoda mukanaan.

Konsernin strategia, joka kuvaa kuinka Fortum pyrkii kohti visiotaan, pysyi ennallaan. Fortum keskittyy Pohjoismaiden ja Itämeren alueen markkinoihin. Fortum uskoo, että olemalla johtava sähkö- ja lämpöyhtiö ja asiakkaiden keskuudessa halutuin energian toimittaja valitsemallaan markkina-alueella, sekä saavuttamalla ensiluokkaisia tuloksia, se kykenee jatkamaan kannattavaa kasvuun myös tulevaisuudessa.

Strateginen agenda määrittelee toiminnan painopistealueet

Fortumin kompassia täydentävä strateginen agenda määrittelee toiminnan painopistealueet koko yhtiön samansuuntaisen kehityksen varmistamiseksi. Jokaisen yksikön liiketoimintasuunnitelmat, päätökset ja toiminta heijastavat strategista agenda kunkin yksikön näkökulmasta.

Kasvu

Orgaaninen kasvu, pohjoismainen konsolidaatio, Venäjän ja Itämeren alueen kasvumahdollisuudet ja aktiivinen kasvumahdollisuuksien arviointi uusilla maantieteellisillä alueilla.

Ilmastonmuutoksen hillintä

Kestävästä kehityksestä menestystekijä.

Tulla halutuimmaksi energiantoimittajaksi

Asiakaslähtöisyyden ja myyntikulttuurin edistäminen.

Sähkömarkkinoiden markkinaehtoisen kehityksen edistäminen

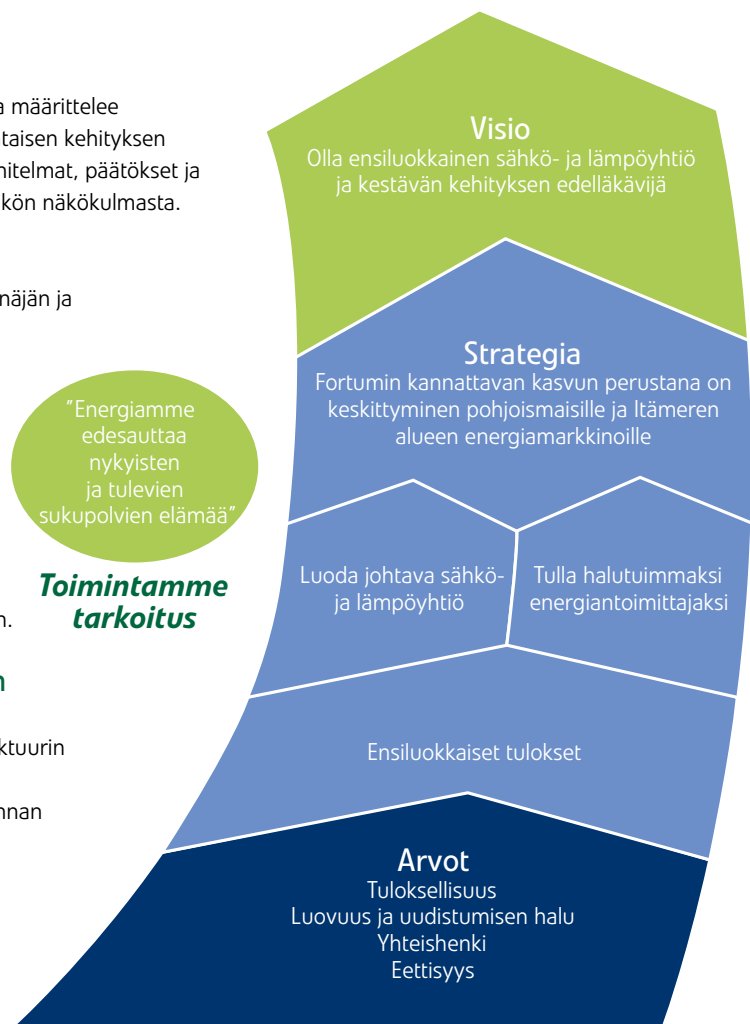
Pohjoismaisen markkinan harmonisointi ja infrastruktuurin kehittäminen, pohjoismaisten ja Manner-Euroopan markkinoiden integraatio sekä säännellyn liiketoiminnan elinkelpoisuuden varmistaminen.

Vahvempi fokus tulokseen – tavoitteena maailmanluokka

Suorituskulttuurin vahvistaminen ja haastavien tavoitteiden saavuttaminen.

Jatkuva henkilöstön kehittäminen

Johtamisen laadun parantaminen kaikilla tasoilla ja aloitteellisuuteen kannustaminen.

Fortumin kompassi on Fortumin tärkein johtamistyökalu. Se yhdistää konsernin ja liiketoimintayksiköiden, palveluyksiköiden ja konserniyksiköiden strategiat. Jokaisella yksiköllä on oma sovellettu versio kompassista.

Strategian toteutus vuonna 2007

Fortum jatkoi toimintansa rakenteellista ja operatiivista kehittämistä strategiansa mukaisesti. Useita edistysaskeleita otettiin kohti visiota olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehityksen edelläkävijä.

Vuonna 2007 Fortum edistyi strategiansa toteuttamisessa hyvin. Tuotannon 1 300 MW:n pohjoismaista kasvuihminen ohjelmaa jatkettiin ja suurten asiakkaiden kanssa tehtiin useita merkittäviä sähköntoimitussopimuksia. Fortum jatkoi asiakkaille lisäarvoa tuottavien palveluiden kehittämistä muun muassa jatkamalla automaattisen mittarinluenta-järjestelmän asennuksia ja käyttöönottoa. Fortum perusti uuden energiatehokkuuspalveluihin keskittyvän yksikön, jonka toiminta käynnistyy aluksi Ruotsissa ja vuonna 2008 myös Suomessa. Järjestelmällinen työ, jonka avulla Fortum pyrkii halutuimmaksi energiatoimittajaksi, näkyi myönteisesti tammikuussa 2008 Suomessa ja Ruotsissa julkistetuissa asiakastytyväisyyskyselyissä.

Vuoden 2007 aikana Fortum sai useita tunnustuksia saavutuksistaan kestävässä kehityksessä. Kestävän kehityksen merkityksen vahvistamiseksi ja kilpailukyvyä edelleen parantamiseksi sähkön ja lämmöntuotannolle asetettiin uudet entistä tiukemmat ominaispäästörajoitukset*. Vuonna 2007 perustettiin myös uusi, entiseen EHS-toimintoon (ympäristö, terveys ja turvallisuus) perustuva konsernitason kestävä kehityksen yksikkö, ja tutkimus- ja kehitystoimintaa

* Hiilidioksidipäästöt per tuotettu energiayksikkö gCO₂/kWh

tulevaisuuden päästöttömien sähkön ja lämmöntuotantoteknologioiden alueella lisättiin. Vuoden aikana Fortum perusti lisäksi uusiutuviin energialähteisiin erikoistuneen Renewables-yksikön. Sen on määrä arvioida muun muassa meritulivoiman tuotantomahdollisuuksia Itämeren ja Pohjanmeren alueilla.

Keskeiset strategiset toimet ja saavutukset vuonna 2007

Tammi – maaliskuu 2007

- Päätös investoida sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitokseen (CHP) Tartossa, Virossa
- Vattenfallin lämpöliiketoiminnan hankinta Pärnussa, Virossa ja Riikassa, Latviassa
- Suunnitelma CHP-voimalaitoksesta Cześćochowassa, Puolassa
- Loviisan kolmannen ydinvoimalaitosyksikön ympäristövaikutusten arvioinnin aloittaminen

Huhti – kesäkuu 2007

- Suunnitelma bio-CHP-voimalaitoksesta Järvenpäässä
- Suunnitelma tuulivoimainvestoinnista Ruotsissa
- Suunnitelma jätekäyttöisestä CHP-voimalaitoksesta Bristassa, Ruotsissa
- Päätös Suomenojan CHP-voimalaitoksesta
- Inkoon kaasuturbiinilaitosinvestoinnin peruuttaminen kustannusten kasvun ja alun perin haasteellisten taloudellisten lähtökohtien vuoksi
- Sähkön jakeluyhtiö JSC Lenenergon osuuden myynti Venäjällä ja keskittyminen Venäjällä tuotantoon

Fortumin strateginen kehitys vuodesta 2007 eteenpäin

Perustettu 1998

Heinä–syyskuu 2007

- Osallistuminen Venäjällä TGC-1:n osakeantiin Fortumin omistusosuuden säilyttämiseksi
- Kaukolämpöyhtiö EC Wojkovicen hankinta Puolassa
- 0,7%:n omistusosuuden myynti WGC-5:ssä Venäjällä
- Uudet sähkön ja lämmöntuotannon ominaispäästötavoitteet
- Uusiutuviin energialähteisiin keskittyvän Renewables-yksikön perustaminen
- Valinta Dow Jones Sustainability -indeksiin
- Valinta Climate Leadership -indeksiin

Loka–jouluku 2007

- Ympäristölupa Värtanin CHP-voimalaitokselle Ruotsissa
- Energiatehokkuusyksikön perustaminen

Kehitys kohti hiilidioksidivapaata energiayhtiötä jatkuu

2000-luvun aikana Fortum on johdonmukaisesti keskittynyt strategiassaan kehittämään vahvaksi toimijaksi Pohjoismaiden ja Itämeren alueella. Yhtiö onkin saavuttanut Pohjoismaissa aseman johtavana toimijana ja sähkö- ja lämpöliiketoimintojen erityisosaajana. Alueellisen painopistestrategiansa mukaisesti Fortum on kehittänyt asemaansa myös Luoteis-Venäjällä, Puolassa ja Baltian maissa, ja varmistanut näillä markkinoilla hyvät asemat tulevaa kasvua silmällä pitäen.

Fortumin strategisilla painopistealueilla tapahtuu tulevaisuudessa muutoksia. Meneillään oleva pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdentyminen Manner-Euroopan kanssa

sekä kasvavat ympäristövaatimukset luovat paitsi haasteita, myös mahdollisuuksia osaaville yrityksille. Sähkösektorin hyvin etenevä uudistus ja valtava uuden sähköntuotannon tarve tarjoavat kasvumahdollisuuksia Venäjällä.

Fortum pyrkii toteuttamaan strategiaansa jatkossakin menestyksekkäästi ja keskittyy sähkö- ja lämpöliiketoimintaan. Tavoitteitaan silmällä pitäen Fortum etsii aktiivisesti kannattavia organiseen kasvuun tai yritystostoihin perustuvia kasvumahdollisuuksia keskeisillä markkina-alueillaan.

Fortum pitää ilmastonmuutosta merkittävänä haasteena energiateollisuudelle, mutta myös mahdollisuutena edelläkävijäyrityksille. Yhtiö on vuosien mittaan määrätteisesti kehittänyt tuotantorakennettaan ja -valmiuksiaan, ja sen sähköntuotannon ominaispäästöt kuuluvat pienimpiin eurooppalaisten vertailuyhtiöiden joukossa. Fortum pyrkii vahvistamaan edelleen kilpailuasemaansa hiilidioksidivapaana (CO₂) sähkön ja lämmöntuottajana investoimalla tuotantoon, josta ei aiheudu CO₂-päästöjä. Lisäksi tutkimus- ja kehitystoimintaa suunnataan yhä enemmän CO₂-vapaa-seen tuotantoon, kuten biomassan käytön lisäämiseen, uusiutuviin energialähteisiin perustuviin tulevaisuuden tuotantomuotoihin, puhtaaseen hiili- ja kaasuvoiman tuotantoon (hiilidioksidin talteenotto ja varastointi, CCS) sekä ydinvoimaan, jota Fortum pitää välttämättömänä tuotantomuotona ilmastonmuutoksen torjunnassa tulevana vuosikymmeninä. Fortumin pitkän aikavälin tavoitteena on, ettei sen tuotannosta aiheudu lainkaan CO₂-päästöjä.

2006–2007

2004–2005

- Högdalenin jätteenpolttolaitos, Ruotsi
- >33 %:n osuus venäläisestä Lenenergosta
- UAB Suomijos, Liettua
- PESC, Puola
- Plock, Puola
- MPEC Wroclaw, Puola
- Aloitettiin Loviisan ydinvoimalan automaatiouudistus
- Perustettiin asiakasasiemiestoiminto
- Asiakastakuut käyttöön
- Sähkönjakelun luotettavuusohjelma

- North Transgas
- Öljyliiketoiminta (Neste Oil Oyj) eriytettiin
- Teknik och Miljö, Ruotsi
- ERV-Eröterv, Unkari

- Fortum Espoon hankinta ja integraatio
- 12,5% St. Petersburg Generating Companysta ja 0,7% WGC-5:stä Venäjällä
- Lämpöliiketoimintoja Puolassa, Virossa ja Latviassa
- Päätökset CHP-investoinneista Tartossa ja Espoossa
- Ympäristölupa Värtanin bio-CHP-laitokselle Ruotsissa
- Selvitetään Ruotsin ydinvoiman tehonkorotuksia
- YVA uudesta ydinvoimalaitosyksiköstä Loviisassa
- Suunnitelmat Värtanin, Bristan (Ruotsi) ja Czeštochowin (Puola) CHP-investoinneista
- Automaattinen mittarinluentajärjestelmä Ruotsissa
- Osallistuttiin TGC-1:n osakeantiin
- Aiesopimus Kioton mekanismien hyödyntämisestä Venäjällä RAO UES:n kanssa
- Mukaan Itämeren alueen TGF-hiilirahastoon
- Ominaispäästöille uudet tavoitteet

- Hämeenlinnan ja Haapaveden voimalaitokset ¹⁾
- Teollisuuden kunnossapito-liiketoiminta
- Enprima, Suomi
- Meri-Porin leasing-sopimus vuoteen 2010 saakka ¹⁾
- Osuus JSC Lenenergosta Venäjällä
- Osuus WGC-5:stä Venäjällä

Yritystostot
8 miljardia euroa

Omistaja-arvo
+ 27,7 miljardia euroa ²⁾

Myynnit
7 miljardia euroa

¹⁾ Osa Suomen kilpailuviranomaisen Fortumin E.ON Finland-kaupalle asettamista ehdoista vuonna 2006.

²⁾ 31. 1. 2008 osakekurssin mukaan. Lisätietoja omistaja-arvon kehityksestä on tilinpäätöksen sivulla 5.

Investointiohjelma turvaa tulevaisuuden kasvua

Vuoden 2007 aikana Fortum jatkoi 1 300 MW:n investointiohjelmaansa Pohjoismaissa, käynnisti ympäristövaikutusten arvioinnin Suomen uudesta ydinvoimalaitoksesta ja käynnisti laitosinvestoinnit Virossa ja Puolassa sekä tarkisti T&K-visionensa ja -strategiansa tulevaisuuden kasvun turvaamiseksi.

Sähköntuotantoon tarvitaan maailmanlaajuisesti valtavia investointeja, jotta kasvava kysyntä voidaan tyydyttää ja käytöstä poistuva kapasiteetti korvata. Pelkästään Pohjoismaissa kysynnän arvioidaan kasvavan hieman alle prosentin vuodessa noin 440 TWh:iin nykyisestä 400 TWh:sta vuoteen 2020 mennessä. Vuonna 2007 Pohjoismaissa oli sitouduttu yhteensä noin 45 TWh lisäkapasiteetin rakentamiseen vuoteen 2020 mennessä. Meneillään olevista suunnitelmista ja lisäkapasiteetin rakentamishankkeista huolimatta tarvitaan vielä noin 35 TWh lisää tuotantoa kysynnän ja tarjonnan välisen vajauksen täyttämiseksi vuoteen 2020 mennessä.

Energiainvestoinnit kiihtyivät kaikkialla maailmassa, minkä seurauksena investointiolosuhteet muuttuivat huomattavasti vuodesta 2006. Kohonnut aktiivisuustaso johti kiristyvään kilpailuun ja kysyntään projektiresursseista ja avainkomponenteista, mikä pidensi merkittävästi toimitusaikojia ja nosti kustannuksia. Muutokset ovat lisänneet haasteita jo sovitujen investointien toteuttamiselle ja uusien suunnittelulle. Vuoden 2007 lopussa tehdyn arvion mukaan uuden tuotannon rakentamiskustannukset edellyttivät, että sähkön tukkuhinta on pitkällä tähtäimellä yli 50 euroa/MWh.

Haasteellisissakin investointiolosuhteissa Fortum haluaa toimia vastuullisesti ja turvata osaltaan sähköntuotantokapasiteetin myös tulevaisuudessa. Fortum tutkii jatkuvasti mahdollisuuksia investoida uuteen tuotantokapasiteettiin ja arvioi uusia tuotantoteknologioita tutkimus- ja kehitystoiminnassaan. Vuoden 2007 lopussa yhtiön investointiohjelma vastasi 1 300 MW sähköntuotantokapasiteetin lisäystä Pohjoismaiden markkinoilla. Uusia aloitteita tehtiin niin ydinvoima-, tuuli- kuin aaltoenergiassakin sekä puhtaaseen hiili- tuotantoon liittyvässä tutkimus- ja kehitystyössä. Fortumin mielestä kaikkia näitä tuotantomuotoja tarvitaan myös tulevaisuudessa.

Ydinvoima vahvasti esillä Suomessa

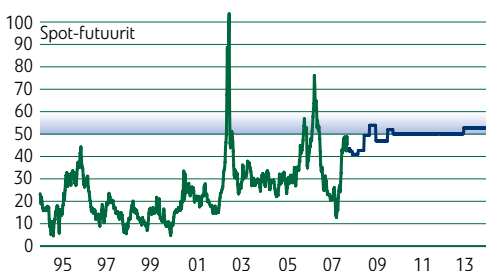
Suomessa julkistettiin kolme uutta aloitetta uusien ydinreaktoreiden rakentamiseksi. Maaliskuussa Fortum ja Teollisuuden Voima Oyj (TVO) julkistivat päätöksensä aloittaa ympäristövaikutusten arviointiprosessit (YVA) Loviisassa (Fortum) ja Olkiluodossa (TVO). Myöhemmin syksyllä uusi konsortio Fennovoima* julkisti suunnitelmansa, joka sisältää useita vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja.

Huhtikuussa käynnistettiin Fortumin YVA-menettely Loviisan ydinvoimalaitoksen yhteyteen mahdollisesti rakennettavasta kolmannesta 1 000–1 800 MW:n yksiköstä. Kuten Suomen ydinerгияlaissa on säädetty, YVA-menettely on edellytyksenä sille, että valtioneuvostolta voidaan hakea periaatepäätöstä voimalaitoksen rakentamiselle. YVA-prosessissa kuvataan ydinvoimaprojektin vaihtoehtoiset toteutustavat ja esitetään yksityiskohtainen raportti siitä, kuinka uusi yksikkö mahdollisesti vaikuttaa ympäröiviin yhteisöihin, luontoon ja luonnonvarojen hyödyntämiseen. YVA-menettelyn aikana Loviisan ja ympäröivien yhteisöjen asukkaat ja muut sidosryhmät saavat tilaisuuden ilmaista mielipiteensä. Koko menettely valmistuu kesään 2008 mennessä.

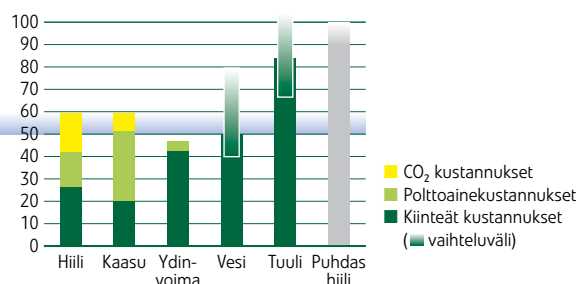
Ruotsissa Forsmarkin ja Oskarshamnin ydinvoimalaitosten tehonkorotussuunnitelmat etenivät, mutta Forsmarkin ydinvoimalaitoksen tehonkorotuksia lykättiin vuodelle vuosille 2009–2011 laitoksessa kesän ja syksyn 2006 aikana ilmenneiden ongelmien vuoksi. Suomen viidennen ydinvoimalaitosyksikön rakentaminen eteni myös, mutta suunniteltu käyttöönotto lykättiin vuoteen 2011. Lisäksi useiden sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitosten (CHP), kaasukombivoimalaitosten ja tuulipuistojen rakennussuunnitelmat etenivät Pohjoismaissa.

* Fennovoiman omistavat E.ON, suomalaiset kauppa-, teollisuus- ja palveluyritykset sekä alueelliset ja paikalliset sähköyhtiöt.

Investoinnit uuteen tuotantoon edellyttävät yli 50 euron sähkön hintaa, euroa/MWh

Lähde: Nord Pool, futuurit 28. 1. 2008.

Fortumin investointiohjelma vuoden 2007 lopussa

* verrattuna vuoden 2006 tuotantoon

Fortum osallistuu vähemmistöosakkaana Oskarshamnin ja Forsmarkin ydinvoimalaitosten tehonkorotuksiin. Fortumin osuus suunnitellusta lisäkapasiteetista on noin 290 MW. Töiden on määrä valmistua vuoteen 2012 mennessä, mutta kaikkiin tehonkorotuksiin ei vielä ole saatu lupia. Vuonna 2007 Fortumin tytäryhtiö Oskarshamns Kraftgrupp AB päätti tutkia mahdollisuutta lisätä Oskarshamnin ydinvoimalaitoksen toisen yksikön tuotantokapasiteettia. Kapasiteetin lisäyksen suunnitellaan valmistuvan vuonna 2011. Oskarshamnin 2- ja 3-yksiköiden kapasiteetin lisäysten valmistuttua Fortumin osuus laitoksen tuotannosta kasvaa yhteensä noin 185 MW.

Fortum osallistuu Suomen viidenteen ydinvoimalaitosyksikköön noin 25% osuudella, mikä vastaa noin 400 MW:n kapasiteettia.

Lisää uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa tuotantoa

Fortumin vesivoiman perusparannussuunnitelma ulottuu vuoteen 2015, mutta suurin osa töistä on määrä saada valmiiksi vuoteen 2010 mennessä. Suunnitelma kattaa useita Fortumin kokonaan tai osittain omistamia voimalaitoksia Suomessa ja Ruotsissa, ja se tuo noin 150 MW lisäkapasiteettia.

Fortum on johtava yritys sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (CHP) ja kaukolämmössä Pohjoismaissa. Tukholmassa suunnitelma rakentaa biopolttoaineita käyttävä CHP-laitos eteni ja sai ympäristöluvan marraskuussa. Laitoksen arvioitu tuotantokapasiteetti on 300 MW lämpöä ja 140 MW sähköä. Laitos aloittaa toimintansa aikaisintaan vuonna 2012. Fortum suunnittelee myös investoivansa uuteen jätekäyttöiseen CHP-laitokseen Tukholmassa. Uusi laitos voi käsitellä 240 000 tonnia jätettä vuodessa, mikä vastaa Tukholman kaikkien kotitalouksien tuottamaa jätemäärää. Suunniteltu kapasiteetti on noin 57 MW lämpöä ja 20 MW sähköä, ja se vastaa keskikokoisen ruotsalaiskaupungin tarvetta.

Suomessa Fortum suunnittelee rakentavansa Järvenpään uuden bio-CHP-laitoksen, jonka kapasiteetti olisi noin 50 MW lämpöä ja 25 MW sähköä. Lisäksi nykyisen laitoksen viereen rakennetaan uusi maakaasulla toimiva varalämpökattila (45 MW). Laitoksen arvioidaan olevan tuotantovalmis vuoteen 2012 mennessä.

Uuden maakaasulla toimivan CHP-laitoksen rakentaminen Espoon Suomenojan nykyisen voimalaitoksen viereen eteni suunnitellusti, ja rakennustyöt alkavat keväällä 2008. Uuden yksikön suunniteltu tuotantokapasiteetti on 300 MW sähköä ja 240 MW lämpöä, ja sen käyttöönotto on suunniteltu vuoden 2009 lopulle. Uusi laitos korvaa vanhaa öljyyn ja hiileen perustuvaa tuotantoa, joka jää varakapasiteetiksi.

Uuteen CHP-kapasiteettiin investoimisen lisäksi Fortum tutkii jatkuvasti mahdollisuuksia vaihtaa nykyisten tuotantolaitosten polttoaineita ympäristömyötisemmiksi. Fortumilla on useita tällaisia hankkeita työn alla.

Fortum suunnittelee yhdessä maa- ja metsäosuuskunta Orsa Besparingssskogenin kanssa tuulivoimapuiston rakentamista Taalainmaalle. Aluetta pidetään tuulioosuhteiltaan kansallisesti merkittävänä. Suunnitelmissa on enintään kahdeksan 2–3 MW tuulivoimalaa, joiden laskettu vuosituotanto vastaa 10 000 keskimääräisen kotitalouden sähkönkulutusta. Kummallakin omistajalla on projektista 50% osuus.

Uutta CHP-tuotantoa Itämeren alueelle

Uusien pohjoismaisten sähkön ja lämmöntuotantoinvestointien lisäksi Fortum investoi myös muilla keskeisillä markkina-alueillaan. Fortumilla on hieman yli 25% osuus Luoteis-Venäjänsä alueellisessa sähköntuotantoyhtiö 1:ssä (TGC-1), jolla on meneillään huomattava investointiohjelma. Sen tavoitteena on lisätä TGC-1:n sähköntuotantokapasiteettia 50% eli yli 3 000 MW vuoteen 2015 mennessä. Lisärahoituksen saamiseksi investointiohjelmalle kesällä 2007 järjestettiin ylimääräinen osakeanti, johon Fortum osallistui ja säilytti hieman yli 25% osuutensa yhtiöstä.

Vuoden 2007 tammikuun alussa Fortum ilmoitti myös virolaisen AS Fortum Tartun suunnitteleman investointia uuteen CHP-voimalaitokseen Tartossa. AS Fortum Tartun omistajat ovat Fortum (60 %) ja AS Giga (40 %). Biomassaa ja turvetta käyttävän laitoksen suunniteltu tuotantokapasiteetti on 52 MW lämpöä ja 25 MW sähköä. Uusi laitos korvaa maakaasuun perustuvan tuotannon, ja sen käyttöönotto on suunniteltu vuoden 2008 loppuun. Uuden CHP-laitoksen rakennustyöt etenivät Puolan Czechochowassa. Biopolttoaineella ja hiilellä toimiva laitos on määrä ottaa käyttöön vuoden 2010 alussa. Sen tuotantokapasiteetti on 120 MW lämpöä ja 64 MW sähköä.

Tuotantoinvestointien lisäksi Fortumilla on merkittävä 700 miljoonan euron investointisuunnitelma sähkönjakelun luotettavuuden parantamiseksi. Yhtiö investoi myös 240 miljoonaa euroa automaattisen mittarinluennan (AMM) käyttöönottoon Ruotsissa. Vuoden aikana AMM-asennukset ja -käyttöönotto etenivät Ruotsissa, ja muut Pohjoismaat seuraavat myöhemmässä vaiheessa.

Fortumin ylläpitoinvestoinnit olivat vuonna 2007 yhteensä 445 miljoonan euroa. Näillä investoinneilla valmistaudutaan tulevan lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin sekä ylläpidetään nykyisten tuotantolaitosten kuntoa ja parannetaan niiden tehokkuutta.

Tutkimus- ja kehitystoiminnan tavoitteena hiilidioksidivapaa tulevaisuus

Tutkimus ja kehitys (T&K) on tärkeä tekijä Fortumin kilpailukyvyllä ja tukee yhtiön tavoitetta kasvaa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Fortumin pitkän aikavälin tavoite on olla energiayhtiö, jonka tuotannosta ei aiheudu lainkaan hiilidioksidipäästöjä (CO₂). Tätä tavoitetta silmällä pitäen Fortum on hyväksynyt uudet, entistä tiukemmat lyhyen aikavälin tavoitteet CO₂-ominaispäästöille. Sähköntuotannossa uusi tavoite on alentaa päästöjen viiden vuoden keskiarvo alle 80 grammaan tuotettua kilowattituntia (g/kWh) kohden vuoteen 2020 mennessä. Aiempi tavoite oli 120 g/kWh. EU25-alueella päästöjen keskiarvo sähköntuotannossa on ollut viime vuosina noin 400 g/kWh. Lämmöntuotannossa Fortumin tavoitteena on alentaa päästöjä jokaisessa maassa vähintään 10 % vuoden 2006 tasosta vuoteen 2020 mennessä. EU:n ulkopuolella Fortum on sitoutunut parantamaan laitostensa energia- tehokkuutta ja alentamaan siten päästöjä.

Koska päästötavoitteet ovat aiempaa tiukemmat ja tavoitteena on sekä rakenteellinen että orgaaninen kasvu, on tutkimus- ja kehitystoiminnan merkitys yhä suurempi. Fortumin T&K-toimintatapa perustuu verkostoitumiseen ja yhteistyöhön johtavien yhteistyökumppanien kanssa, kuten esimerkiksi tutkimuslaitosten, yliopistojen ja laite- tai laitosvalmistajien kanssa. Strategisesti merkittävillä avainalueilla Fortum kuitenkin ylläpitää ja vahvistaa myös yhtiön omaa asiantuntemusta ja aktiiviteetteja. Vuonna 2007 Fortum tarkisti T&K-visiona ja -strategiansa sekä käynnisti useita uusia T&K-ohjelmia.

T&K-toiminnan vahvistaminen

Fortumin T&K-toiminnan visio on hiilidioksidittoman ja kestävä kehityksen mukaisen tulevaisuuden mahdollistaminen Fortumille. Toiminta keskittyy seuraaviin alueisiin:

- Kasvun mahdollistaminen**
 T&K:tä hyödynnetään investointimahdollisuuksien luomiseksi uuteen tuotantoteknologiaan ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamiseksi.
- Ilmastonmuutoksen torjuminen**
 Investoidaan ilmastonmuutosta tehokkaimmin torjuihin teknologioihin: energiatehokkuuteen, uusiutuviin energialähteisiin, ydinvoimateknologiaan ja puhtaisiin hiiliteknologioihin.
- Päästöttömän energijärjestelmän edistäminen pitkällä aikavälillä**
 Tutkitaan aktiivisesti teknologioita, joista voi tulla energiantuotannon läpimurtoja. Harjoitetaan T&K-toimintaa, joka edistää päästöttömän energijärjestelmän kehitystä pidemmällä aikavälillä.
- Erinomaiset tulokset nykyisissä toiminnoissa**
 Varmistetaan T&K:n avulla sähkön ja lämmöntuotannon sekä jakelun edelläkävijyys.

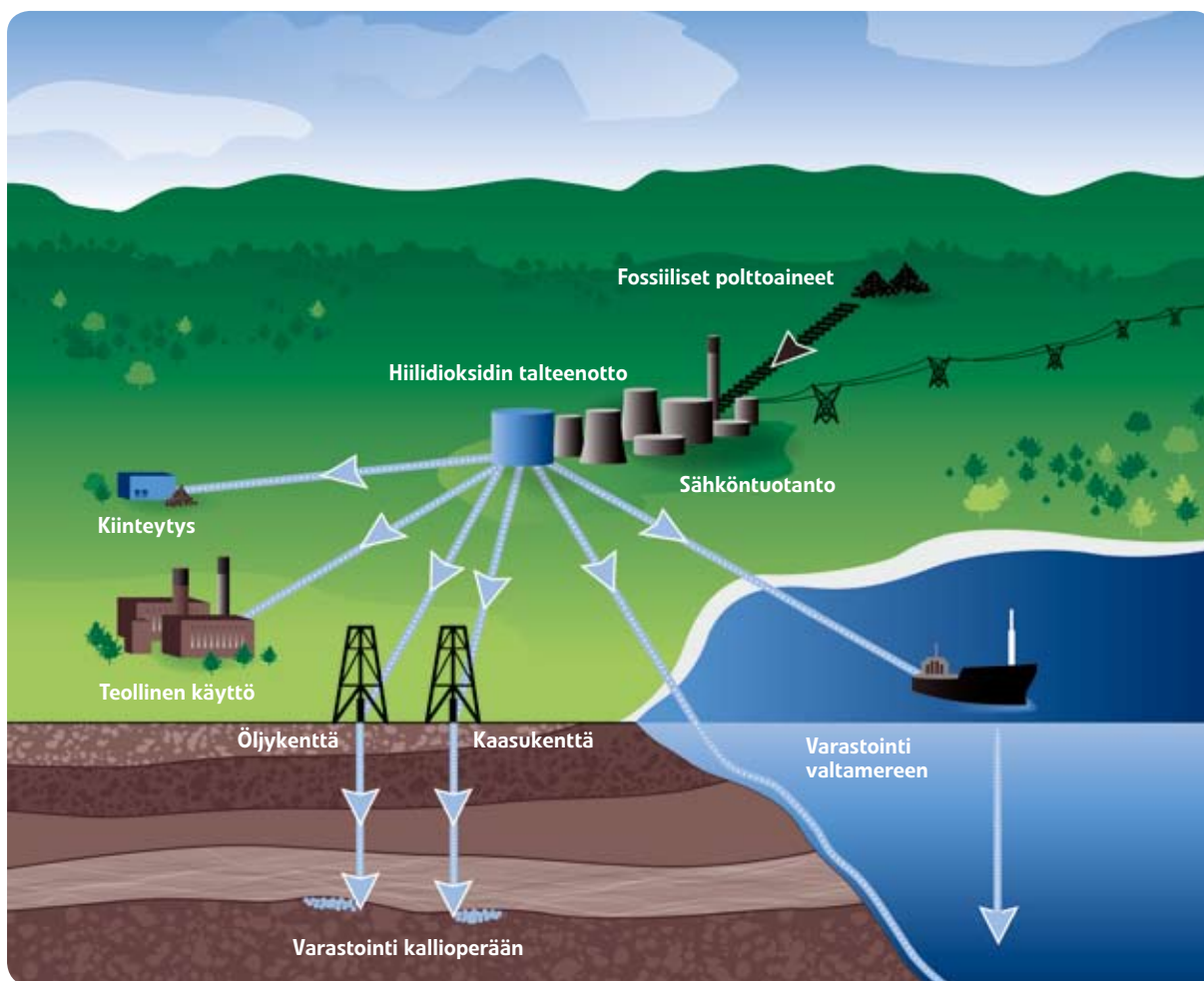
Uudet T&K-ohjelmat

Fortumilla on jatkuvasti käynnissä useita T&K-hankkeita. Vuonna 2007 käynnistettiin viisi uutta ohjelmaa, joilla vahvistetaan yhtiön kestävä kehityksen mukaista kasvua. Nämä ohjelmat ovat: puhtaat hiili- ja kaasuteknologiat, bioenergian kasvumahdollisuudet, tulevaisuuden tuotantoteknologiat, energiaoptimointi asiakkaille sekä kasvu Venäjällä.

Osana puhtaiden hiili- ja kaasuteknologioiden ohjelmaansa Fortum aloitti lokakuussa hiilidioksidin talteenoton kokeilun Värtanin voimalaitoksessa Tukholmassa. Norjassa Fortum tekee yhteistyötä Aker Kvaernerin kanssa talteenottotekniikoiden kehittämiseksi, ja Suomessa Fortum on aloittanut japanilaisen Babcock-Hitachin ja VTT:n kanssa tutkimukset, jotka koskevat talteenottojärjestelmän kehittämistä Meri-Porin voimalaitokseen. Fortumin tavoitteena on, että Meri-Poriin suunniteltu kokeilu hyväksytään EU:n vuonna 2015 käynnistyvään laajaan hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin demonstraatio-ohjelmaan. Fortum valmistelee demonstraatiota yhdessä Meri-Porin vähemmistöosakkaan TVO:n kanssa.

Joustavan polttoainevalikoiman hyödyntäminen tuotannossa on keskeinen kehitysalue sähkön ja lämmöntuotannossa. Vuonna 2007 Fortum käynnisti ligniinin polttotestit Värtanin voimalaitoksessa osana bioenergian T&K-ohjelmaa. Ligniini on kuidun sidonta-aine, joka on haitallista paperintuotannossa. Sen lämpöarvo on suunnilleen sama kuin hiilen, joten se voi osittain korvata hiiltä energiantuotannossa.

Lokakuussa Fortum osti 8,4 %:n osuuden suomalaisesta aaltovoimayhtiö AW-Energystä, jonka kehittämällä Wave-Roller-laitteella tuotetaan sähköä rannikoiden pohja-aalloista. Tätä patentoitua teknologiaa testataan Portugalissa 10 KW yksiköllä, ja tavoitteena on asentaa 1 MW pilottivoimala

Luotettavan ja kustannustehokkaan hiilidioksidin talteenotto- ja varastointijärjestelmän kehittäminen on energiateollisuuden suurimpia haasteita. Fortum testaa talteenottoa Värtanin voimalaitoksellaan Tukholmassa ja suunnittelee suuren mittaluokan demonstraatiota Meri-Porin voimalaitokselle.

Portugalin verkkoon vuosina 2008–2009. Tammikuussa 2008 Fortum ja Uppsalan yliopisto tekivät yhteistyösopimuksen, jonka mukaan Fortum hankkii osuuden yliopiston Islandsbergin aaltovoimapuistosta. Ruotsin länsirannikolla sijaitsevassa koelaitoksessa on 10 aaltovoimayksikköä, joista Fortum ostaa kaksi. Aaltovoimalla arvioidaan voitavan tuottaa tulevaisuudessa jopa 10% maailman sähkön tarpeesta.

Vuoden aikana Fortum myös perusti uusiutuviin energialähteisiin keskittyneen Renewables-yksikön. Sen on muun muassa määrä arvioida merituulivoiman tuotantomahdollisuuksia Itämeren ja Pohjanmeren alueilla.

Nykyisen tuotannon kehittäminen

Fortum tekee jatkuvasti TRK-työtä parantaakseen nykyisten tuotantoyksiköidensä tehokkuutta ja turvallista käyttöä.

Ydinvoimaan liittyvä TRK-toiminta on keskittynyt jatkamaan Loviisan ydinvoimalaitoksen turvallista käyttöä. Fortum osallistuu myös ydinjätehuollon ja ydinturvallisuuden tutkimukseen. Vuonna 2007 Loviisassa otettiin käyttöön nestemäisten vähä- ja keskiaktiivisten jätteen uusi kiinteytyslaitos. Vesivoimassa pääasiallisia kehityskohteita ovat olleet patoturvallisuus, kasvumahdollisuuksien sekä käyttö- ja kunnossapitopalveluiden optimoinnin kartoittaminen. Lämpövoiman alueella TRK-toiminnan pyrkimyksenä on ollut parantaa energiatehokkuutta ja vähentää päästöjä.

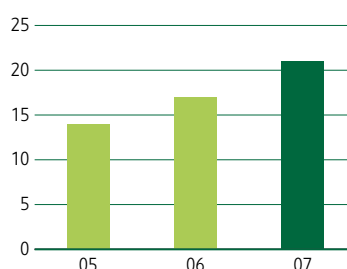
Tutkimus- ja kehitysmenojen kasvu

Konsernin tutkimus- ja kehitysmenot olivat vuonna 2007 yhteensä 21 miljoonaa euroa (17 miljoonaa euroa vuonna 2006). Menojen lisäys johtuu pääasiassa vuonna 2007 käynnistetyistä uusista ohjelmista ja hankkeista.

Fortumin TRK-menot olivat vuonna 2007 0,5% (0,4%) liikevaihdosta ja 0,8% (0,6%) kokonaismenoista. Menojen osuus liikevaihdosta on keskimääräisellä tasolla verrattuna muihin eurooppalaisiin sähkö- ja lämpöyhtiöihin.

Lisätietoja Fortumin TRK-toiminnasta osoitteessa www.fortum.fi/tutkimus

Tutkimus- ja kehitysmenot, milj. euroa

Maailman energiapolitiikka suurten haasteiden edessä

Energiakeskustelu voimistui vuonna 2007. Päähuomion kohteena olivat ilmastonmuutoksen torjuminen, markkinoiden vapauttaminen ja toimitusvarmuus.

Energian avulla tuotettavat palvelut ovat olennainen osa nykyajan yhteiskuntaa. Kansainvälinen energiajärjestö IEA vahvisti maailman energiakysymyksiä koskevassa katsauksessaan (World Energy Outlook 2007) energian tarpeen valtavan kasvun. IEA:n näkemyksen mukaan – ilman suuria muutoksia energiapolitiikassa – maailman energiatarve kasvaa vuoteen 2030 mennessä yli 50%. Tästä kasvusta 45% tulee nopeasti kehittyvistä Kiinasta ja Intiasta. Fossiiliset polttoaineet hallitsevat jatkossakin maailman polttoainevalikoimaa. Nämä trendit johtavat energiaan liittyvien hiilidioksidipäästöjen (CO₂) jatkuvaan kasvuun.

Maapallon ilmastonmuutos

Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) raporteissa painotettiin myös maailmanlaajusten toimien tarvetta ilmastonmuutoksen torjumiseksi. IPCC kuvaa raporteissaan ilmastonmuutoksen sosioekonomisia vaikutuksia ja esittää tärkeimpiä toimenpiteitä ja teknologioita päästöjen vähentämiseksi. Energian tuotannossa keskeisiä toimia ovat muun muassa energiatehokkuuden parantaminen, käytettävien polttoaineiden vaihtaminen nykyisissä laitoksissa, uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen, sähkön ja lämmön yhteistuotanto, ydinvoima sekä hiilidioksidin talteenotto- ja varastointitekniikoiden (CCS) kehittäminen.

IPCC ja Al Gore saivat Nobelin rauhanpalkinnon ”ponnistuksistaan kerätä ja levittää tietoa ihmisen aikaansaamasta ilmastonmuutoksesta sekä pyrkimyksistään luoda perusta toimille, joita tarvitaan tämän muutoksen torjumiseksi”.

Kioto-kausi kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi on vuosina 2008–2012. Vuoden 2007 aikana valmistelut tämän Kioton kauden jälkeisistä päästövähennystavoitteista ja -menetelmistä etenivät. Joulukuussa YK:n ilmastomuutosta käsittelevä kokous Baliilla pääsi sopimukseen tulevien neuvottelujen tielartasta. Tässä tielartassa määritetään suunta uudelle neuvotteluprosessille, joka on määrä saada päätökseen viimeistään vuonna 2009. Uuden neuvotteluprosessin avulla pyritään saamaan aikaan kansainvälinen ilmastonmuutosta koskeva sopimus vuoden 2012 jälkeen.

Energiateollisuuden haasteena on käynnistää siirtyminen vakaaseen, vähemmän hiilidioksidia tuottavaan energiajärjestelmään vaarantamatta taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä. Viime vuosien aikana on käynnistetty useita monikanallisia, eri teollisuudenaloja koskevia aloitteita, joilla pyritään torjumaan ilmastonmuutosta.

Kysyntä kasvaa nopeasti

Keskustelu sähköntuotannon investoinneista on kiihtynyt viime vuosina. Painopiste on ollut eri tuotantomuotojen ilmastovaihtelussa ja kapasiteetin turvaamisessa. Energia-teollisuus pyrkii vastaamaan kysynnän kasvun, ilmastokysymyksen ja toimitusvarmuuden yhdistelmän asettamaan haasteeseen erilaisin keinoin. Näitä ovat muun muassa energiatehokkuuden parantaminen, CCS-teknologioiden kehittäminen fossiilille polttoaineille sekä lisäpanostukset uusiutuviin energialähteisiin. Lisäksi EU:ssa sekä useassa sen ulkopuolisessa maassa on käynnistynyt keskustelu ydinvoiman käytöstä yhtenä vaihtoehtona lisätä hiilidioksidivapaata tuotantoa.

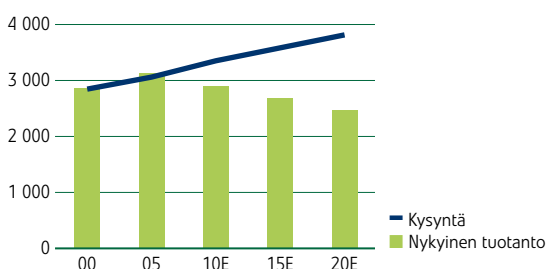
Fortumin arvion mukaan vuonna 2020 kysynnän ja jäljellä olevan kapasiteetin välinen ero on Euroopassa miltei 1 300 TWh. Tästä on kysynnän kasvua noin 700 TWh ja nykyisen kapasiteetin poistumaa noin 600 TWh. Sitouduttujen uusininvestointien tai nykyisen tuotannon tehonkorotusten arvioidaan tuottavan noin 300 TWh. Tämä tarkoittaa, että uusia investointeja tarvitaan vielä 1 000 TWh:n tuottamiseksi.

Kysynnän arvioidaan kasvavan Pohjoismaissa 400 TWh:sta noin 440 TWh:iin vuoteen 2020 mennessä, eli keskimäärin hieman vähemmän kuin prosentoin vuodessa. Meneillään olevista suunnitelmista ja lisäkapasiteetin rakentamishankkeista huolimatta tarvitaan vielä noin 35 TWh lisä tuotantoa kysynnän ja tarjonnan välisen vajauksen täyttämiseksi vuoteen 2020 mennessä.

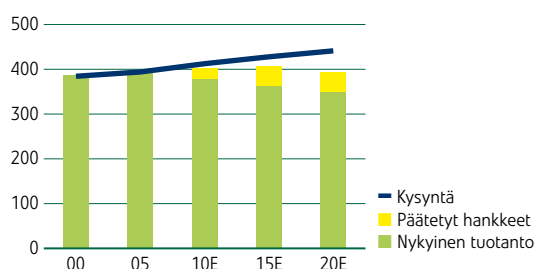
Euroopan energiamarkkinoiden kehitys

EU:ssa energia on osa sisämarkkinoita, ja Euroopan komissio on asettanut selvän tavoitteen yhteiselle energiapolitiikalle.

Sähkön kysynnän ja tarjonnan kehitys Euroopassa, TWh/a

Sähkön kysynnän ja tarjonnan kehitys Pohjoismaissa, TWh/a

EU:n lainsäädäntö ja komission strategia ohjaavat Euroopan sähkömarkkinoiden vapautumista, yhdentymistä ja harmonisointia. Tämän markkinoihin perustuvan kehityksen liikkeelle paneva voima on kilpailun ja tehokkuuden lisääminen, mikä hyödyttää sekä yksittäisiä asiakkaita että koko yhteiskuntaa.

Historiallisen korkeat polttoaineiden hinnat, lähestyvä toinen päästökauppajakso ja kirstyvä tarjonnan ja kysynnän tasapaino nostivat sähkön hintaa kaikkialla EU:n alueella vuoden 2007 lopulla. Voimistuva riippuvuus fossiilisista tuontipolttoaineista, vanheneva infrastruktuuri ja kasvava kysyntä lisäsivät huolta energiansaannin turvaamisesta.

Tammikuussa 2007 Euroopan komissio julkaisi niin sanotun energiapakettinsa. Tämä paketti linjaa suuntaviivat ja keinot, joiden avulla Euroopalle turvataan ilmastonmuutoksen aikakaudella kilpailukyistä ja puhdasta energiaa maailmassa, jonka energiantarve kasvaa jatkuvasti ja jossa energian saatavuus monilla alueilla on yhä epävarmempaa.

EU hyväksyi tavoitteekseen vähentää CO₂-päästöjä vuoteen 2020 mennessä yksipuolisesti 20% vuoden 1990 määrästä. Jos muut teollisuusmaat lähtevät mukaan, EU on valmis hyväksymään 30% vähennystavoitteen. Lisäksi asetettiin sitova tavoite, jonka mukaan uusiutuvan energian osuus energiankulutuksesta olisi niin ikään 20% vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteina esitettiin myös energiatehokkuuden parantaminen sekä tutkimus- ja kehitystyön tehostaminen.

Syyskuussa 2007 komissio esitteli kolmannen lakipaketti-ehdotuksen, jolla pyritään vapauttamaan EU:n sisäiset kaasuja ja sähkömarkkinat. Ehdotus kannustaa selvästi markkinoiden integrointiin. Konkreettiset ehdotukset sisältävät pohjoismaisten järjestelmästä vastaavien verkkoyhtiöiden (Transmission System Operator – TSO) täyden omistuksen eriyttämisen, suuremman läpinäkyvyyden, lisääntyneen yhteistyön kansallisten energiaviranomaisten välillä ja vahvemman TSO-yhteistyön niin Euroopan tasolla kuin alueellisestikin. Paketin käyt-

töonoton arvioidaan tapahtuvan vuoden 2009 puoliväliin mennessä, eli ennen seuraavia EU-vaaleja.

Komissio täydensi Energiapakettia marraskuussa julkaisemalla kannanottonsa hiilidioksidin talteenotosta ja varastoinnista sekä strategisen energiateknologiasuunnitelman, joka ohjaa energiaan liittyvää tutkimusta ja kehitystä. Ehdotus kansallisista tavoitteista julkaistiin tammikuussa 2008.

Pohjoismaiset sähkömarkkinat

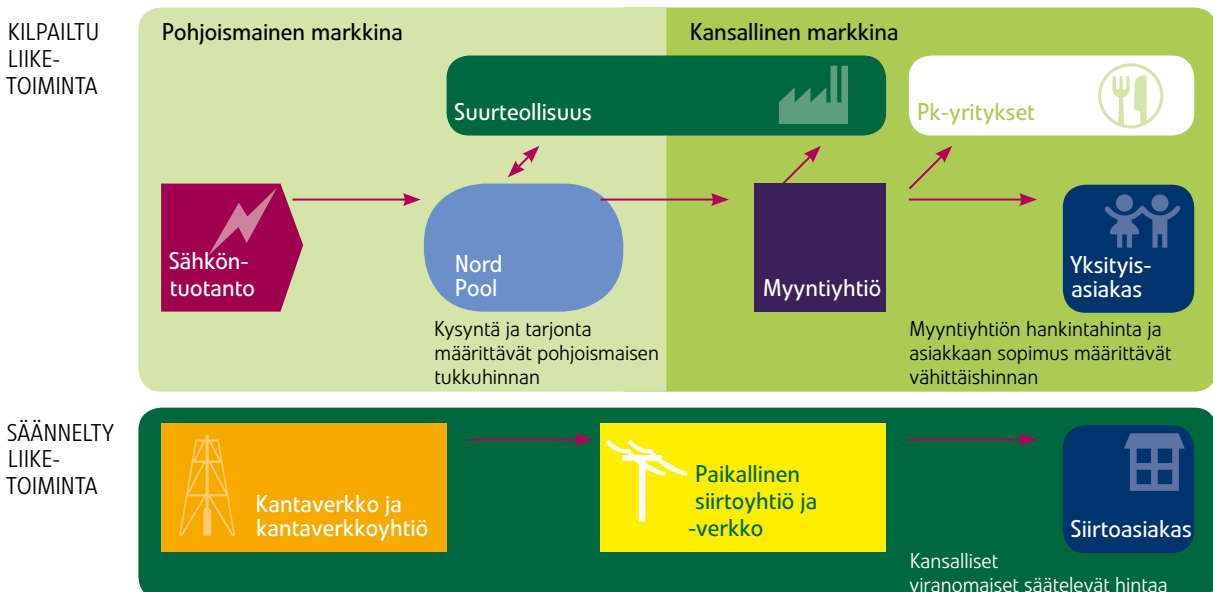
Useissa viime vuosina julkaistuissa tutkimuksissa todetaan, että pohjoismaiset markkinat toimivat melko hyvin, mutta lisää yhtenäistämistä tarvitaan. Poliitikoilla ja viranomaisilla on avainasema energiamarkkinoiden toimintaedellytysten luomisessa.

Pohjoismaisessa sähköpörssissä Nord Poolissa spot-sähkön volyymi kasvoi edelleen. Kaupankäynnin volyymi vastasi 69% Pohjoismaiden kokonaiskysynnästä vuonna 2007. Myös finanssimarkkinan kaupankäynnin volyymi, mukaan lukien over-the-counter (OTC) -johdannaisten selvitys, kasvoivat vuonna 2007.

Vuoden 2007 aikana Nord Poolin päivänsisäistä Elbas-markkinaa laajennettiin Suomesta ja Ruotsista myös läntiseen Tanskaan. Norja on tarkoitus liittää mukaan vuoden 2008 alkupuoliskolla.

Ruotsin energiamarkkinaviranomaisen (Energimyndigheten) tekemästä seurantaraportista käy ilmi, että sähkön hinta pohjoismaisilla tukkumarkkinoilla on ollut pitkän ajan rajakustannuksen alapuolella kahdeksana vuonna viimeisten 11 vuoden aikana. Tukkuhinta ylitti pitkän ajan rajakustannuksen vain vuosina 1996, 2003 ja 2006. Nämä vuodet eivät edusta normaalivuosia epätavallisen alhaisen vesitilanteen vuoksi. Tämä alhainen hintataso ei pitkällä aikavälillä mahdollista tarvittavia uusia investointeja.

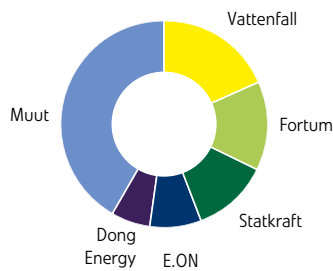
Fortum ja sähkön arvoketju

Pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat edelleen erittäin hajanaiset

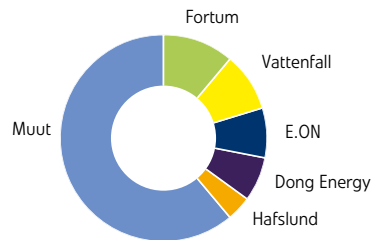
Tuotanto

384 TWh
> 350 yritystä

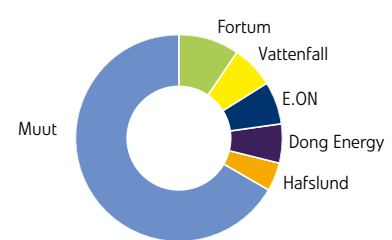
Jakelu

14 miljoonaa asiakasta
~ 500 yritystä

Sähkönmyynti

14 miljoonaa asiakasta
~ 350 aktiivista yritystä

Lähde: Fortum, yhtiölehdet, suurimpien toimijoiden osuudet, 2006. Rakenteellisten muutosten vaikutus huomottu.

Sähkötuotanto ja -kulutus Pohjoismaissa

Sähkönkulutus, TWh

	2007	2006
Suomi	90	90
Ruotsi	145	146
Norja	126	123
Tanska	36	36
Yhteensä	397	395

Sähkötuotanto lähteittäin, TWh

	2007	2006	2005	2004
Vesivoima	213	192	222	184
Ydinvoima	86	87	92	97
Muu lämpövoima	86	97	73	91
Tuulivoima	9	8	8	8
Yhteensä	394	384	395	380
Nettotuonti*	3	11	-1	12

* tuonti-vienti

Pohjoismaiden markkinoiden kehitys

Pohjoismaiden markkinakehitystä vuonna 2006 varjostivat kansalliset kysymykset, kun taas vuonna 2007 poliitikot ja viranomaiset tekivät useita uusia aloitteita yhteisten pohjoismaisten sähkömarkkinoiden kehittämiseksi edelleen.

Järjestelmästä vastaavien verkkoyhtiöiden tehokas toiminta – verkkoon pääsy, hinnoittelu, pullonkaulojen hallinta, ja verkkoinvestoinnit (mukaan lukien maiden välinen siirtokapasiteetti) – on tukkumarkkinoiden hyvän toimivuuden kannalta avainasemassa. Pohjoismaiden energiaministerit päättivät tutkia pohjoismaisen itsenäisen verkko-operaattorin (Independent System Operator – ISO) perustamista. Käytännössä siirtoverkon omistus säilyisi ennallaan, mutta pohjoismainen ISO huolehtisi toiminnasta ja investointipäätöksistä. Tavoitteena on muuttaa painopiste kansallisista TSO:ista pohjoismaiseen toimijaan. Selvitys on käynnistynyt ja valmistuu vuoden 2008 aikana.

Syyskuussa 2007 Pohjoismaiden kilpailuviranomaiset julkistivat arvion sähkömarkkinoiden kilpailusta. Raportti, *Capacity for competition*, sisältää ehdotuksia, joilla kilpailua voidaan kehittää edelleen. Kilpailun ja hyvin toimivien sähkömarkkinoiden perusvaatimus on riittävä siirtokapasiteetti ja eri maiden välisten yhteyksien tehokas hyödyntäminen.

Kilpailuviranomaisten mukaan investoinnit uuteen tuotantoon ja siirtokapasiteettiin vaativat vakaata ja ennustettavaa lainsäädäntöä. Investointien tulee voida perustua oikeisiin hintasignaaleihin, ilman että poliittiset päätökset vääristävät niitä.

Keskustelu yhteispohjoismaisista vähittäismyyntimarkkinoista jatkuu. Kilpailuviranomaiset painottivat kuluttajien hintatietoisuuden merkitystä ja reaaliaikaista kulutuksen mittaamista, joilla kysyntähuippujen aikaista kysyntää voidaan vähentää. Pohjoismaisten toimijoiden proaktiivinen lähestymistapa automaattiseen mittariluentaan voisi olla

tehokas työkalu tukku- ja vähittäismyyntimarkkinoiden välisen linkin vahvistamisessa. Järjestelmän avulla voitaisiin myös välittää kulustietoja kuluttajille ja avata näin uusia energiansäästö- ja tehostamismahdollisuuksia.

Markkinoiden integraatio etenee

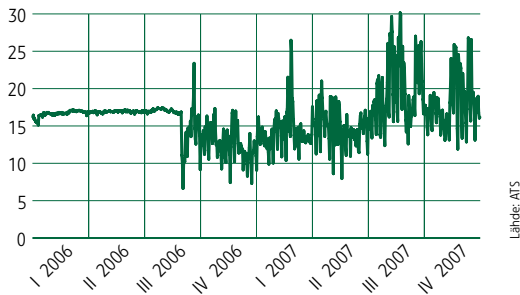
Pohjoismaisten TSO:iden yhteistyöelin Nordel julkaisi syyskuussa 2007 uuden strategisen agendansa ja toimintasuunnitelmansa koskien Pohjoismaiden sähkömarkkinoiden tehokkaampaa toimintaa ja tiiviimpää yhteistyötä Pohjois-Euroopan TSO:iden kanssa.

Nordelin vuonna 2004 ehdottamat viisi tärkeintä verkko-hanketta tukevat pohjoismaista integraatiota. Hankkeiden valmistuessa 2009–2013, saadaan noin 3 000 MW uutta siirtokapasiteettia, joka poistaa pohjoismaisen verkon pullonkauloja. Vuoden 2007 aikana Nordel alkoi valmistella ehdotusta uusista pohjoismaisista verkkoinvestoinneista.

Pohjoismaisen kehityksen ohella myös Euroopan markkinoiden integraatio eteni. Tammikuussa 2007 otettiin käyttöön Suomen ja Viron välinen sähkösiirtokaapeli Estlink, jonka kapasiteetti on 350 MW. Keskusteluja on käyty myös toisesta yhteydestä Viroon. Norjan ja Alankomaiden välisen NorNed-kaapelin kaupallista käyttöä lykättiin vuoteen 2008 kaapelivian vuoksi. Tämä yhteys on tärkeä vaihe Pohjoismaiden ja Keski-Euroopan markkinoiden integroimisessa.

Ranskan Powernext, Belgian Belpex ja Alankomaiden APX ottivat markkinaehtoisien siirtoyhteyksien hallinnan käyttöön joulukuussa 2006. Sen myötä hinnat ovat lähentyneet ja maiden välisen kapasiteetin hyödyntäminen on parantunut merkittävästi. Lisäksi Euroopan sähköpörsien välinen yhteistyö on lisääntymässä. Saksan EEX ja Powernext ilmoittivat joulukuussa spot- ja johdannasmarkkinoiden integraatiosta.

Sähkön hinta* seuraavan päivän kaupankäynnissä Venäjän Euroopan puoleissa osassa, euroa/MWh

* Ilman kapasiteettitariffia

EU:n päästökauppa Kioto-kaudelle

EU:n päästökaupparjestelmän (Emissions Trading Scheme – ETS) ensimmäinen vaihe päättyi vuoden 2007 lopussa. Kauden toteutuneet päästöt olivat selvästi EU-tason allokatioiden alapuolella, ja päästöoikeuksien hinta romahti vuoden 2007 aikana lähelle nolaa.

Toisen ETS-kauden eli Kioto-kauden 2008–2012, valmistelut jatkuivat jäsenvaltioissa ja komissiossa vuoden 2007 aikana. Kansallisia jakosuunnitelmia koskevissa päätöksissään komissio leikkasi eri maiden ehdotuksia huomattavasti ja pienensi ehdotettuja allokointeja yhteensä 10%. Kansallisissa jakosuunnitelmissa valmistavalle teollisuudelle allokointiin lähes sen tarvitsema määrä, kun taas energiateollisuuden allokoinnit olivat paljon alle sen tarpeen.

Vaikka vuoden 2012 jälkeisistä päästöjä vähentävistä toimenpiteistä ei saavutettu maailmanlaajuisia ratkaisua, on jo selvää, että päästökauppa jatkuu EU:n ilmastopoliittikan pääasiallisena välineenä.

Sähkömarkkinoiden keskittyminen jatkuu

Eurooppalaisesta näkökulmasta pohjoismaiset sähkömarkkinat ovat erittäin hajanaiset ja konsolidaatio etenee hitaasti. Siitä huolimatta alan logiikka, joka perustuu suurtuotannon etuihin, jotka hyödyttävät sekä asiakkaita että alan toimijoita, puhuu yhtenäistymisen puolesta. Tämän kehityksen merkittävin tapahtuma oli, kun Saksan E.ON ilmoitti lokakuussa, että se aikoo yhdistää toimintonsa Pohjoismaissa hankkimalla loput 44,6% E.ON Sverigestä Statkraftilta.

Suuret eurooppalaiset yhtiöt vahvistivat aktiivisesti asemiaan Euroopassa tekemällä yritysostoja ja investoimalla kapasiteettiin. Italian Enel ja Espanjan Acciona hankkivat määräysvallan Espanjan Endesasta lokakuussa 2007, kun E.ON oli vetäytynyt hankkeesta ja sopinut kapasiteetin hankkimisesta Eneliltä ja Accionalta. Espanjalainen Iberdrola sai päätökseen Scottish Powerin oston. Ranskan GDF:n ja Suezin fuusioaikataulu on edelleen avoin, ja Alankomaiden Essentin ja Nuonin fuusio peruutettiin. Myös muut suuret yhtiöt, kuten Venäjän Gazprom ja Tšekin CEZ, jatkoivat aktiivisesti kasvumahdollisuuksien etsimistä Euroopasta.

Venäjän reformi päätökseen vuonna 2008

Venäjän taloudessa jatkui korkeasuhdanne korkeiden öljyn ja kaasun hintojen ansiosta. Tämä lisää myös sähkön kysynnän kasvua sekä uuden kapasiteetin tarvetta. Vuonna 2006 kulutuksen kasvu oli yli 4% ja sen arvioidaan jatkuvan tulevina

Fortumin kannanotot

Energian tarve ja energia-asioiden tärkeys kasvavat jatkuvasti yhteiskunnassamme. Ilmastonmuutos, toimitusvarmuus ja sähkön hinta ovat yleisiä keskustelun ja huolen aiheita. Fortum pyrkii edistämään seuraavia tavoitteita:

- Avoimia, kilpailtuja ja läpinäkyviä sähkön tukku- ja vähittäismarkkinoita
- Markkinapohjaisia ja harmonisoituja ympäristönsuojelumekanismeja
- Kaikkia sähkön- ja lämmöntuotantomuotoja tukevaa poliittista ja lainsäädännöllistä toimintaympäristöä
- Varmaa ja kustannustehokasta sähkönsiirtoa ja -jakelua
- Sähkön ja lämmön myynti- ja siirtoasiakkaiden hyvää ja tasapuolista palvelua.

Lisätietoja Fortumin kannanotoista osoitteessa

www.fortum.fi/kannanottoja

vuosina. Venäjän hallituksen ennusteen mukaan kysyntä kasvaa vuoteen 2015 mennessä vähintään 400 TWh, kun se oli 980 TWh vuonna 2006.

Sähkösektorin uudistus, joka käynnistettiin alalla tarvittavien valtavien investointien turvaamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi, eteni vuonna 2007 RAO UES:n uudelleenorganisoinnilla. Julkisia osakeanteja (IPO) ja valtion osuuksien myyntejä useassa alueellisessa energiantuotantoyhtiössä (TGC) ja valtiollisissa lämpövoimatuohtoyhtiössä (WGC) toteutettiin vuonna 2007. Vastaavat toimenpiteet tarkoitus toteuttaa jäljellä olevissa TGC:ssä ja WGC:ssä keväällä 2008. RAO UES:n kapasiteetin omistuksen uudelleenorganisoinnin on suunniteltu valmistuvan vuoden 2008 puoliväliin mennessä siten, että jäljellä oleva RAO UES -omistus jaetaan sen omille osakkeenomistajille.

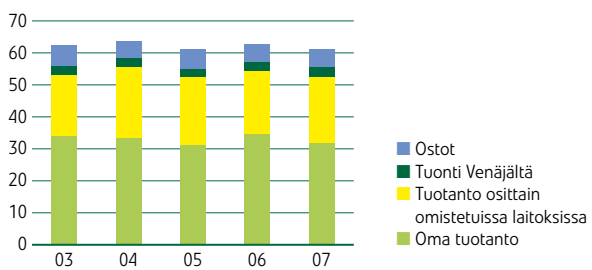
Kilpailujen liiketoimintojen vapauttaminen on sähkösektorin uudistuksen onnistumisen avaintekijä. Vuonna 2007 sähköenergian koko kysyntä ja tarjonta kohtasivat spot-markkinoilla. Kuitenkin eräänlaiset finanssisopimukset, joissa on säännelty hinta, kattoivat 90% volyymista vuoden loppupuolella. Nämä sopimukset pienentävät vapautuneen sähköhinnan vaikutusta tuotanto- ja myyntiyhtiöiden tulokseen. Sopimusten osuutta on tarkoitus pienentää ja poistaa ne kokonaan käytöstä vuoteen 2011 mennessä. Saman vuoden loppuun mennessä on määrä toteuttaa myös kaasun hinnan vapautus.

Sähköenergian hinnan vapautus aiheutti luonnollista vaihtelevuutta energian hintoihin Venäjän sähköpörssissä ATS:ssä, koska hinnat perustuvat kysynnän ja tarjonnan tasapainoon. Vuonna 2007 keskihinta Venäjän Euroopan puoleisissa osissa ja Uralilla oli 578 ruplaa/MWh (16,7 euroa/MWh). Elokuussa hinnat nousivat historiallisen korkeiksi, ja olivat päivätasolla 1 043 ruplaa/MWh (30 euroa/MWh). Suomen ja Venäjän kesken käynnistettiin neuvottelut siitä, miten siirtokapasiteetin käyttö saataisiin enemmän markkinapohjaiseksi.

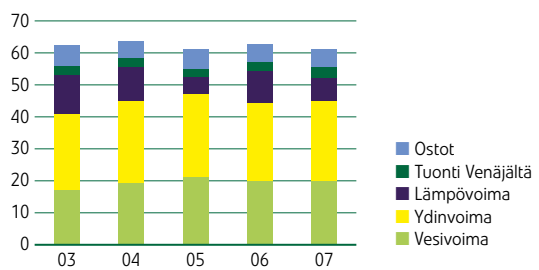
Valmistelut kapasiteettimarkkinoiden käynnistämiseksi etenivät ja vuoden 2007 lopussa kapasiteettimarkkinoiden säännöt olivat hallituksen valmisteltavana. Markkinat on määrä ottaa käyttöön vuoden 2008 alussa. Vuonna 2008 vapautetuilla hinnoilla myytävän energian ja kapasiteetin osuus kasvaa 20%:iin.

Fortumin sähkön kokonaishankinta lajeittain, TWh

Fortumin sähkön kokonaishankinta lähteittäin, TWh

Segmentti- katsaukset

Runsat sateet, leuto talvi ja päästö-oikeuksien alhaiset hinnat leimasivat vuotta 2007. Haasteellisista markkinaolosuhteista huolimatta Fortum teki ennätystuloksen.

Fortumin liiketoiminta on jaettu neljään raportointisegmenttiin. Sähköntuotanto-segmentti tuottaa sähköä Fortumin kokonaan ja osittain omistamissa voimalaitoksissa ja Lämpö-segmentti sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksissa (CHP). Sähköntuotanto myy tuottamansa sähkön markkinoille pohjoismaisen Nord Pool -sähköpörssin kautta. Markets-segmentti ostaa sähköä Nord Poolista ja myy sitä kotitalous- ja yritysasiakkaille sekä muille sähkön vähittäismyyjille. Lämpö-segmentti myy kaukolämpöä ja höyryä teollisuudelle, kunnille ja kiinteistöyhtiöille. Lisäksi se myy CHP-voimalaitoksissa tuottamaansa sähköä. Fortumin sähkön jakelu- ja alueverkkosiirto raportoidaan Sähkönsiirtosegmentissä.

Fortumin sähköntuotantokapasiteetti, 31. 12. 2007, MW

	Suomi	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Vesivoima	1 472	3 160	0	4 632
Ydinvoima	1 433	1 664	0	3 097
Sähkön ja lämmön yhteistuotanto	659	531	145	1 335
Lauhdevoima	1 441	297	0	1 738
Muu	6	112	0	118
Yhteensä	5 011	5 764	145	10 920

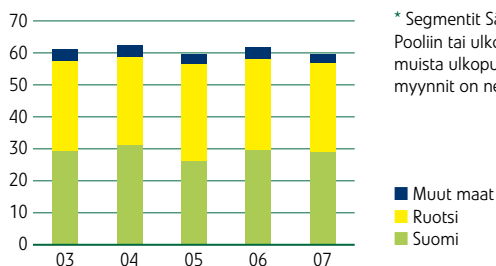
Fortumin lämmöntuotantokapasiteetti, 31. 12. 2007, MW

	Suomi	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Lämpö	4 116	5 095	2 012	11 223

Fortumin sähköntuotanto lähteittäin, TWh

	2007	2006
Vesivoima	20,0	19,8
Ydinvoima	24,9	24,4
Lämpövoima	7,3	10,2
Yhteensä	52,2	54,4

Fortumin sähkönmyynti maittain*, TWh

* Segmentit Sähköntuotanto, Lämpö ja Markets myyvät sähköä Nord Pooliin tai ulkopuolisille asiakkaille ja ostavat sähköä Nord Poolista tai muista ulkopuolisista lähteistä. Fortumin Nord Poolissa tekemät ostot ja myynnit on netotettu tunneittain konsernitasolla.

Investoinnit kestäväan sähköntuotantoon

Ilmastonmuutoksen torjuminen ympäristömyötäisellä tuotantorakenteella on yksi Fortumin menestystekijöistä. Fortum jatkaa investointeja uuteen hiilidioksidittomaan ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan tuotantoon.

Sähkön tuotanto-segmentti tuottaa ja myy sähköä, käyttää ja kehittää Fortumin sähköntuotantokapasiteettia ja vastaa sähköntuotantoon liittyvästä riskienhallinnasta. Sähkö myydään pohjoismaiseen sähköpörssiin, Nord Pooliin, ja OTC*-markkinoille. Sähkön tuotanto-segmentti tarjoaa sähköntuotannon käyttö- ja kunnossapitopalveluja sähkö- ja lämpöyhtiöille Pohjoismaissa ja valituilla kansainvälisillä markkinoilla. Segmenttiin kuuluu kolme liiketoimintayksikköä: Generation, Portfolio Management and Trading (PMT) sekä Service.

Sähkön tuotanto-segmentin joustava ja ympäristömyönteinen tuotantorakenne auttaa osaltaan toteuttamaan Fortumin visiota olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehitys edelläkävijä. Toiminnassa keskeistä on voimalaitosten hyvän käytettävyyden varmistaminen, investoinnit kasvun varmistamiseksi, nykyisen tuotannon perusrakenteet sekä tehokas sähköntuotanto ja tuotantoliiketoiminnan riskien hallinta. Lisäksi yhtiö seuraa aktiivisesti Venäjän sähkömarkkinoiden uudistusta ja haakee sieltä uusia kasvumahdollisuuksia.

Sitoutuminen kestäväan kehitykseen näkyy Fortumin kaikissa toimenpiteissä ja investoinneissa. Yhtiön pohjoismaisella sähköntuotantotoiminnalla on ISO 14001 -ympäristösertifiointi. Noin 4 TWh, 20%, Fortumin vuosittaisesta vesivoimatuotannosta on Suomen ja Ruotsin luonnonsuojelulaitosten sertifioimaa.

Alhaiset spot-hinnat ja kohoavat polttoainekustannukset

Voimalaitosten käytettävyyden lisäksi sähköntuotannon taloudelliseen tulokseen keskeisimmin vaikuttava tekijä on sähkön tukkuhinta. Tukkuhintaan vaikuttavat tulovirtaamat Pohjoismaiden vesivarantoihin, hiilidioksidin päästöoikeuksien ja polttoaineiden hinnat kansainvälisillä markkinoilla sekä yleinen kysynnän ja tarjonnan tasapainotilanne.

Vuonna 2007 pohjoismaisten sähkömarkkinoiden tukkuhintoihin vaikuttivat keskimääräistä suuremmat vesivarastot, lähelle nolaa pudonneet päästöoikeuksien hinnat ja niiden vastakohtana historiallisen korkeat polttoaineiden hinnat.

Vuoden alussa Pohjoismaiden vesivarastot olivat hieman pitkän ajan keskiarvoa suuremmat ja lunta oli keskimääräistä enemmän vesivoiman tuotantoalueilla. Vesivarastot olivat keskimääräistä suuremmat koko vuoden. Miltei koko ylijäämä oli Norjassa ja erityisesti Etelä-Norjassa. Norjan

vesivoima vastaa noin 60% Pohjoismaiden vesivoimasta. Joulukuun lopussa vesivarastot olivat 8 TWh pitkäaikaista keskiarvoa suuremmat.

EU:n päästökaupan ensimmäisen kauden päästöoikeuksien hinnat lähtivät laskuun jo vuoden 2006 lopussa. Vuoden 2007 kevään ja alkukesän aikana hinnat putosivat miltein nollaan. Toisen päästökaupunkauden, 2008–2012, hinnat olivat 15–25 euroa hiilidioksiditonilta. Vuoden 2007 lopulla vuoden 2008 päästöoikeuksien hintanoteeraus oli 22 euroa hiilidioksiditonilta. Vuoden 2007 jälkipuoliskolla hiilen hinta nousi voimakkaasti. Öljyn hinta nousi lähes koko vuoden ja saavutti loppuvuodesta historiallisen korkean tason, lähes 100 Yhdysvaltain dollaria barreilta. Yhdysvaltain dollarin heikkeneminen suhteessa euroon kuitenkin vaimensi hieman euromääräistä hinnan nousua.

Vuoden 2007 sähkön keskimääräinen spot-hinta Nord Poolissa oli 27,9 (48,6) euroa megawattitunnilta, eli 43% pienempi kuin vuonna 2006. Loppukesästä ja syksyllä Pohjoismaiden markkinoilla eri alueiden hintaerot olivat poikkeuksellisen suuret. Norjan hinnat olivat selvästi systeemi-hinnan alapuolella. Suomen ja Ruotsin hinnat pysyivät kuitenkin täysin samoina 95% ajasta. Vuoden aikana tulevien vuosien futuurien hinnat nousivat noin 40 eurosta megawattitunnilta yli 50 euroon megawattitunnilta.

Vuoden lopulla spot-hinnat ja futuurien hinnat nousivat huomattavasti. Tähän oli pääasiassa syynä Kioton päästökaupunkausi, joka alkoi vuoden 2008 alussa ja jonka päästöoikeuksien hinnat olivat korkeammat kuin ensimmäisen kauden hinnat 2005–2007. Tämä kannusti vesivoimantuottajia mahdollisuuksien mukaan siirtämään vesivoimantuotantoa vuodelta 2007 vuodelle 2008.

Saksassa spot-hinta oli vuonna 2007 korkeampi kuin Pohjoismaissa, ja johti sähkön nettovientiin Pohjoismaista Saksaan. Pohjoismaiden ja Manner-Euroopan kasvava siirtoyhteyskapasiteetti lähentää näiden alueiden hintoja.

Korkeampi ydin- ja vesivoimatuotanto

Segmentin sähköntuotanto vuonna 2007 oli 47,2 (49,4) TWh, josta 46,1 (48,3) TWh tuotettiin Pohjoismaissa. Segmentin sähköntuotannosta Pohjoismaissa 20,0 (19,8) TWh, tai 43% (41%) perustui vesivoimaan, 24,9 (24,4) TWh, tai 54% (51%) ydinvoimaan ja 1,2 (4,1) TWh, tai 3% (8%) lämpövoimaan.

Vesivoimatuotannon kasvu johtui parantuneesta vesitilanteesta, ja vähentynyt lämpövoimatuotanto johtui lähes koko vuoden jatkuneesta alhaisesta spot-hintatasosta.

Vaikka Ruotsin Forsmarkin ja Oskarshamnin ydinvoimaloiden käytettävyyden nousi hieman vuonna 2007 verrattuna

* OTC: Over the counter. Osakevälittäjän avulla tehtävä sopimus tai kahden yhtiön välinen sopimus. Sähkömarkkinoilla lähes kaikki OTC-sopimukset tehdään sähköpörssiin välityksellä.

Sitoutuminen kestäväan kehitykseen näkyy Fortumin kaikissa toimenpiteissä ja investoinneissa. Yhtiön pohjoismaisella sähköntuotantotoiminnalla on ISO 14001 -ympäristösertifointi.

Tunnusluvut, milj. euroa

	2007	2006	Muutos %
Liikevaihto	2 350	2 439	-4
sähkön myynti	2 019	2 059	-2
muu myynti	331	380	-13
Liikevoitto	1 125	980	15
Vertailukelpoinen liikevoitto	1 093	985	11
Sidottu pääoma (kauden lopussa)	7 148	6 734	6
Sidotun pääoman tuotto, %	19,2	16,1	19
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	17,7	16,9	5
Bruttoinvestoinnit	390	240	63
Henkilöstö keskimäärin	3 475	4 147	-16

Sähköntuotanto lähteittäin, TWh

	2007	2006
Vesivoima	20,0	19,8
Ydinvoima	24,9	24,4
Lämpövoima	1,2	4,1
Yhteensä Pohjoismaissa	46,1	48,3
Lämpövoima muissa maissa	1,1	1,2
Yhteensä	47,2	49,4

vuoteen 2006, pidennetyistä ja suunnittelemattomista seisokeista aiheutui Fortumille noin 1,3 TWh:n tuotannonmenetys. Fortumin Loviisan ydinvoimala ylitti 8 TWh:n tuotantorajan toisen kerran voimalaitoksen historiassa. Toinen yksikkö saavutti kaikkien aikojen ennätyksen, yli 4 TWh. Lisäksi Olkiluodon ydinvoimalaitos, jossa Fortum on vähemmistöomistaja, saavutti parhaat tuotantotulokset koko tähänastisen toimintansa aikana.

Vuonna 2007 89% (84%) Fortumin sähköntuotannosta ei aiheuttanut hiilidioksidipäästöjä. Kasvu johtui lämpövoiman käytön vähenemisestä sekä vesi- ja ydinvoimatuotannon lisääntymisestä. Vuoden lopussa segmentin sähkön-

tuotantokapasiteetti oli 9 560 (9 540) MW, josta 9 420 (9 400) MW oli Pohjoismaissa ja 140 (140) MW muissa maissa.

Sähköntuotanto-segmentin toteutunut sähkön tukku-myyntihinta Pohjoismaissa (ilman läpikulkueriä) oli 39,7 (37,1) euroa megawattitunnilla eli 7% enemmän kuin edellisenä vuonna, mikä johtui korkeammista suojaushinnoista. Vastaava myyntivolyymi oli 46,6 (49,4) TWh.

Viime vuosien aikana Ruotsin ydinvoiman tehoveron korotus ja vesivoimalaitoksiin sovellettava kiinteistövero ovat vaikuttaneet Fortumin taloudelliseen tulokseen noin 100 miljoonaa euroa vuositasaalla. Lisäksi vuodelle 2008 Ruotsissa on päätetty lisäkorotuksista, joista aiheutuu Fortumille noin 30 miljoonan euron lisäkustannus.

Investointeja uusiutuvaan energiaan

Fortumin investointiohjelmaan sisältyy perusparannusinvestointeja useissa vesivoimalaitoksissa kapasiteetin kasvattamiseksi ja hyvän käytettävyyden säilyttämiseksi. Vuoden 2007 aikana saatettiin loppuun kaksi perusparannusprojektia. Toinen loppuun saatetuista projekteista oli Avestassa Ruotsissa sijaitsevan voimalaitoksen uusiminen. Uusi Avesta-forsenin voimalaitos vihittiin käyttöön lokakuussa. Toinen projekti oli yhden yksikön uusiminen Fortumin suurimmalla vesivoimalaitoksella Krångedenilla Ruotsissa. Fortum tekee myös laajoja investointeja patojen turvallisuuden parantamiseksi. Työ on osa koko toimialaa koskevaa hanketta Ruotsissa, jolla pyritään kohottamaan 1-luokan patojen turvallisuutta siten, että ne kestävät tulvan jonka voidaan olettaa toteutuvan kerran yli kymmenessä tuhannessa vuodessa.

Huhtikuussa 2007 Fortum ilmoitti suunnittelevansa tuulivoimapuiston rakentamista Orsa Finnmarkin alueelle yhdessä Orsa Besparingskogin kanssa. Fortum tutkii myös muita mahdollisuuksia investoida tuulivoimaan ja muihin uusiutuviin energiamuotoihin.

Huhtikuussa 2007 Fortum ilmoitti, että se ei rakenna suunniteltua uutta 250–300 MW:n kaasuturbiinivaravoimalaista Inkooseen. Päätökseen vaikutti rakennuskustannusten nousu, jo alun perin voimalaitoksen haasteelliset taloudelliset lähtökohdat sekä yhteistyörakenne.

Valmistautuminen uuteen ydinvoimaan

Fortumin Loviisan voimalaitoksella on tuotettu ydinsähköä kolmenkymmenen vuoden ajan. Heinäkuussa Suomen hallitus myönsi uudet toimiluvat Loviisan ensimmäiselle ja toiselle yksikölle. Loviisa 1 -yksikön toimilupa on voimassa vuoden 2027 loppuun ja Loviisa 2 -yksikön toimilupa vuoden 2030 loppuun. Kummassakin yksikössä suoritettiin vuoden aikana tavanomaiset vuosihuollot ja jatkettiin laitoksen automaatiojärjestelmien uudistamista. Uudet automaatiojärjestelmät ovat kokonaisuudessaan käytössä vuonna 2014.

Maaliskuussa 2007 Fortum päätti käynnistää ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) Loviisan Hästholmenin saarella olevan kahden ydinvoimalaitosyksikön yhteyteen mahdollisesti rakennettavasta kolmannelta 1000–1800 megawatin voimalaitosyksiköstä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelma toimitettiin kauppa- ja teollisuusministeriön kesäkuussa, ja ministeriö antoi lausuntonsa ohjelmasta lokakuussa. Fortum laatii varsinaisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen tämän ohjelman ja siitä saatujen lausuntojen perusteella. Selostus toimitetaan ministeriöön ensi kesään mennessä. Fortum myös valmistautuu toimittamaan ministeriöön periaatepäätösanomuksen, kun YVA-raportti on valmis. Myös Teollisuuden Voima Oyj (TVO), jossa Fortum on vähemmistöosakkaana, on käynnistänyt YVA-menettelyn Olkiluotoon mahdollisesti rakennettavasta uudesta ydinvoimalaitosyksiköstä.

Fortum osallistuu noin 25% osuudella Suomen viidennen ydinvoimalaitosyksikön Olkiluoto 3:n rakentamiseen. Toimittaja AREVA-Siemens on ilmoittanut TVO:lle, joka rakentaa ja omistaa ydinvoimalaitoksen, että laitos valmistuu kaupalliseen käyttöön kesällä 2011.

Myös nykyisten ydinvoimaloiden kapasiteetin lisäykset Ruotsissa ovat tärkeä osa Fortumin investointiohjelmaa. Fortum osallistuu vähemmistöosakkaana Oskarshamin ja Forsmarkin voimalaitosten suunniteltuihin tehonkorotuksiin. Fortumin osuus lisäkapasiteetista on arviolta noin 290 MW. Nämä hankkeet edellyttävät Ruotsin hallituksen hyväksyntää, ja aikataulun mukaan ne valmistuisivat vuoteen 2012 mennessä. Toukokuussa 2007 päätettiin osana uudistusohjelmalla lisätä Oskarshamin toisen yksikön kapasiteettia noin 180 megawatilla. Fortumin osuus tästä yksiköstä on

noin 80 MW. Tämä kapasiteetinlisäys on suunniteltu vuodelle 2011, ja se edellyttää Ruotsin hallituksen hyväksyntää.

Fortumin ydinvoiman suunnitteluosasto solmi vuonna 2007 uusia sopimuksia, jotka koskevat asiantuntijapalveluiden toimittamista ulkoisille asiakkaille. Yksikkö tarjoaa palvelujaan myös Fortumille ja Fortumin osittain omistamille ydinvoimayhtiöille.

Venäjän markkinoiden uudistus etenee

Venäjän sähkömarkkinoiden rakenneuudistus eteni hyvin vuonna 2007. Uudistuksen etenemisen myötä Venäjän sähkösektori on Fortumille entistä houkuttelevampi liiketoimintaympäristö. Rakenneuudistuksen ja yksityistämisen yksi tavoite on varmistaa erittäin tarpeellisten investointien rahoitus Venäjällä.

Fortumilla on hieman yli 25% osuus Luoteis-Venäjän alueellisessa sähköntuotantoyhtiö 1:ssä (TGC-1). Syyskuussa Fortum osallistui TGC-1:n osakeantiin ja säilytti omistusosuuksensa sekä asemansa yhtiön toiseksi suurimpana osakkeenomistajana.

Lisätietoja Venäjän sähkösektorin uudistuksesta on sivulla 19.

Käyttö- ja kunnossapito-osaaminen varmisti hyvän käytettävyyden

Service tarjoaa käyttö- ja kunnossapitopalveluja sähkö-, lämpö- ja sähkönjakeluyhtiöille sekä teollisuusyrityksille, joilla on omaa sähköntuotantoa. Service on osaamiskeskus Fortumin voimalaitosten käyttöön ja kunnossapitoon liittyvissä asioissa. Näin varmistetaan sähköntuotantokapasiteetin hyvä käytettävyys ja tehokas toiminta.

Service pyrkii kasvamaan Fortumin kotimarkkinoilla ja valituilla kansainvälisillä käyttö- ja kunnossapitomarkkinoilla, kuten Venäjällä, Saksassa ja Lähi-idässä. Servicen toiminnot kansainvälisillä markkinoilla tukevat osaamisen kehitystä Fortumissa.

Fortumin omien voimalaitosten ja sen eri puolilla maailmaa käyttämien voimalaitosten käytettävyys ja tehokkuus ovat erittäin hyvällä tasolla kansainvälisesti mitattuna. Vuonna 2007 Fortumin käyttämien voimalaitosten (pois lukien vesivoimalaitokset) käytönaikainen energiakäytettävyys (tgdE) oli 96,7% (95,3 vuonna 2006).

Vuonna 2007 Fortum allekirjoitti kolmivuotisen sopimuksen Jyväskylän Energiantuotanto Oy:n kanssa. Sopimus kattaa käyttö- ja kunnossapitopalvelut Rauhanlahden ja Savelan sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksilla sekä kymmenessä lämpökeskuksessa Jyväskylän alueella. Service toimitti vuoden aikana useita Low-NO_x-poltinasennuksia

Öljyn hinta, USD/bbl

Kaasun hinta, GBP/therm

Suomessa. Uudet polttimet asennettiin Fortumin Naantalın voimalaitokseen sekä Lahti Energia Oy:n ja Pohjolan Voima-konsernin voimalaitoksiin. Low-NO_x- poltin on Fortumin tutkimus- ja kehitystyön tulosta ja se pienentää merkittävästi voimalaitoksen typpidioksidipäästöjä.

Venäjällä Service allekirjoitti TGC-1:n kanssa sopimuksia vesivoimakonsultoinnista, omaisuuden hallinnan teknisistä palveluista sekä kunnossapitojärjestelmä Maximon käyttöönottoon liittyvästä konsultoinnista. Kesäkuussa Fortumin Pietarin toimistossa avattiin asiantuntijapalveluiden osaamiskeskus, Performance Centre. Se tarjoaa etätukea Venäjän eri osissa sijaitseville lämpövoimalaitoksille, parantaa voimalaitosten käytettävyyttä ja toiminnan tehokkuutta.

Latviassa Service tarkistaa kolme Daugava-joessa sijaitsevaa voimalaitospatoa vuosien 2007–2010 aikana. Sopimuksen osapuolena on AS Latvenergo.

Vuoden lopussa Fortum ilmoitti uuden Energy Efficiency Solutions -yksikön perustamisesta Serviceen. Yksikkö tarjoaa energiatehokkuuteen liittyviä asiantuntija- ja konsultointipalveluja energian tuottajille ja jakelijoille sekä teollisuus- ja yritysasiakkaille.

T&K-toiminnalla tukea voimalaitosten käyttöön

Suurin osa Fortumin tutkimus- ja kehitystyöstä tehdään Sähköntuotanto-segmentissä. Työn tavoitteena on varmistaa Fortumin voimalaitosten jatkuva ja tehokas käyttö ja kehittää kestäviä ratkaisuja sähköntuotantoon.

Tutkimus- ja kehitystyön päätavoitteena on ollut kehittää ja parantaa Fortumin nykyisten voimalaitosten käytettävyyttä. Nykyisissä ydin-, vesi- ja lämpövoimalaitoksissa tehtävällä työllä on pyritty parantamaan nykyisten tuotantoyksiköiden tehokkuutta ja turvallista käyttöä.

Ydinvoimaan liittyvä tutkimus- ja kehitystyö tähtää Loviisan ydinvoimalaitoksen yksiköiden turvalliseen käyt-

töiden pidentämiseen. Fortum osallistuu myös ydinjätehuollon ja ydinturvallisuuden tutkimukseen. Vuonna 2007 Loviisassa valmistui uusi nestemäisten vähä- ja keskiaktiivisten jätteiden kiinteytyslaitos. Vesivoimassa pääasiallisia kehityskohteita ovat olleet patoturvallisuus ja kasvumahdollisuuksien sekä käyttö- ja kunnossapitopalveluiden optimoinnin kartoittaminen. Lämpövoimassa pyrkimyksenä on ollut löytää energiatehokkuusparannuksia ja hyviä tapoja päästöjen vähentämiseksi.

Lisää tietoa Fortumin tutkimus- ja kehitystoiminnasta on sivuilla 14–15.

Uusia kapasiteetti-investointeja odotettavissa

Tulevina vuosina Fortum jatkaa investointeja sähköntuotantokapasiteettiin. Näiden investointien painopiste on ympäristöyhtäisessä ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvassa tuotannossa. Fortum haluaa pitää kaikki tuotantomuodot käytettävissä uusista sähköntuotannon investoinneista päätettäessä.

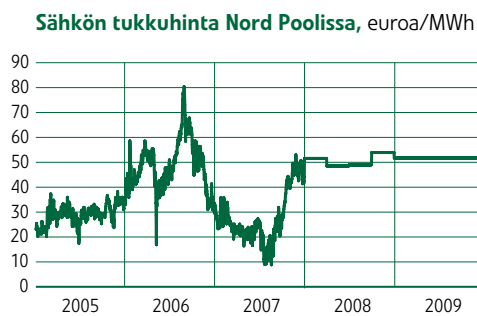
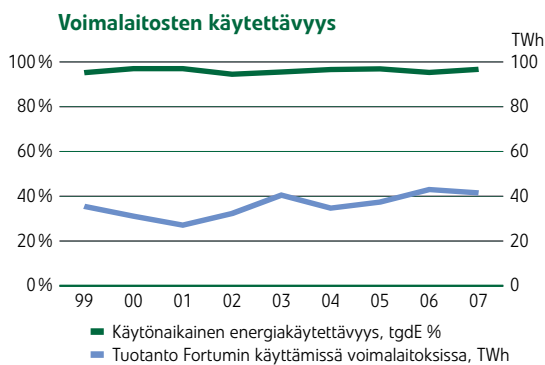
Segmentin sähkön myynti Pohjoismaissa, TWh

	2007	2006
Myynti	51,8	53,9
josta läpikulkueria	5,2	4,5

Myyntihinta Pohjoismaissa, euroa/MWh

	2007	2006
Sähkön tukkumyyntihinta Pohjoismaissa*	39,7	37,1

* Sähköntuotanto-segmentti Pohjoismaissa, ilman läpikulkueria.

Lähde: Nord Pool, Futuuri 1.1.2008 lähtien.

REUTERS

Lähde: Reuters, Futuuri 1.1.2008 lähtien.

Asiakaspalvelu ja ilmasto- kysymykset huomion keskipisteenä

Lämpö-segmentti jatkoi ympäristöystävällisten investointien ohjelmaansa. Hiilidioksidipäästöille asetettiin uusi tavoite tukemaan ilmastonmuutoksen hillintää.

Lämpö-segmentin toimintaan kuuluvat kaukolämpö ja -kylmä, teollisuushöyry, jätteiden hyötykäyttö energiantuotannossa sekä teollisuudelle tarjottavat energiapalvelut. Segmentti omistaa ja käyttää 21 (21) sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitosta (CHP) ja useita satoja lämpölaitoksia Pohjoismaissa, Baltian maissa sekä Puolassa. Segmenttiin kuuluu kaksi liiketoimintayksikköä: Värmä, joka toimii Ruotsissa, ja Heat, joka toimii muilla markkina-alueilla.

Lämmön tavoitteena on tulla ensiluokkaiseksi lämpöyhtiöksi Pohjoismaissa ja Itämeren alueella. Se on johtava lämmön toimittaja Pohjoismaissa, ja sillä on kasvualustoja Itämeren alueella, erityisesti Puolassa. Segmentti on CHP-tuotannon, jätteenpolton, kaukolämpöpalvelun sekä kuntien ja teollisuuden ulkoistettujen energiapalvelujen osaamiskeskus.

Kilpailukykyistä kaukolämpöä ja uusia asiakkaita

Segmentin lämmönmyynti oli yhteensä 25,1 (24,7) TWh. Suomen osuus oli 11,1 (10,7) TWh, Ruotsin 9,2 (9,3) TWh ja muiden maiden 4,8 (4,7) TWh. Pohjoismaissa myytiin 4,4 (5,2) TWh teollisuushöyryä ja 16,0 (14,9) TWh kaukolämpöä. Sähköntuotanto CHP-laitoksissa oli 5,0 (5,0) TWh.

Menestyksellä uusasiakashankinta jatkui Ruotsissa, ja Värmä saavutti kaikkien aikojen ennätyksen kaukolämmön myynnissä uusille asiakkaille. Useat uusista sopimuksista sisälsivät myös selvästi määritettyjä tavoitteita kestävän kehityksen osalta. Lämmön toimituksen lisäksi Värmä auttaa asiakkaitaan energiatehokkuuden parantamisessa.

Suomessa entisen Fortum Espoon (ostettu vuoden 2006 puolivälissä) kaukolämmön myynti kasvatti osaltaan kaukolämmön myyntiä edellisvuoteen verrattuna.

Puolassa Fortum jatkoi kasvuaan ostamalla kaukolämpöyhtiö EC Wojkowicen. Yhtiö sijaitsee Etelä-Puolassa ja myy noin 64 GWh lämpöä vuosittain. Puolan markkinat tarjoavat lisää kasvupotentiaalia Fortumin lämpöliiketoiminnalle tulevien vuosien aikana.

Tavoitteeksi lämmöntuotannon ilmastovaikutusten vähentäminen

Lämpö on sitoutunut vähentämään lämmöntuotantonsa hiilidioksidin ominaispäästöjä 10% vuoteen 2020 mennessä vuoden 2006 tasoon verrattuna. Segmentti osallistuu ilmastonmuutoksen torjuntaan edistämällä energiatehokasta CHP-tuotantoa ja kaukolämpöä sekä kehittämällä uusiutuvien energianlähteiden käyttöä tuotannossaan. Lämpö hyödyntää myös useilla paikkakunnilla asiakkaidensa teollisuusprosesseissa syntyvää ylijäämälämpöä paikallisten asuintalojen ja kiinteistöjen lämmittämiseen.

Uusiutuvien energianlähteiden käyttö lämmöntuotannossa väheni verrattuna vuoteen 2006. Biopolttoaineiden avulla tuotetun lämmön osuus koko lämmön tuotannosta oli 19% (21%). Ruotsissa uusiutuvien energianlähteiden osuus oli 73% (75%) polttoaineiden kokonaiskäytöstä.

Värmä jatkoi aktiivista jäsenyyttään palmuöljyn kestävästä käytöstä edistävissä Roundtable on Sustainable Palm Oil -järjestössä ja WWF:n vastuullisen puukaupan verkostossa, Global Forest and Trade Networkissa (GFTN). GFTN:n tavoitteena on lopettaa laittomat metsähakkuut ja parantaa uhanalaisten metsien hoitoa.

Kestävää kehitystä tukevat investoinnit jatkuivat

Investoinnit uuteen, kestävästä kehitystä tukevaan tuotantoon ja jakeluun jatkuivat. CHP-projektit Suomenojalla Espoossa, Czechochowassa, Puolassa ja Tartossa, Virossa etenivät vuoden aikana. Myös uuteen CHP-tuotantoon tähtäävät investointivalmistelut Värtanissa ja Bristassa Ruotsissa sekä Järvenpäässä jatkuivat.

Marraskuussa Fortum sai ympäristöluvan biopolttoaineita käyttävälle CHP-laitokselle Värtanissa. Laitos aloittaa toimintansa aikaisintaan vuonna 2012. Valmistuttuaan se vähentää maailman hiilidioksidipäästöjä 800 000 tonnia vuosittain. Ympäristölupa kattaa myös savukaasujen lauhduttimien asennuksen Värtanin laitoksen nykyisiin yksiköihin. Lauhdetekniikan ansiosta lämpöenergia, joka muussa tapauksessa menisi hukkaan, voidaan ottaa talteen savukaasuista. Tämä parantaa nykyisin käytössä olevien yksiköiden energiatehokkuutta lähes sataan prosenttiin.

Tukholman eteläosan ja keskustan kaukolämpöverkkojen yhdistämistyö jatkui. Suomessa edistettiin tai saatiin valmiiksi useita uusia biopolttoaineiden hyödyntämiseen perustuvia lämpölaitosprojekteja. Puolassa jatkettiin lämpölaitosten nykyaikaistamista energiatehokkuuden parantamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi.

Automaattinen mittarinluenta parantaa asiakaspalvelua

Suomessa ja Puolassa viime vuosina tehtyjen yritysostojen ansiosta Fortumin kaukolämpöasiakkaiden lukumäärä on kasvanut huomattavasti. Vuonna 2007 Lämpö-segmentti jatkoi ohjelmaansa, jonka tavoitteena on parantaa kaukolämpöasiakkaiden asiakaspalvelua.

Keskeinen osa ohjelmaa on automaattisen mittarinluennan käyttöönotto kaukolämpöasiakkaille. Suomessa ja Ruotsissa suurin osa Fortumin kaukolämpöasiakkaista on jo automaattisen mittarinluennan piirissä. Puolassa se otetaan käyttöön vuosien 2008–2009 aikana.

Laskettelukeskukset ovat muuttumassa ympärivuotisiksi lomaviettoapaikoiksi. Fortum toimittaa kaukolämpöä Kittilän Leville, jossa vihittiin käyttöön uusi lämpölaitos tammikuussa 2008. Laitos käyttää polttoaineena biopolttoainetta ja turvetta. Aikaisemmin Levin alueella tuotettiin lämpöä öljykattiloilla.

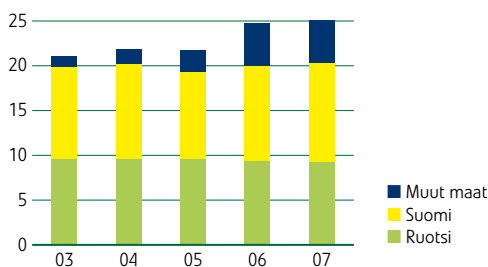
Tunnusluvut, milj. euroa

	2007	2006	Muutos %
Liikevaihto	1 356	1 268	7
lämmön myynti	1 053	976	8
sähkön myynti	202	198	2
muu myynti	101	94	7
Liikevoitto	294	264	11
Vertailukelpoinen liikevoitto	290	253	15
Sidottu pääoma (kauden lopussa)	3 507	3 407	3
Sidotun pääoman tuotto, %	9,3	9,6	-3
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	9,2	9,2	0
Bruttoinvestoinnit	327	773	-58
Henkilöstö keskimäärin	2 302	2 345	-2

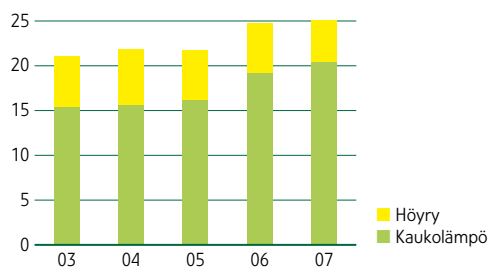
Lämpötoimialan malliyritykseksi

Tulevina vuosina Lämpö keskittyy kannattavaan kasvuun ja olemassa olevien kasvualustojensa hyödyntämiseen Itämeren alueella. CHP-investointiprojektit jatkuvat, ja ensimmäinen uusista voimalaitoksista aloittaa tuotantonsa vuoden 2009 alkuun mennessä Tartossa. Lämmön tavoitteena on lämpötoimialan malliyritykseksi tuleminen niin kestäväen kehityksen mukaisessa lämmön tuotannossa kuin asiakas-palvelussakin.

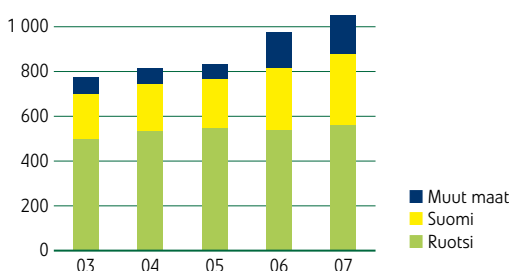
Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti maittain, TWh

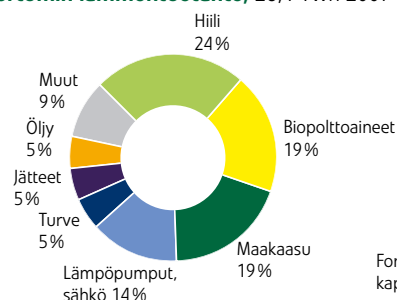
Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti, TWh

Segmentin kaukolämmön ja höyryn myynti maittain, milj. euroa

Fortumin lämmöntuotanto, 26,1 TWh 2007

Fortumin lämmöntuotanto-kapasiteetti 11 223 MW

Luotettavaa sähkön siirtoa kaikissa olosuhteissa

Panostukset sähkösiirtoverkkojen luotettavuuden parantamiseksi jatkuivat. Ilmastomuutoksen odotetaan vaikuttavan tulevaisuudessa myös sähkösiirtoon.

Sähkösiirto vastaa sähkön luotettavasta ja turvallisesta toimituksesta 1,6 miljoonalle asiakkaalle Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa. Fortum omistaa ja käyttää jakelu- ja alueverkkoja, joiden yhteenlaskettu pituus on 156 100 kilometriä, eli ne ylätäisivät 3,5 kertaa maapallon ympäri.

Vuonna 2007 paikallisen sähkön siirron määrä oli 26,0 (24,6) TWh ja alueellisen 18,1 (18,1) TWh. Alueverkko-siirron määrä oli yhteensä 14,9 (15,0) TWh Ruotsissa ja 3,2 (3,1) TWh Suomessa.

Sähkösiirron markkinaosuus oli alle 20 kv:n paikallisissa jakeluverkoissa siirretyn sähkön määrän perusteella 20% (20%) Suomessa, 15% (15%) Ruotsissa, 3% (3%) Norjassa ja 3% (3%) Virossa. Suomen sähkömarkkinoiden erityispiirteisiin kuuluu se, että yhdelle toimijalle sallitaan enintään 25%:n osuus maan 0,4 kv:n sähköverkossa siirretystä sähköstä. Vuoden 2007 lopussa Fortumin osuus oli 20%.

Luotettavaa sähkönjakelua

Sähkösiirron ensisijainen tavoite on verkkojen luotettavuus. Verkkojen järjestelmällinen kunnossapito, uudistaminen ja kehittäminen on välttämätöntä jakelun turvallisuuden, laadun ja luotettavuuden takaamiseksi. Vuoteen 2011 mennessä Fortum investoi 700 miljoonaa euroa pohjoismaisiin verkkoihin. Suuri osa investoinneista liittyy vuonna 2005 aloitettuun luotettavuuden parantamishjelmaan, joka jatkuu edelleen suunnitelmien mukaisesti. Ohjelman tavoitteena on puolittaa asiakkaiden kokemaa keskimääräinen sähkökatkojen kesto vuositasolla. Fortumin verkon toimintavarmuus on jo nyt yli 99,9%.

Sähkösiirrossa luotettavuutta parannetaan useilla hankkeilla, kuten kaapeloimalla sähköverkkoa, siirtämällä ilmajohtoja metsistä avomaastoon, rakentamalla uusia linjoja ja asentamalla kauko-ohjattavia erotinasemia. Näitä keinoja yhdistetään eri tavoin verkkoalueen mukaan.

Ruotsissa kaapeloitiin tai varmistettiin muulla tavoin noin 1 100 kilometriä keskijännitelinjaa ja asennettiin noin 30 kauko-ohjattavaa erotinasemaa. Suomeen asennettiin noin 150 kauko-ohjattavaa erotinasemaa. Nämä toimet nopeut-

tavat vikojen korjaamista, jolloin asiakkaiden kokemaa sähkökatkojen keskimääräinen kesto lyhenee.

Kauko-ohjattavien erotinasemien asentaminen on tehokas keino, sillä niiden avulla käyttökeskus voi tunnistaa sekä eristää viat nopeasti ja siten rajoittaa niiden vaikutusalueen mahdollisimman pienelle asiakasmäärälle.

Verkkojen kehittämistä priorisoidaan eri verkkoalueiden asiakkaiden tarpeiden mukaan. Asiakkaiden tarpeet liittyvät tiiviisti kaupunkien ja kuntien laajentumiseen ja muutokseen. Sähkösiirto varmistaa läheisessä yhteistyössä kuntien kanssa, että sen jakeluverkon kehitys on sovitettu yhteen pitkän aikavälin kaupunkisuunnittelun kanssa.

Automaattinen mittarinhallinta etenee

Fortum investoi automaattiseen mittarinhallintajärjestelmään (AMM), jonka käyttöönotto Ruotsissa eteni hyvin vuonna 2007. Uusi järjestelmä asennetaan kaikille Fortumin Ruotsin sähköjakeluasiakkaille vuoteen 2009 mennessä. Vuonna 2007 asennettiin jo lähes 300 000 automaattisesti luettavaa mittaria.

Fortumin AMM-järjestelmän perusosa on Energiboxen™, itseraportoiva sähkömittari, joka mahdollistaa asiakkaan laskuttamisen toteutuneen sähkönkulutuksen perusteella. Vuoden 2007 lopussa Fortum aloitti ensimmäisen AMM:ään perustuvan uuden palvelun, *Energy panelin*. Energy panel on verkkopohjainen palvelu, jonka avulla Fortumin sähköjakeluasiakkaat voivat seurata sähkönkulutustaan Internetissä ja esimerkiksi verrata kulutusta eri ajanjaksoilla.

Säätelyn kehitys tärkeällä sijalla

Sähköjakelu on tiukasti säänneltyä ja kansallisten viranomaisten valvomaa toimintaa. Sen valvontamallit ja -periaatteet vaihtelevat maittain. EU-direktiivissä säädetään, että siirtohintojen kohtuullisuutta on arvioitava ennen niiden käyttöönottoa. Tällä hetkellä tämä toteutuu Norjassa, Suomessa ja Virossa mutta ei Ruotsissa. Ruotsin hallitus tutkii paraikaa nykyistä säätelyä. Hallitukselle on annettu esitys uudesta säätelystä, mutta päätöstä ei ole tehty.

Ruotsin säätelyviranomaisen päätti, että Fortumin on palautettava noin 29 miljoonaa euroa (271 miljoonaa Ruotsin

Sähköjakeluasiakkaitten lukumäärä maittain, 31.12.2007, tuhatta

	2007	2006
Ruotsi	871	865
Suomi	591	580
Norja	98	97
Viro	24	23
Yhteensä	1 584	1 565

Sähkösiirto jakeluverkoissa, TWh

	2007	2006
Ruotsi	14,3	14,4
Suomi	9,2	7,7
Norja	2,3	2,3
Viro	0,2	0,2
Yhteensä	26,0	24,6

Ilmastonmuutoksen myötä sään ääri-ilmiöt yleistyvät etenkin rannikkoalueilla, missä myös suuri osa Fortumin verkkoalueista sijaitsee. Verkkojen järjestelmällinen kunnossapito, uudistaminen ja kehittäminen on välttämätöntä jakelun luotettavuuden varmistamiseksi.

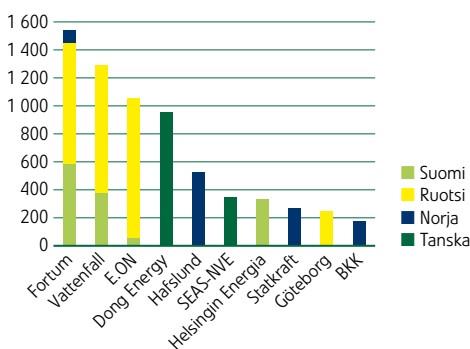
Tunnusluvut, milj. euroa

	2007	2006	Muutos %
Liikevaihto	769	753	2
jakeluverkot	648	636	2
alueverkot	81	80	1
muu myynti	40	37	8
Liikevoitto	465	252	85
Vertailukelpoinen liikevoitto	231	250	-8
Sidottu pääoma (kauden lopussa)	3 243	3 412	-5
Sidotun pääoman tuotto, %	14,5	8,4	73
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	7,5	8,3	-10
Bruttoinvestoinnit	237	313	-24
Henkilöstö keskimäärin	1 060	983	8

kruunua) asiakkailleen Tukholman, Länsirannikon sekä Ekerö Energin alueilla vuoden 2003 hinnoittelun perusteella. Fortum on valittanut päätöksestä lääninoikeuteen. Käsittelyn aikana viranomaisen on alentanut palautuksen määrää 25 miljoonaan euroon (236 miljoonaa Ruotsin kruunua). Kaksi tai useampi Fortumin hinnoittelualuetta ja osakkuusyhtiötä on valittu tarkastettavaksi vuosien 2004, 2005 ja 2006 hinnoittelun osalta. Vuosilta 2004–2006 ei ole vielä tehty lopullisia päätöksiä.

Suomen sääntelykausi 2005–2007 päättyi. Sääntelyviranomaisen on ilmoittanut kohtuullista hinnoittelua

Suurimmat siirtoyhtiöt Pohjoismaissa, tuhatta asiakasta

Lähde: Yhtiöt, 2006.

Fortumin sähkönsiirtoliiketoimintaan sisältyy:

Jakeluverkko: 148 400 kilometrin pituinen 0,4–20 kV:n kaapeli- ja ilmajohtoverkosto sekä 52 800 muuntajaa.

Alueverkko: 7 700 kilometrin pituinen 20–220 kV:n kaapeli- ja ilmajohtoverkosto.

koskevan tilanteen vuosina 2005 ja 2006, mutta kauden sallittua tuottoa koskeva lopullinen päätös annetaan vuoden 2008 aikana. Fortum tarkisti kauden 2005–2007 hinnoittelua pyrkien välttämään ylituottoja. Fortum on saanut sääntelyviranomaisen päätöksen sääntelykaudelle 2008–2011. Siihen ei liity merkittäviä muutoksia sallittuun tuottoon.

Ilmastonmuutos vaikuttaa myös sähkönsiirtoon

On syytä uskoa, että ilmastonmuutokseen liittyvä poikkeuksellisten sääilmiöiden lisääntyminen vaikuttaa myös sähkönsiirtoliiketoimintaan. Leudompina talvina vuoksi metsien myrskynkestävyys heikkenee. Tämä puolestaan voi vaikuttaa siihen, kuinka verkkoyhtiöt suunnittelevat ja rakentavat verkkojaan tulevaisuudessa. Sähkönsiirto seuraa tarkoin ilmastotilastoja ja kehitystä voidakseen ottaa myös tämän muuttujan huomioon verkkojensa suunnittelussa.

Energiakumppani monipuolisiin tarpeisiin

Markets on Pohjoismaiden johtava sähkönmyyntiyhtiö ja ympäristömerkityn sähkön myyjä. Asiakkaiden kiinnostus kestävän kehityksen mukaisiin energia-ratkaisuihin kasvaa nopeasti.

Markets myy sähkötuotteita ja -ratkaisuja kotitalous- ja yritysasiakkaille Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Segmentti ostaa kaiken myymänsä sähkön pohjoismaisesta sähköpörssistä, Nord Poolista. Yritysasiakkailleen Markets tarjoaa myös kattavan valikoiman energiaratkaisuja, kuten energiasalkun hallintaa, riskienhallintaa ja energiatehokkuuteen liittyviä palveluja.

Pohjoismaissa 1,3 miljoonaa asiakasta

Markets on Pohjoismaiden markkinoiden johtava sähkön vähittäismyyjä, ja sen tavoitteena on kasvaa ja tulla halutuimmaksi energiantoimittajaksi Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Segmentin päämääränä on, että sen asiakkaat ovat kaikkein tyytyväisimpiä ja uskollisimpia. Marketsin kotitalous- ja yritysasiakkaille tarjoama tuote- ja palveluvalikoima on Pohjoismaiden laajimpia. Asiakaskyselyt ja muut Marketsin jatkuvasti tekemät selvitykset ohjaavat tuote- ja palveluvalikoiman kehittämistä asiakastytyväisyyden ja -uskollisuuden lisäämiseksi.

Kotitalousasiakkaat voivat valita tarpeisiinsa parhaiten sopivan sopimuksen. Vaihtoehtoihin kuuluvat käytännöllinen ympäristömerkitty toistaiseksi voimassa oleva sopimus, kiinteä hintainen sopimus sekä joustava sopimus, joka perustuu suoraan Nord Poolin hintoihin.

Marketsin energia-asiantuntijoiden avulla yritysasiakkaat voivat nyt entistäkin paremmin järjestää sähkönhankintansa ja hinnoittelun oman riskiprofiilinsa mukaisesti. Vuonna 2007 käyttöön otetut uudet ratkaisut yhdistävät sähkön fyysisen toimituksen tuotteisiin, jotka sisältävät palveluja, sekä riskien ja voittojen jakamista.

Johtava ympäristömerkityn ja CO₂-vapaaan sähkön myyjä

Fortum suhtautuu ilmastonmuutokseen hyvin vakavasti ja pyrkii aktiivisesti löytämään keinoja sen torjumiseksi. Jo useiden vuosien ajan Markets on toistaiseksi voimassa olevilla sopimuksilla toimittanut asiakkailleen ilman lisäkustannusta ympäristömerkittyä sähköä, jonka tuotannosta ei ole aiheutunut lainkaan hiilidioksidipäästöjä. Tämän sitoumuksen myötä Fortumista on tullut suurin ympäristömerkityn sähkön myyjä ja edelläkävijä Pohjoismaissa.

Ympäristömerkityssä sähkössä Marketsin *Norppasähkön* markkinaosuus Suomessa on yli 90% ja *Bra Miljöval* -sähkön Ruotsissa lähes 95%. Marketsin yritysasiakkaat voivat ostaa sähköä, joka on tuotettu joko kokonaan vesivoimalla tai

osittain vesi- ja osittain ydinvoimalla ja näin torjua ilmastonmuutosta.

Lisääntyvät haasteet sähkön vähittäismyynnissä

Markets myi 39,6 (42,1) TWh:a sähköä kotitalous- ja yritysasiakkailleen Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Sähkönmyynti vuonna 2007 supistui hieman edellisvuodesta lähinnä teollisuusasiakkaiden spot-toimitusten vähenemisen vuoksi. Vuoden ensimmäinen neljännes oli Marketsille haastava, mutta tämän jälkeen segmentin tulos alkoi parantua ja vahvistua.

Fortum Espoon myyntitoimintojen ja sen noin 150 000 sähkönmyyntiasiakkaan integraatio osoittautui hyvin menestyksekkääksi ja täytti yrityskaupalle asetetut odotukset.

Vuoden aikana segmentti sekä menetti asiakkaita että sai uusia asiakkaita. Vuoden loppuun mennessä Marketsin kumulatiivinen nettoasiakasvirta oli lievästi negatiivinen, koska Ruotsin kireä kilpailu markkinaosuuksista johti asiakkaiden menetykseen. Suomessa asiakasvirta oli selvästi positiivinen kireästä hintakilpailusta huolimatta.

Vuotuinen asiakastytyväisyystutkimus EPSI Suomessa ja SKI Ruotsissa osoitti, että Fortumin asiakkaiden asiakastytyväisyys parani selvästi vuonna 2007.

Sähkön futuurihinta Pohjoismaiden vähittäismarkkinoilla vuodeksi 2008 on noussut hiilidioksidipäästötoimien hinnan nousun seurauksena. Tästä syystä monet sähkönmyyntiyhtiöt ilmoittivat hinnankorotuksista nykyisiin toistaiseksi voimassa oleviin sopimuksiinsa vuoden 2007 jälkipuoliskolla ja vuoden 2008 alussa. Lisäksi uusien kiinteähintaisten sopimusten hintataso nousi vuoden 2007 jälkipuoliskolla.

Luotettu kumppani energia-asioissa

Marketsin tuote- ja palveluvalikoima sekä kuluttaja- että yritysasiakkaille on yksi Pohjoismaiden laajimmista. Tulevaisuudessa strategiana on kehittyä sähkön vähittäismyynnistä asiakkaan energiakumppaniksi. Tähän liittyen Ruotsissa jatkettiin Marketsin *Energihjälpen* (energia-apu) ohjelmaa. Koko vuoden ajan Marketsin energia-asiantuntijat antoivat asiakkaille käytännöllisiä neuvoja energian säästämiseen ja hiilidioksidipäästöjensä vähentämiseen. Norjassa kuluttajat voivat vähentää ympäristökuormitustaan ostamalla Fortumin välityksellä uusiutuvan energian sertifikaatteja.

Suomessa Markets on esimerkiksi hankkinut toimialueensa paikallisille kirjastoille energiankulutusmittareita,

Fortumin asiakkaat ovat huolissaan ilmastonmuutoksesta ja kiinnostus ympäristömyötäisiä energiaratkaisuja kohtaan on kasvanut. Markets on jo usean vuoden ajan ilman lisäkustannuksia toimittanut valtaosalle kotitalousasiakkaistaan sähköä, joka tuotannosta ei ole aiheutunut hiilidioksidipäästöjä.

Tunnusluvut, milj. euroa

	2007	2006	Muutos %
Liikevaihto	1 683	1 912	-12
Liikevoitto	12	-6	n/a
Vertailukelpoinen liikevoitto	-1	-4	75
Sidottu pääoma (kauden lopussa)	247	176	40
Sidotun pääoman tuotto, %	6,9	-1,6	n/a
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto, %	-0,6	-0,8	25
Bruttoinvestoinnit	3	14	-79
Henkilöstö keskimäärin	936	825	13

joilla ihmiset voivat mitata kodinkoneidensa kulutusta. Segmentti on valmistellut myös uuden *Energianeuvoja*-palvelukokonaisuuden käynnistämistä Suomessa vuonna 2008.

Verkossa olevien palvelukanavien lisäksi kotitalousasiakkaat ja pienet yritysasiakkaat voivat kääntyä Fortumin asiakaspalveluyksikön puoleen pyytääkseen neuvoja ja apua sähkö- ja kaukolämpöasioidensa hoitamiseen.

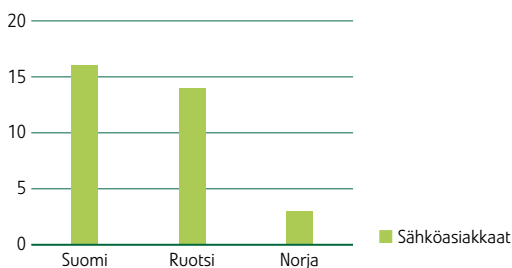
Fortum on yksi harvoista energiayhtiöistä, jotka tarjoavat asiakkaiden etujen valvontaan itsenäisen asiakasasiamies-toiminnon. Asiakasasiamiehet valvovat Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa asiakaspalveluun liittyviä kysymyksiä

ja auttavat asiakkaita, jotka eivät ole tyytyväisiä yhtiön normaaliin palvelu- ja palautemenettelyyn. He raportoivat suoraan konserninjohdolle. Vuonna 2007 asiakasasiamiehet auttoivat ratkaisemaan noin 530 tapausta, joista 450 oli Ruotsissa, 70 Suomessa ja 10 Norjassa.

Kohti pohjoismaisia vähittäismarkkinoita

Parantaakseen edelleen asiakaspalvelua Pohjoismaissa Markets tekee yhteistyötä toimialajärjestöjen kanssa kehittääkseen markkinaa ja nopeuttaakseen Pohjoismaiden sähkömarkkinoiden harmonisointia. Viime kädessä tavoitteena on luoda yhteiset pohjoismaiset sähkön vähittäismarkkinat, joilla sekä asiakkaat että sähkönmyyjät voivat käydä kauppaa pohjoismaisella tasolla.

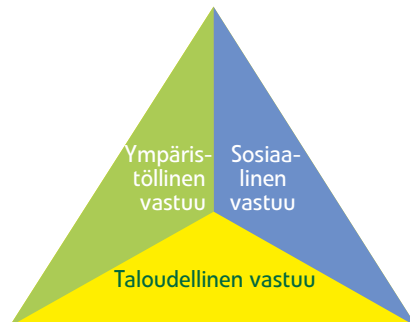
Markkinaosuudet Pohjoismaissa, 31.12.2007, %

Kestävän kehityksen ohjelma

- Hyvä kilpailukyky ilmastoasioissa
- Uusiutuvan energian käytön edistäminen
- Luonnonvarojen tehokas käyttö
- Paikallisten ympäristövaikutusten vähentäminen
- Kattava ympäristösertifiointi

- Malliyritys taloudellisissa tuloksissa
- Toiminnallinen erinomaisuus

- Malliyritys työturvallisuudessa
- Kehittymismahdollisuuksia hyvin motivoitulle henkilöstölle
- Halutuin energiantoimittaja
- Vastuullinen hankintaketjun hallinta
- Hyvä yrityskansalaisuus

Kestävästä kehityksestä menestystekijä

”Ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehityksen edelläkävijä”. Tämä uudistettu visio korostaa sitä, mitä Fortum haluaa ja on päättänyt tehdä tulevaisuudessa.

Uuden vision mukaisesti Fortum uudisti myös kestävä kehityksen politiikkaansa vuonna 2007. Uudistetussa politiikassa todetaan, että tavoitteenamme on tehdä kestävästä kehityksestä menestystekijä. Tämän vuoksi haluamme olla edelläkävijä ja

- tähtäämme huipputuloksiin ilmastonmuutoksen torjunnassa, luonnonvarojen vastuullisessa käytössä ja työturvallisuudessa
- teemme aktiivisesti yhteistyötä sidosryhmiemme kanssa parantaaksemme jatkuvasti taloudellista, sosiaalista ja ympäristösuorituskykyämme
- noudatamme vaativia liiketoiminnan eettisyyttä ja rehellisyyttä koskevia periaatteita, pidämme huolta ympäristöstä sekä kunnioitamme ihmisoikeuksia kaikkien liikekumppaneidemme kanssa kaikkialla, missä me toimimme
- noudatamme tinkimättä lakeja ja säännöksiä kaikessa toiminnassamme.

Määrittelemme sitoutumisemme kestäväan kehitykseen yksityiskohtaisemmin toimintaohjeessamme ja toimintaamme ohjaavissa periaatteissa. Muutamme politiikan käytännön toimenpiteiksi Fortumin kestäväan kehityksen ohjelmassa asetettujen tavoitteiden avulla.

Uuden vision ja kestäväan kehityksen politiikan toteuttamiseksi perustettiin uusi Kestäväan kehityksen yksikkö vuonna 2007. Yksikön tehtävänä on edistää hyviä käytäntöjä, jotka tukevat kestäväan kehitykseen perustuvaa liiketoimintaa ja johtajuutta. Koko yhtiön yhteinen strateginen tavoite on tehdä kestävästä kehityksestä menestystekijä.

Palkintoja ja tunnustuksia

Fortum sai vuonna 2007 kolme merkittävää tunnustusta kestäväan kehityksen mukaisesta toiminnastaan. Viidettä vuotta peräkkäin yhtiö varmisti paikkansa maailmanlaajuisessa Dow Jones Sustainability World -indeksissä. Lisäksi Fortum valittiin ensimmäistä kertaa Climate Disclosure Leadership -indeksiin (CDLI). CDLI koostuu 68:sta FT500-yhtiöstä, jotka ovat kunnostautuneet kasvihuonepäästöjensä raportoinnissa ja ilmastonmuutosstrategioiden toteutuksessa. Fortum on ainoa indeksiin kuuluva pohjoismainen energia-yhtiö. Fortum valittiin niinkään ensimmäistä kertaa maailman 100 vastuullisimman yrityksen joukkoon. Lisäksi Fortum on mukana Storebrandin Best in Class -vertailussa.

Fortumin toimintaohje

Vuonna 2007 Fortumissa otettiin käyttöön toimintaohje, Code of Conduct, jossa määritellään perusta Fortumin tavalle toimia kaikkialla. Hallitus on hyväksynyt toimintaohjeen ja se perustuu Fortumin yhteisiin arvoihin. Kaikkien Fortumin työntekijöiden odotetaan noudattavan toimintaohjetta – poikkeuksetta. Toimintaohjeesta tiedotetaan sekä järjestetään koulutusta ja perehdytystä koko henkilöstölle vuoden 2008 aikana.

Edelläkävijä ilmastonmuutoksen torjunnassa

Ilmastonmuutoksen hillitseminen on eräs Fortumin tärkeimmistä tavoitteista. Pitkän aikavälin visiona on olla CO₂-päästötön sähkö- ja lämpöyhtiö. Vuonna 2007 ilmastotoimia vahvistettiin kaikilla osa-alueilla: tuotannossa, henkilöstön ja asiakkaiden parissa sekä tutkimus- ja kehitystoiminnassa.

Fortum tuotti 89% sähköstään ilman hiilidioksidipäästöjä vuonna 2007. Yhtiön omien voimalaitosten hiilidioksidipäästöt olivat yhteensä 10,4 miljoonaa tonnia eli noin 5% vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhtiön koko sähköntuotannon hiilidioksidipäästöt, mukaan lukien omat tai osittain omistettut voimalaitokset, olivat 64 grammaa kilowattituntia kohti. Tämä on alhaisimpia arvoja Euroopan suurten sähköyhtiöiden joukossa.

Hyvä kilpailukyky ilmastoasioissa

Fortum pyrkii tekemään sitoutumisestaan kestäväan kehitykseen, etenkin ilmastomyötäiseen tuotantoon, yhtiön menestystekijän. Tätä tavoitetta silmällä pitäen Fortum on asettanut uudet, entistä tiukemmat tavoitteet sähkön ja lämmöntuotannon hiilidioksidipäästöille. Fortumin pitkän aikavälin tavoite Euroopan unionissa on pitää päästöt parhaiden eurooppalaisten energiayhtiöiden tasolla. Sähköntuotannossa uusi tavoite on alentaa hiilidioksidipäästöjen viiden vuoden keskiarvo alle 80 grammaan kilowattituntia kohti vuoteen 2020 mennessä. EU25-alueella sähköntuottajien päästöjen keskiarvo on ollut viime vuosina noin 400 grammaa kilowattituntia kohti. Lämmöntuotannossa Fortumin tavoitteena on alentaa päästöjä kussakin maassa ainakin 10% vuoden 2006 arvosta vuoteen 2020 mennessä. EU:n ulkopuolella Fortum on sitoutunut parantamaan voimalaitostensa energiatehokkuutta ja alentamaan siten päästöjä.

Lisäksi Fortum päätti uusista sisäisistä toimista, jotka koskevat muun muassa työntekijöiden auto- ja lentomat-kustusta. Vastaisuudessa yhtiön autot voivat olla vain diesel-, hybridi-, etanoli-, bioetanoli-, biokaasu- tai sähkökäyttöisiä ajoneuvoja, joiden hiilidioksidipäästöt ovat alle 200 grammaa kilometriä kohden.

Tavoitteena on vähentää lentomat-kustusta ja siten alentaa hiilidioksidipäästöjä 10% nykytasoltaan. Lentomat-kustuksen sijaan suositaan puhelin- ja videoneuvottelua. Fortum päätti myös kompensoida henkilöstönsä lentomat-kustuksesta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt. Lennetyistä matkoista maksettavat hiilidioksidimaksut ohjataan esimerkiksi uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden kehittämiin kehittyvissä maissa.

Fortum on edelläkävijä Kioton mekanismien hyödyntämisessä, ja vuonna 2007 tämä työ jatkui. Vuoden 2006 lopussa Fortum allekirjoitti Venäjän suurimman energia-yhtiön RAO UES:n kanssa aiesopimuksen Kioton mekanis-

Tunnusluvut

	2007	2006
Hiilidioksidipäästöt, t	10 400 000	11 000 000
Rikkidioksidipäästöt, t	14 000	15 300
Typen oksidien päästöt, t	14 600	16 500
Sähköntuotannon hiilidioksidipäästö, g/kWh (omat laitokset + osuudet)	64	107
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähköntuotannossa, %	40	40
Hiilidioksidittomien energialähteiden osuus sähköntuotannossa, %	89	84
Uusiutuvien energialähteiden osuus lämmöntuotannossa, %	34	38

Lisää ympäristötunnuslukuja verkossa osoitteessa www.fortum.fi/kestavakehitys

mien hyödyntämisestä Venäjällä. Projektien yksilöiminen on parhaillaan käynnissä.

Fortum julkisti kannanottonsa EU:n päästökauppadirektiivin tarkistuksesta. Fortumin mielestä tarkoituksenmukaisinta on määritellä EU-tasoinen päästökatto päästökauppa-sektorille, ja huutokauppa on tasapuolisin ja tehokkain tapa päästöoikeuksien jakamiseen. Lue lisää verkossa osoitteessa: www.fortum.fi/kannanottoja

Uusiutuvan energian edistäminen

Fortumin tavoitteena on edistää jatkuvasti uusiutuvien ja vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavien energialähteiden käyttöä. Yhtiö pyrkii jatkuvasti kehittämään vesivoimatuo- tantaan ja lisäämään biopolttoaineiden ja jäteperäisten polttoaineiden käyttöä aina kun mahdollista.

Vuonna 2007 uusiutuvien energialähteiden osuus oli 40% Fortumin sähköntuotannosta ja 34% lämmöntuotannosta. Biopolttoaineiden kokonaiskäyttö laski ja oli 7,8 TWh (8,9 TWh vuonna 2006).

Vuonna 2007 Avestassa, Ruotsissa otettiin käyttöön uusi vesivoimalaitos, joka korvasi samalla paikalla sijainneen vanhemman voimalaitoksen. Uusi voimalaitos kasvatti Avestaforsenin vuotuisen tuotannon 171 GWh:sta 206 GWh:iin. Lisäksi Fortum toteutti toisessa vesivoimalaitoksessa perusparannusprojektin, jonka ansiosta uusiutuvan energian vuotuinen tuotanto kasvoi 7 GWh. Fortum osallistui myös Kemijoen perusparannuksiin, joista Fortumin osuus lisätuotannosta on 31 GWh.

Fortum suunnittelee useita uusia investointeja uusiutuvaan energiaan. Suomessa Fortum valmistelee biomassaa

Muuttolinnut ovat erityisen herkkiä ilmastomuutokselle, sillä ne ovat riippuvaisia sopivista elinympäristöistä eri puolilla maailmaa. Fortum tulee WWF:n Naturewatch-ympäristökasvatusohjelmaa, jonka tavoitteena on lisätä nuorten kiinnostusta ympäristöasioihin innostamalla heitä havainnoimaan ja tutkimaan luontoa.

polttoaineenaan käyttävää uutta sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitosta (CHP) Järvenpäässä. Puolassa on aloitettu investointi uuteen hiili- ja biomassakäyttöiseen CHP-laitokseen Czeŝtuchowassa. Virossa Fortum rakentaa biomassaa ja paikallista turvetta käyttävää CHP-laitosta Tartoon. Fortumille myönnettiin myös ympäristölupa uuden biopolttoainekäyttöisen CHP-laitoksen rakentamiseen Värtaniin Tukholmaan.

Fortumin sähköntuotannon kokonaiskapasiteetti on 10 920 MW, josta tuulivoiman osuus on tällä hetkellä hieman yli 5 MW. Uusiutuvien energialähteiden osuuden kasvattamiseksi ja uusien investointimahdollisuuksien tutkimiseksi perustettiin Renewables-yksikkö. Fortumin tuorein tuulivoiman rakennusprojekti on valmistella Orsassa Ruotsissa. Fortumin ja Orsa Besparingskogin yhteisyrittäjä Orsa Finmarks vindkraft aikoo rakentaa vuoteen 2009 mennessä kahdeksan 2–3 MW:n tuulivoimalaa.

Luonnonvarojen tehokas käyttö

Fortum edistää luonnonvarojen vastuullista käyttöä parantamalla järjestelmällisesti toimintojensa energia- ja lämmön yhteistuotanto muodostaa merkittävän osan Fortumin energiantuotannosta.

Vuonna 2007 Fortum jatkoi uuden kaasulla toimivan CHP-laitoksen suunnittelua Suomenojan voimalaitoksen yhteyteen Espoossa. Laitos aloittaa toimintansa vuoden 2009 loppuun mennessä. Lisäksi Fortum suunnittelee investointia uuteen jätteistä käyttävään CHP-laitokseen Bristassa Tukholman lähistöllä. Laitoksen valmistuttua Fortum käyttää noin 90 % alueen jätteistä tuottaakseen ilmastomyönteistä energiaa Tukholman asukkaalle.

Vuonna 2007 jäteperäisten polttoaineiden käyttö kasvoi 3 % 1,6 TWh:iin, mikä muodostaa 5 % Fortumin käyttämistä polttoaineista ydinpolttoaineita lukuun ottamatta.

Paikallisten ympäristövaikutusten vähentäminen

Fortum pyrkii jatkuvasti vähentämään sähkön ja lämmöntuotantonsa ympäristövaikutuksia. Kaikki yhtiön suuret voimalaitokset on varustettu huippuluokan rikkidioksidia, typen oksideja ja hiukkaspäästöjä vähentävillä laitteilla.

Vuonna 2007 Fortum investoi uusiin vähän typpioksidipäästöjä tuottaviin polttimiin ja polttojärjestelmään Naantalin voimalaitoksessaan. Lisäksi Fortum päätti investoida savukaasujen puhdistukseen Värtanin voimalaitoksessaan Tukholmassa. Savukaasujen puhdistus sekä vähentää päästöjä että parantaa voimalaitoksen tehokkuutta.

Vesivoiman tuotannossa toteutetaan vesistöjen kunnostusprojekteja, joilla parannetaan uhanalaisten lajien elinympäristöjä ja tuetaan vesistöjen virkistyskäyttöä. Vuonna 2007 Fortum osallistui kunnostusprojekteihin Oulujoella sekä Klarälven-joella ja Sommen-järvellä Ruotsissa.

Kattava ympäristösertifiointi

Suuri osa Fortumin liiketoimintayksiköistä ja tytäryhtiöistä on sertifioinut ympäristöjärjestelmänsä ISO 14001 -standardin mukaisesti. Osalla yksiköistä on lisäksi käytössä ISO 9001 -laatusertifikaatit ja OHSAS 18001 -turvallisuussertifikaatti. Tällä hetkellä sertifioinnit kattavat noin 96 % Fortumin liiketoiminnasta. Hiljattain hankitut liiketoiminnat saavuttavat valmiuden sertifiointiin kolmen vuoden kuluessa hankinnasta.

Kolmelle Fortumin liiketoimintayksikölle myönnettiin uusia sertifikaatteja vuonna 2007. Fortum O&M (UK) Ltd:n Grangemouthin CHP-laitos Skotlannissa sai ISO 14001 -ympäristösertifikaatin. Generationin toiminnat Suomessa ja Ruotsissa saivat OHSAS 18001 -terveys- ja turvallisuussertifikaatin. Liettuassa Fortumille myönnettiin ympäristö-, terveys-, turvallisuus- ja laatusertifikaatit. Lisäksi Heat-liiketoiminta-

yksikön sertifiointia Suomessa laajennettiin niin, että se kattaa nyt sekä ympäristö-, terveys-, laatu- että turvallisuusjärjestelmät.

Ympäristöinvestoinnit

Vuonna 2007 Fortum investoi yhteensä 60 (29) miljoonaa euroa ympäristöön ja turvallisuuteen. Ympäristöön, terveyteen ja turvallisuuteen (EHS) liittyvät käyttömenot olivat 29 (29) miljoonaa euroa sisältäen ilmansuojelu-, maaperän suojelu-, jäteveden käsittely-, jätehuolto- ja työturvallisuuskustannuksia.

Fortumin tuotantolaitokset täyttävät nykyiset lainsäädännön vaatimukset, eikä lähitulevaisuudessa ole odotettavissa suuria investointitarpeita.

Ympäristövastuut hallinnassa

Fortum pyrkii järjestelmällisesti tunnistamaan ympäristö-, terveys- ja turvallisuusrisikit. Sisäistä kestävä kehityksen

arviointimenettelyä sovelletaan kaikkiin merkittäviin yritysostoihin ja muihin projekteihin. Fortum on arvioinut aikaisempiin toimintoihin liittyvät vastuut ja on tehnyt asianmukaiset varaukset ympäristövahinkoihin liittyvien tulevien korjauskustannusten varalle.

Fortumin johdon tiedossa ei ole yhtään tapausta, jolla voisi olla olennainen vaikutus yhtiön taloudelliseen asemaan. Vuoden 2007 tilinpäätökseen sisältyvistä vastuista ja varauksista 8,6 miljoonaa euroa koskee ympäristövastuita. Tällaiset vastuut liittyvät pääasiassa pilaantuneen maaperän puhdistushankkeisiin.

Fortum on tehnyt ydinenergialain mukaiset varaukset tulevista ydinjätehuoltokustannuksista.

Lisätietoja Fortumin ydinjätevastuista on tilinpäätöksen liitetiedoissa 37.

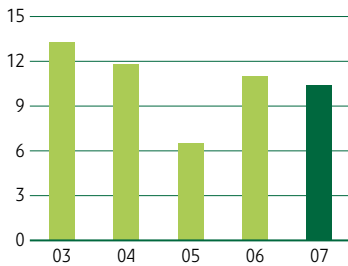

36

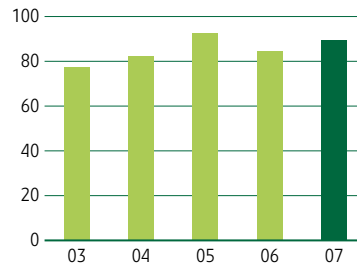
Ympäristövastuu

Fortum vuosikertomus 2007 – Liiketoimintakatsaus

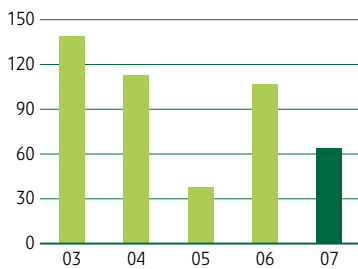
Hiilidioksidipäästöt, miljoonaa tonnia

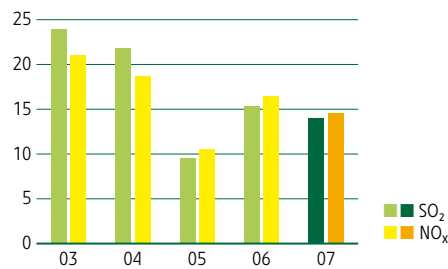
Hiilidioksidittomien energialähteiden osuus sähköntuotannossa, %

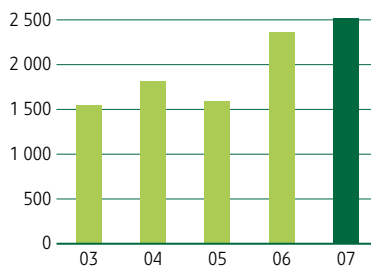
Koko sähköntuotannon hiilidioksidipäästöt, g/kWh

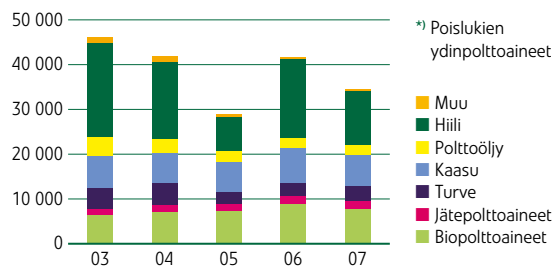
Rikki- ja typpipäästöt, tuhatta tonnia

Hiukkaspäästöt, tonnia

Polttoaineiden käyttö*, TWh

Ympäristötietoja ei ole varmennettu, ja ne voivat vielä muuttua hieman tarkistusvaiheessa. Kokonaispäästöluvuissa ovat mukana Meri-Porin ja Kirkniemen voimalaitokset, vaikka ne oli vuokrattu muualle vuonna 2007.

* Poislukien ydinpolttoaineet

Fortum toteuttaa vesistöjen kunnostusprojekteja, joilla parannetaan uhanalaisten lajien elinympäristöjä ja tuetaan vesistöjen virkistyskäyttöä. Vuonna 2007 Fortum osallistui kunnostusprojekteihin Oulujoella sekä Klarälven-joella ja Sommen-järvellä Ruotsissa.

Vastuu sidosryhmistä

Kestävän kehityksen politiikkansa mukaisesti Fortum haluaa tehdä aktiivisesti yhteistyötä sidosryhmiensä kanssa parantaakseen jatkuvasti taloudellista, sosiaalista ja ympäristösuorituskykyään.

Liiketoimintansa kautta Fortum on eri tavoin vuorovaikutuksessa miljoonien ihmisten kanssa. Avoin, rehellinen ja proaktiivinen viestintä sidosryhmien kanssa on ensisijaisen tärkeää silmillä pitäen strategista tavoitetta tulla halutuimmaksi energiantoimittajaksi.

Halutuin energiantoimittaja

Vuonna 2007 Fortum osallistui sidosryhmiensä kanssa aktiivisesti keskusteluun ilmastoasioista. Yhtiö liittyi useisiin hankkeisiin, joiden tavoitteena on edistää liiketoimintalähtöisiä ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, kuten 3C-hanke (Combat Climate Change), Maailman energiaforumin Gleneagles-dialogi ja eurooppalainen Respect Table-verkosto. Lisäksi Fortum kuuluu liike-elämän kestävän kehityksen neuvostoon (World's Business Council for Sustainable Development). Lisätietoja hankkeista on esitetty sivulla

www.fortum.fi/kannanottoja

Ruotsissa Fortumin *Energihjälpen*-ohjelmassa jatkettiin asiakasviestintää ja kanssakäymistä. Energihjälpen kannustaa ja neuvoo asiakkaita säästämään energiaa ja vähentämään kustannuksia.

Suomessa Fortum toteutti laajoja ilmastokampanjoita, joissa tarjottiin tietoa ja neuvoja energian säästämiseksi.

Kampanjat olivat näkyvästi esillä joukkoviestimissä, ja tietoja tarjottiin myös suoraan asiakkaille sähkölaskujen yhteydessä ja yhtiön verkkosivuston välityksellä. Lisäksi Fortum toimitti jakeluverkkoalueidensa kirjastoille energiankulutusmittareita, joilla kuluttajat voivat mitata kodinkoneidensa energiankulutusta.

Hyvä yrityskansalaisuus

Fortumilla on markkina-alueellaan satoja voimalaitoksia ja toimipisteitä. Ne ovat osa ympäröivää yhteiskuntaa, ja on Fortumin etujen mukaista säilyttää hyvät suhteet lähinaapuruihin ja muihin paikallisiin sidosryhmiin.

Suomessa Fortum ja Espoon kaupunki tekivät vuonna 2006 sopimuksen pitkäaikaisesta yhteistyöstä elinympäristön viihtyisyyden parantamiseksi. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa julkisten alueiden valaistuksen ja siten turvallisuuden parantaminen, kulttuuritapahtumien järjestäminen perheille ja ikääntyneille sekä tuki paikalliselle urheiluseuralle, Hongalle, joka valmentaa tuhansia lapsia ja nuoria.

Kulttuuriyhteistyö huipentui täysin uudenlaiseen tanssi- ja musiikkitapahtumaan "Poweria Parketilla!" syyskuussa 2007. Yli 4 000 espooilaista vietti päivänsä tanssien tässä ilmaistapahtumassa. Tanssiteema jatkui myös 20 paikalli-

Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

ssa vanhainkodissa, kun Fortum sponsoroitanssiorkestera, jotta ikäihmiset saattoivat tanssia ”kotonaan”.

Ruotsissa Fortum aloitti valaistusprojektin Tukholman kaupungin kanssa. Tarkoituksena on parantaa useiden pimeiden kävelyteiden ja puistojen turvallisuutta ja viihtyisyyttä jalankulkijoille. Lisäksi projektissa kiinnitetään erityistä huomiota energiaa säästävään valaistukseen.

Fortum osallistui myös moniin yhteistyöhankkeisiin markkina-alueensa koulujen kanssa vuoden aikana. Esimerkiksi Joensuussa Fortum opetti yhteistyössä WWF:n kanssa paikallisia kakkosluokkalaisia energiansäästämiseen kansallisella energiansäästöviikolla. Lisäksi Fortum sponsoroit siihen liittyvän oppimateriaalin hankkimista kymmeneen kouluun ympäri maata. Ruotsissa Fortum tarjosi toisen asteen oppilaille mahdollisuuden perehtyä energiantuotantoon ja ympäristöasioihin erityisessä *Energisnackis*-ohjelmassa.

Vastuullinen hankintaketjun hallinta

Fortumin käyttämällä palveluntarjoajilla ja tavarantoimittajilla sekä urakoitsijoilla on oma tärkeä osuutensa Fortumin pyrkimyksessä kohti kestävä kehitystä. Fortum viestii toimintaperiaatteistaan kumppaneilleen ja rohkaisee heitä toimimaan vastaavien periaatteiden mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään ympäristö-, terveys- ja turvallisuusasioihin, kuten tuotteiden elinkaaren aikaisiin ympäristövaikutuksiin.

Lisäksi Fortum järjestää säännöllisesti kehityskeskusteluja tärkeimpien toimittajiensa kanssa ja järjestää arviointitapaamisia potentiaalisten uusien toimittajien kanssa. Kuten kaikissa muissakin yhtiön toiminnoissa, myös hankintatoiminnoissa noudatetaan Fortumin kestävä kehityksen politiikkaa.

Syyskuussa 2007 Fortumin ja Espoon kaupungin kulttuuriyhteistyö huipentui täysin uudenlaiseen tanssi- ja musiikkitapahtumaan "Poweria Parketilla!". Yli 4000 espoolaista vauvoista vaareihin vietti päivänsä tanssien tässä ilmastapahtumassa.

Tulosten takana on hyvä henkilöstö

Lisää panoksia johtajuuteen, motivointiin ja suoritukseen.

Vuonna 2007 Fortumin palveluksessa oli keskimäärin 8 304 (8 910) henkilöä. Vuoden lopussa henkilöstön määrä oli 8 303 (8 134), joista 7 954 (7 681) oli vakinaisessa työsuhteessa. Vakinaisesta henkilöstä 3,8% (3,7%) oli osa-aikaisia. Uudelleenjärjestelyjen ja fuusioiden seurauksena irtisanottiin kaikkiaan 70 (373) henkilöä. Suurin osa näistä johtui asiakaspalvelun ja eräiden sähkönsiirtotoimintojen keskittämisestä sekä Fortum Espoon integroinnista. Lisäksi 280 henkilöä siirtyi ulkoisille palveluntarjoajille.

Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 23% (23%) ja konsernin ja liiketoimintayksiköiden johtohenkilöstöstä 33% (34%). Fortum on sitoutunut edistämään tasa-arvoa ja monimuotoisuutta kaikissa toiminnoissaan.

Tulevaisuuden resurssitarpeiden täyttäminen

Aktiivinen tehtäväkierto yksikköjen ja maiden välillä on vuosia ollut keskeisiä keinoja Fortumissa kehittää henkilöstöä

Tunnusluvut

	2007	2006	2005	Muutos % (06–07)
Henkilöstö keskimäärin	8 304	8 910	8 939	-6,8%
Henkilöstö 31. 12.	8 303	8 134	8 955	2,1%
joista vakinaisessa työsuhteessa	7 954	7 681	8 769	3,7%
Naisia, %	23	23	22	
Naisia johtotehtävissä, %	33	34	32	
Koulutuspäiviä henkilöä kohti	4,0	4,0	3,7	
Koulutuskulut, milj. euroa	7,6	7,5	10,8	1,3%
Terveystenhoitokulut*, euroa henkilöä kohti	412	445	452	-7,4%
Virkistyskulut, % työajan palkoista*	0,4	0,4	0,4	
Menetetty työpäivät - tapaturmataajuus (pidemmän kuin yhden päivän poissaolon aiheuttaneiden tapaturmien lukumäärä miljoonaa työtuntia kohden)	2,9	3,7	4,8	
Kuolemantapaukset	2	2	2	

* Suomi

ja uudistaa liiketoimintaa. Tämän tukena käytetään konserninlaajuisia ura- ja kehityssuunnitteluprosesseja sekä henkilökohtaisia kehityskeskusteluja ja -suunnitelmia.

Tehtäväkierron lisäksi tarvitaan ulkoisia rekrytointia uuden osaamisen ja ideoiden hankkimiseksi sekä eläkkeelle jäävien työntekijöiden korvaamiseksi. Tämänhetken tilastojen mukaan noin 40% Fortumin henkilöstöstä jää eläkkeelle kymmenen seuraavan vuoden aikana. Henkilöstösuunnitelmat on laadittu takaamaan yhtiön kilpailukyky parhaista resursseista kiristyvillä työvoimamarkkinoilla. Keskeisistä on Fortumin työnantajamielikuvan järjestelmällinen parantaminen tärkeimpien kohderyhmien keskuudessa. Kuluneena vuonna kehitettiin myös Fortumin perehdytyspäivä, jolla tuetaan uusien fortumlaisten kotiutumista lisäämällä heidän tietämystään yhtiöstä ja sen liiketoiminnasta.

Syyskuussa 2007 Fortumin ylimmässä johdossa toteutettiin merkittäviä muutoksia. Fortumin johtoryhmään nimitettiin kaksi uutta jäsentä, molemmat naisia. Toinen oli sisäinen nimitys ja toinen ulkoinen rekrytointi. Seitsemästä liiketoimintayksikön johtajasta neljä on uusia ja heistä kaksi rekrytoitiin yhtiön ulkopuolelta.

Vuonna 2007 sisäisessä työnhaussa oli 244 (207) avointa työpaikkaa, ja siirtymisiä yksiköiden välillä tapahtui 358 (215). Liiketoimintayksikköjen johtoryhmissä yli kolmasosa jäsenistä vaihtui.

Työtyytyväisyydestä sitoutumisen lisäämiseen

Syksyisin toteutettava työtyytyväisyyskysely on ollut keskeinen väline yleisen työtyytyväisyyden kohentamiseksi ja sitä kautta henkilöstön motivaation ja suoriutumisen parantamiseksi. Käytössä ollut kysely analysoitiin vuonna 2007 ja sen lähestymistapaa kehitettiin. Ensimmäinen uudistettu kysely toteutetaan keväällä 2008 ja sen tarkoituksena on parantaa henkilöstön sitoutumista.

Aikaisempien kyselyjen tuloksia käytetään edelleen apuna organisaation kehittämiseksi. Enemmän huomiota on kiinnitetty esimerkiksi esimiesten kykyyn käyttää Fortumin tärkeimpiä henkilöstöprosesseja, erityisesti tulos- ja kehityskeskusteluja.

Muutos lähtee pätevistä johtajista

Fortumilla johtamisen laatua on aina pidetty hyvän suorituskulttuurin ja työtyytyväisyyden edellytyksenä. Jatkuva ja johdonmukainen johtamisen kehittäminen on siten keskeisessä asemassa, ja vuosien varrella on toteutettu useita erilaisia johdon koulutusohjelmia, joihin on osallistunut satoja esimiehiä vuodesta 2002 alkaen.

Kaksi uusinta ohjelmaa, eri aihealueista koostuva Master-ohjelma sekä johtoryhmiin keskittyvä Leading Fortum Forward -ohjelma olivat käynnissä vuonna 2007. Lisäksi Fortumin oma 360 asteen prosessi jatkui. Se on suunniteltu palautteen antamiseksi ja avainasemissa toimivien johtajien kehitystarpeiden tunnistamiseksi.

Fortum pyrkii kasvattamaan esimiesten roolia henkilöstökysymyksissä. Kevästä 2007 lähtien uusi HR IT -järjestelmä on antanut esimiehille Suomessa ja Ruotsissa pääsyn heidän alaistensa henkilöstö- ja työtietoihin verkossa. Tulevaisuudessa järjestelmässä otetaan käyttöön myös

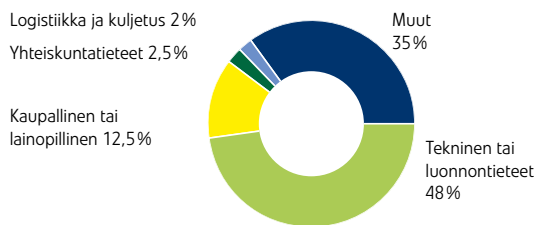
Henkilöstö segmenteittäin, 31. 12.

	2007	2006	2005	Muutos % (06–07)
Sähköntuotanto	3 519	3 347	4 330	5,1
Lämpö	2 279	2 290	2 393	-0,5
Sähkönsiirto	1 063	1 032	946	3,0
Markets	935	901	769	3,8
Muut toiminnot	507	564	517	-10,1
Yhteensä	8 303	8 134	8 955	2,1

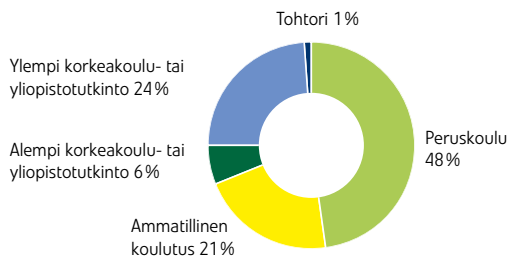
Henkilöstö maittain, 31. 12.

	2007	2006	2005	Muutos % (06–07)
Suomi	2 981	2 976	3 476	0,5
Ruotsi	3 465	3 321	3 463	4,3
Puola	925	990	1 187	-6,6
Viro	336	280	300	20,0
Norja	277	261	268	6,1
Muut maat	319	306	261	1,3
Yhteensä	8 303	8 134	8 955	2,1

Koulutustausta, 31. 12. 2007, %

Koulutustaso, 31. 12. 2007, %

edistyneempiä toimintoja.

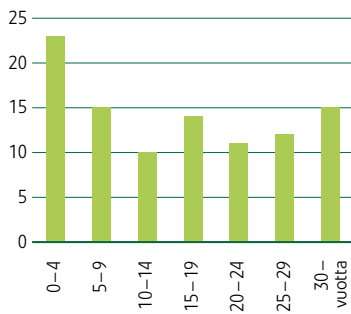
Yhteensä 536 fortumlaista on osallistunut johdon kehitysohjelmiin. Suurin osa henkilöstön kehitystoiminnasta tapahtuu kuitenkin liiketoimintayksiköissä henkilö- tai ryhmäkohtaisten vuotuisten kehityssuunnitelmien perusteella. Henkilöstön kehittämiseen käytettiin vuonna 2007 kaikkiaan 7,6 (7,5) miljoonaa euroa. Fortumlaiset käyttivät aikaa koulutukseen keskimäärin 4,0 (4,0) päivää.

Suorituksiin perustuva palkitseminen

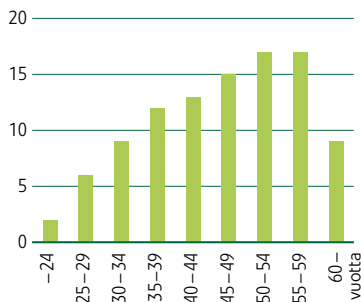
Fortumin palkitsemisstrategia pyrkii tukemaan yhtiön strategisia tavoitteita vahvistamalla voimakasta suorituskulttuuria sekä houkuttelemaan ja pitämään yhtiön palveluksessa parhaita henkilöitä. Tavoitteena on tarjota kussakin toimintamaassa kilpailukykyinen palkitseminen säilyttäen samalla kustannustehokkuus.

Käytännössä kaikki fortumlaiset kuuluvat vuotuisen bonuspalkkiojärjestelmän piiriin. Yksilölliset tai tiimikohtaiset tavoitteet tukevat liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista,

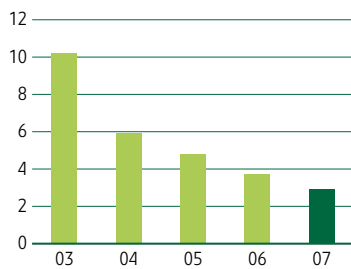
Työsuhteen kesto, 31. 12. 2007, %

Ikäjakama, 31. 12. 2007, %

Työtapaturmataajuus, kpl/milj. työtuntia

Turvallisuustunnusluvut

	2007	2006
Tapaturmataajuus (kpl / milj. työtuntia)	2,9	3,7
Turvallisuuden havainnointikierroksia, kpl	6 450	4 000
Parannusehdotuksia ja läheltä piti -raportteja, kpl	2 670	1 950

ja ne asetetaan työntekijän tai tiimin ja esimiehen välisissä vuosittaisissa tuloskeskusteluissa.

Lopullinen vuosibonus perustuu sekä Fortum-konsernin ja/tai kunkin liiketoimintayksikön ja/tai alayksikön taloudelliseen tulokseen että yksittäisen työntekijän ja tiimin suoritukseen. Näin ollen keväällä 2007 (tilikauden 2006 taloudellisen tuloksen perusteella) maksetut keskimääräiset bonukset vaihtelivat yksikkö- ja yksilötasolla. Keskimäärin vuonna 2007 maksetut bonukset muodostivat noin 2,0–9,0% Fortumin työntekijän vuosipalkasta.

Vuosibonus lisäksi konsernin ja liiketoimintayksiköiden johto osallistuu Fortumin osakepohjaiseen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmään. Ensimmäiset järjestelmään kuuluvat osakkeet jaetaan keväällä 2008.

Fortumin henkilöstörahoon kuului Suomessa 3 491 työntekijää keväällä 2007. Voitonjakokriteerien perusteella

Fortum maksoi rahastoon 4,6 miljoonaa euroa ja rahasto maksoi jäsenilleen 8,8 miljoonaa euroa.

Lisää tietoa palkitsemisesta Fortumissa on sivuilla 49–52.

Tulevaisuuden henkilöstöstrategia

Fortumin henkilöstöstrategia perustuu konsernin strategiaan liiketoimintatavoitteisiin, ja sitä päivitetään vuosittain niiden mukaisesti. Henkilöstöstrategian keskeiset tekijät ovat johtamisen kehittäminen, hyvän suorituskulttuurin luominen, yhtiön työnantajaimagon parantaminen ja Fortumin tarvikseman osaamisen ja resurssien takaaminen.

Muuttuvassa ympäristössä myös henkilöstöstrategiaa ja tavoitteita on arvioitava jatkuvasti. Fortumin strategisella agendalla olevat aiheet, kuten ilmastonmuutoksen hillitseminen ja aloitteellisuuteen kannustaminen, näkyvät myös henkilöstöjohtamisessa. Kouriintuntuvana toimenpiteenä ovat uudet tiukat hiilidioksidipäästörajoitukset yhtiön autoille.

Vuonna 2007 Fortumin henkilöstöhallinnon työnjakoa ja vastuita selkeytettiin henkilöstöhallinnon ja esimiesten välillä sekä henkilöstöhallinnon sisällä. Samaan aikaan rekrytoitiin 13 uutta asiantuntijaa vahvistamaan henkilöstöhallinnon tukeaa liiketoiminnalle.

Malliyritys työturvallisuudessa

Fortum on sitoutunut tarjoamaan työntekijöilleen turvallisen työympäristön. Tavoitteena on olla toimialan malliyritys työturvallisuudessa ja lopullisena tavoitteena on välttää onnettomuudet kokonaan. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi työturvallisuuden kehittämistä jatkettiin vuonna 2007 ja erityistä huomiota kiinnitettiin urakoitsijoiden turvallisuuteen. Yhtiön johdon ja esimiesten tekemät yli 6 400 havainnointikierrosta nostivat myös yleistä tietoisuutta työturvallisuudesta ja sitoutumista siihen. Vuoden lopulla asetettiin uudet kunnianhimoiset turvallisuustavoitteet.

Vuonna 2007 tapahtui 40 yli yhden päivän poissaoloon johtanutta työtapaturmaa. Tämä tarkoittaa 2,9 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden, mikä oli selvä parannus edellisvuodesta, mutta ylitti Fortumin tavoitteen, joka oli 2,0 vuodelle 2007.

Vuonna 2007 Fortumin tiloissa tapahtui kaksi kuolemaan johtanutta onnettomuutta. Maaliskuussa laitosmieh kuoli suorittaessaan kunnossapitotöitä biovoimalaitoksessa Saksassa, ja syyskuussa Tukholmassa sijaitsevaan sähkösemaan murtautunut henkilö joutui kosketuksiin korkeajännitelaitteiden kanssa kohtalokkain seurauksin.

Nämä onnettomuudet, kuten kaikki Fortumilla sattuvat onnettomuudet, on tutkittu perinpohjaisesti, jotta ne voitaisiin vastaisuudessa ehkäistä. Riskien arviointikäytäntöjen parantaminen ja annettujen ohjeiden noudattaminen ovat edellytys lopullisen tavoitteen, eli kaikkien onnettomuuksien välttämisen, saavuttamiseksi.

Työntekijöiden turvallisuuden parantamiseksi ja erittäin kunnianhimoisen tavoitteen – alle 1 tapaturma miljoonaa työtuntia kohden vuoteen 2010 mennessä – saavuttamiseksi, on turvallisuuskulttuuria kehitettävä edelleen. Yhtiön turvallisuutta koskevan toimintaperiaatteen mukaan jokainen onnettomuus voidaan ehkäistä, ja turvallisen käyttäytymisen edistämiseksi kaikkien fortumlaisten on omaksuttava tämä ajattelutapa.

Energiaa ja hyvinvointia yhteiskunnille

Fortumin taloudellisen vastuun kulmakiviä ovat vahva suorituskyky ja toiminnallinen erinomaisuus.

Vahva tuloskehitys on edellytys yhteiskunta- ja ympäristövastuun kantamiselle. Fortum uskoo, että hyvien yhteiskunnallisten ja ympäristökäytäntöjen noudattaminen auttaa yhtiötä myös saavuttamaan pitkällä aikavälillä parhaan taloudellisen tuloksen.

Malliyrittys taloudellisissa tuloksissa

Vuonna 2007 Fortum saavutti useilta osin tavoitteensa olla toimialansa malliyrittys taloudellisissa tuloksissa. Yhtiön myynti kasvoi, liiketoiminnan tulos parani ja sen taloudellinen asema säilyi vahvana. Myös konsernin keskeiset tunnuslukutavoitteet ylittyivät.

Tavoitteena toiminnan erinomaisuus

Fortum palvelee markkina-alueellaan yli 1,3 miljoonaa sähköasiakasta ja 1,6 miljoonaa sähkönsiirtoasiakasta. Yhtiö toimittaa asiakkailleen myös lämpöä ja kylmää sekä käyttö- ja kunnossapitopalveluja. Tukholmassa Fortum toimittaa myös kaasua.

Fortumin tavoitteena on olla ensiluokkainen sähkö- ja lämpöyhtiö ja kestävä kehityksen edelläkävijä. Edellytys tavoitteen saavuttamiselle on toiminnan kokonaisvaltainen tehokkuus, mikä puolestaan edellyttää tehokkuutta ja luotettavuutta energiaketjun jokaiselta osalta. Voimalaitosten käytettävyyttä, verkkojen luotettavuus ja laadukas asiakaspalvelu ovat Fortumin avaintekijöitä ensiluokkaisia tuloksia tavoiteltaessa.

Vuonna 2007 yhtiön voimalaitosten käytettävyyttä oli erinomainen, minkä ansiosta myös sähköntuotannon optimointi onnistui hyvin. Tulevaisuuden energiatarpeen turvaamiseksi jatkettiin investointeja ilmastomyötäiseen sähkön ja lämmön tuotantoon.

Fortum pyrkii jatkuvasti parantamaan sähköverkkonsa toimintavarmuutta, joka on jo nyt yli 99,9%. Yhtiö jatkoi investointiohjelmaansa, jonka tavoitteena on puolittaa asiakkaiden kokemaa sähkökatkojen keskimääräinen kesto vuositasolla.

Fortumin tavoitteena on markkinoiden tyytyväisimmät ja uskollisimmat asiakkaat. Vuonna 2007 Fortum keskittyi parantamaan asiakaspalvelua esimerkiksi ottamalla käyttöön automaattisen mittarinluentajärjestelmän sekä sähkö- että kaukolämpöasiakkaille. Suomessa Fortumin sähköasiakkaiden määrä kasvoi, Ruotsissa puolestaan laski. Sekä Suomessa että Ruotsissa kaukolämpöasiakkaiden määrä kasvoi vuoteen 2006 verrattuna.

Toiminnan erinomaisuus edellyttää myös organisaation uudistamista. Vuoden aikana neljä Fortumin seitsemästä liiketoimintayksiköstä sai uuden vetäjän ja konsernin johto-

ryhmä kaksi uutta jäsentä. Lisäksi Fortum vahvisti organisaationsa osaamista kestävä kehityksen kysymyksissä perustamalla uuden Kestävän kehityksen yksikön. Uusi yksikkö on seurausta Fortumin pyrkimyksestä tehdä kestävästä kehityksestä yhtiön menestystekijä. Kasvattaakseen edelleen uusiutuvien energialähteiden osuutta tuotannossaan Fortum perusti myös uuden Renewables-yksikön, joka selvittää uusiutuviin energialähteisiin perustuvia investointimahdollisuuksia.

Taloudellista hyvinvointia koko yhteiskunnalle

Fortumin suorat taloudelliset vaikutukset yhteiskunnan hyvinvointiin syntyvät muun muassa raaka-aineiden, tavaroitten ja palveluiden toimittajien kautta. Suora vaikutus syntyy myös yhtiön henkilöstön sekä uusiin voimalaitoksiin ja laitteistoihin tehtyjen investointien kautta. Fortumin epäsuorat vaikutukset liittyvät esimerkiksi alihankkijoiden henkilöstön ja yhtiön maksamien verojen kautta yhteiskunnan hyvinvointiin.

Vuonna 2007 tuotot asiakkailta olivat 4832 (4516) miljoonaa euroa. Sähkönmyynti Suomessa oli 32% (33%) koko maan sähkönkulutuksesta ja Ruotsissa 19% (20%). Muilla markkina-alueilla osuudet olivat selvästi pienempiä.

Lähes puolet asiakkailta saaduista tuotoista maksettiin tavaroiden ja palvelun toimittajille. Vuonna 2007 ostot tavarantoimittajilta olivat 2013 (2290) miljoonaa euroa. Tästä summasta suomalaiset, ruotsalaiset ja venäläiset tavarantoimittajat kattoivat suurimman osan.

Vuonna 2007 Fortum työllisti keskimäärin 8304 (8910) henkilöä. Enemmistö eli 89% fortumlaisista työskentelee Suomessa, Ruotsissa ja Puolassa, ja loput 11% työskentelevät eri puolilla maailmaa. Palkat, palkkiot ja välilliset työnantajakustannukset olivat 495 (508) miljoonaa euroa.

Fortumilla oli vuoden 2007 lopussa yli 50000 osakkeenomistajaa. Suomen valtio omisti 50,9% (50,8%). Hallintarekisteröityjen ja suorien ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 35,8% (35,4%). Vuonna 2007 myytiin yhteensä 787,4 (830,8) miljoonaa Fortum Oyj:n osaketta, joiden kokonaishinta oli 18562 miljoonaa euroa. Fortumin osakkeen korkein noteeraus OMX Nordic Exchange Helsingissä vuonna 2007 oli 31,44 euroa ja alin 20,01 euroa. Osakkeen vaihdolla painotettu keskimääräinen kurssi oli 23,73 euroa. Vuoden viimeisen päivän päätöskurssi oli 30,81 (21,56) euroa. Fortumin pörssi-arvo vuoden viimeisen pörssipäivän päätöskurssin mukaan laskettuna oli 27319 miljoonaa euroa.

Varsinaiselle yhtiökokoukselle esitettiin, että Fortum maksaisi osakkeenomistajille vuodelta 2007 osinkoa

Vuoden 2007 tammikuu oli maailman ilmatieteen järjestö WMO:n mukaan lämpimin koskaan mitattu tammikuu maailmassa. Terminen talvi alkoi Suomen etelä- ja keskiosassa reilusti yli kuukauden tavanomaista myöhemmin.

yhteensä 1 197 (1 122) miljoonaa euroa eli 1,35 (1,26) euroa osaketta kohden.

Vuonna 2007 Fortum maksoi veroja 383 (374) miljoonaa euroa. Valtionhallinto ja kunnat hyötyivät myös Fortumin työntekijöiden palkastaan maksamista tuloveroista. Lisäksi Fortum maksoi polttoaineenkäytöstä ja päästöistä yhteensä 84 (72) miljoonaa euroa ympäristöveroja ja -maksuja.

Fortumin kasvuinvestoinnit olivat yhteensä 471 (972) miljoonaa euroa, ja liiketoimintojen myynnistä saatiin 347 (125) miljoonan euron tulot.

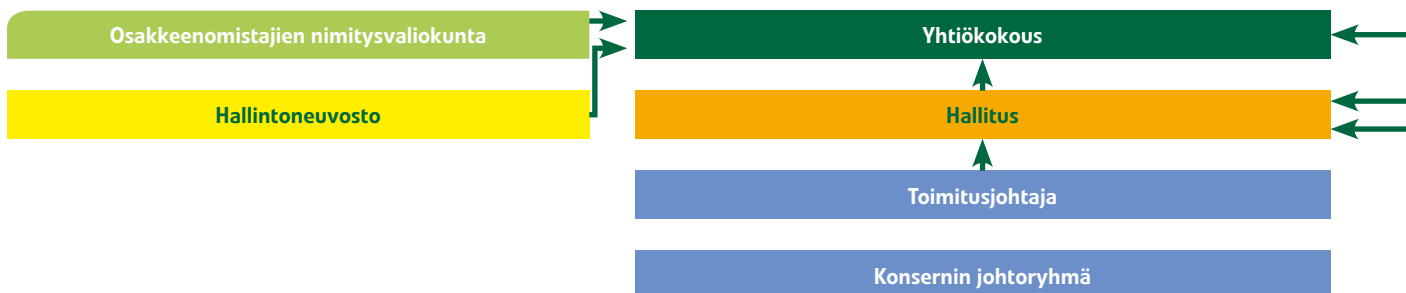
Tukea ympäristö- ja nuorisotyöhön

Fortumin Säätiö jakoi yhteensä 700 000 (510 000) euroa energia-alan tutkimus- ja kehitystyölle. Vuoden aikana Fortum myös jatkoi yhteistyötään useiden koulujen ja yliopistojen kanssa. Suomessa Fortum lahjoitti yhteensä 315 000 (280 000) euroa erilaisiin hyväntekeväisyyskohteisiin. Näitä olivat muun muassa lapsi- ja nuorisotyön projektit sekä ympäristö- ja kulttuuriprojektit.

Fortum haluaa olla vastuullinen yrityskansalainen myös sponsoroinnin kautta ja tukea näin tavoitettaan tulla halutuimmaksi energiantoimittajaksi Pohjoismaissa. Yhtiö on valinnut yhteistyökumppaninsa yhteiskuntavastuun, kulttuurin ja urheilun alalta. Tärkein yhteiskuntavastuun tukihanke oli Suomen lasten ja nuorten säätiön Kalevalan Sankarit -hanke Venäjän Karjalassa, WWF:n Naturewatch-ympäristökasvatusohjelma lapsille ja Ung Företagsamhet -järjestö Ruotsissa. Fortum osallistuu myös valaistusprojekteihin Tukholmassa ja Espoossa. Tärkeimmät kulttuurituen kohteet olivat pitkäaikainen kumppani Tukholman Folkoperan, suomalainen Kamariorkesteri ja soitinlahjoitukset Sibelius-Akatemialle. Fortumin merkittävimmät tukikohteet urheilun alalla olivat Ruotsin yleisurheiluliitto, Suomen alppihiihtomaajoukkue ja Suomen Paralympiakomitea.

Taloudellisten vaikutusten jakautuminen eri sidosryhmien välillä, milj. euroa

	2007	2006
Tuotot asiakkailta Tuotteista ja palveluista asiakkailta saatavat tulot sekä rahoitustuotot	4 832	4 516
Ostot tavarantoimittajilta Suoritukset raaka-aineiden, tavaroiden ja palveluiden toimittajille	-2 013	-2 290
Korvaukset henkilöstölle Palkat, korvaukset ja muut välilliset työnantajakustannukset	-495	-508
Korvaukset rahoittajille ja osakkeenomistajille Sijoittajille maksetut osingot, korot ja rahoituskulut	-1 393	-1 180
Verot Fortumin maksamat verot	-383	-374
Ylläpitoinvestoinnit Investoinnit kuluvaan käyttöomaisuuteen	-406	-412
Yli-/alijäämä	142	-248
Käyttöomaisuuden myynnit Liiketoiminnan tai laitosten divestoinneista saadut tuotot	347	125
Kasvuinvestoinnit Investoinnit liiketoiminnan laajentamista varten	-471	-972
Pääoman takaisinmaksut Rahoittajille/-lta maksetut/saadut lainanlyhennykset/lainan nostot	252	464
Kassan muutokset	270	-631

Hallinto ja johtaminen

Fortumin pääkonttori sijaitsee Espoossa, ja yhtiö on listattu OMX Nordic Exchange Helsinkiin. Hallinto perustuu Suomen lainsäädäntöön ja Fortumin yhtiöjärjestykseen.

Fortum noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiä koskevaa Corporate Governance-suositusta sillä poikkeuksella, että yhtiökokousta ei avusta hallituksen jäsenten nimittämisessä hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokunta vaan yhtiökokouksen asettama osakkeenomistajien nimitysvaliokunta. Fortum julkaisee vuosittain Suomen lainsäädännön mukaiset tilinpäätöstiedotteet ja osavuositarkastukset suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kansainvälinen IFRS-raportointistandardi otettiin käyttöön vuonna 2005. Lisäksi Fortum noudattaa OMX Nordic Exchange Helsingin sääntöjä.

Hallintoelimet

Fortum-konsernin hallinnosta ja toiminnasta vastaavat yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja sen kaksi valiokuntaa sekä toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustuksella. Hallitus valvoo yhtiön toimintaa, hallintoa ja organisaatiota osakkeenomistajien puolesta. Hallintoneuvosto, hallitus ja konsernin johtoryhmä ovat erillisiä hallintoelimiä, eikä yksittäinen henkilö voi olla jäsen kuin yhdessä näistä.

Operatiivisesta toiminnasta konsernitasolla vastaa toimitusjohtaja konsernin johtoryhmän avustamana. Liiketoimintayksiköiden toiminnasta vastaavat yksiköiden johtajat liiketoimintayksikkönsä johtoryhmän avustamina.

Fortumin organisaatiolle on luonteenomaista vallan ja vastuun jako ja delegointi liiketoimintayksiköille. Kullakin liiketoimintayksiköllä on oma henkilöstönsä ja muut resurssit. *Konsernirakenne on esitelty sivulla 3.*

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat voivat käyttää oikeuttaan tehdä yhtiöön liittyviä päätöksiä asianmukaisesti koolle kutsutussa yhtiökokouksessa joko olemalla itse läsnä tai valtuutettujen edustajiensa kautta. Yhtiöjärjestyksen mukaisesti kutsun yhtiökokoukseen toimittaa hallitus. Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kaksi kuukautta ja viimeistään seitsemäntoista päivää ennen yhtiökokousta julkaisemalla

Tilintarkastajat

Nimitys- ja palkkiovaliokunta

Tarkastusvaliokunta

Sisäinen tarkastus

se kahdessa hallituksen määräämässä sanomalehdessä. Varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa viimeistään kesäkuussa. Yhtiökokouksen tehtäviin kuuluvat muun muassa emoyhtiön ja konsernin tuloslaskelman sekä taseen vahvistaminen, maksettavista osingoista päättäminen, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten nimittäminen ja heidän palkkioistaan päättäminen sekä tilintarkastajan valitseminen. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä, kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai milloin se lain mukaan muuten on pidettävä.

Yhtiökokoukseen saavat osallistua sellaiset yhtiön osakkeenomistajat, jotka on merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n ylläpitämään osakasluetteloon vähintään 10 päivää ennen kokousta. Hallintarekisteröidyt osakkeenomistajat voidaan merkitä yhtiön osakasluetteloon tilapäisesti yhtiökokoukseen osallistumista varten.

Saadakseen osallistua yhtiökokoukseen osakkeenomistajan on ilmoittauduttava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan 10 päivää ennen kokousta. Asia, jonka osakkeenomistaja haluaa käsiteltäväksi yhtiökokouksessa, on esitettävä kirjallisesti hallitukselle niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää yhtiökokoukseen.

Yhtiökokouksen päätöksen mukainen osinko maksetaan niille osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä on merkitty yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajien nimitysvaliokunta

Fortumin vuoden 2007 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksellä asetettiin osakkeenomistajien nimitysvaliokunta avustamaan varsinaista yhtiökokousta. Valiokunnan tehtävänä on valmistella hallituksen jäseniä ja hallituspalkkioita koskevat ehdotukset seuraavalle varsinaiselle yhtiökokoukselle. Nimitysvaliokuntaan valitaan kolmen suurimman osakkeenomistajan edustajat ja hallituksen puheenjohtaja asiantuntijajäsenenä. Osakkeenomistajia valiokunnassa edustavien jäsenten nimittämisoikeus on niillä kolmella osakkeenomistajalla, joiden osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä on suurin yhtiökokousta edeltävän marraskuun 1. päivänä ja joiden omistusoikeus on merkitty arvo-osuusjärjestelmään. Mikäli osakkeenomistaja ei haluaisi käyttää nimeämisoikeuttaan, nimeämisoikeus siirtyy seuraavaksi suurimmalle omistajalle.

Marraskuussa 2007 osakkeenomistajien nimitysvaliokuntaan valittiin seuraavat henkilöt: Pekka Timonen, johtaja, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikkö, Harri Sailas, toimitusjohtaja, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja Jorma Huuhtanen, pääjohtaja, Kansaneläkelaitos.

Osakkeenomistajien nimitysvaliokunta päätti kokouksessaan 15. 1. 2008 ehdottaa 1. 4. 2008 pidettävälle yhtiökokoukselle, että seuraavat henkilöt valitaan hallitukseen: Peter Fagernäs puheenjohtajaksi, Matti Lehti varapuheenjohtajaksi ja jäseniksi Esko Aho, Ilona Ervasti-Vaintola (uusi jäsen), Birgitta Johansson-Hedberg, Marianne Lie ja Christian Ramm-Schmidt.

Hallintoneuvoston tehtävät ja kokoonpano

Hallintoneuvoston tärkeimmät tehtävät ovat yhtiön toiminnan valvominen, lausunnon antaminen varsinaiselle yhtiökokoukselle tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta sekä sellaisten ehdotusten käsitteleminen, jotka koskevat yhtiön toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai organisaation olennaista muuttamista.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston jäsenet, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuoden mittaiseksi toimikaudeksi. Hallintoneuvoston jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 68 vuotta.

Hallintoneuvostoon kuuluu vähintään kuusi ja enintään 12 jäsentä. Helmikuussa 2008 jäseniä oli kymmenen. Hallintoneuvoston kokouksiin osallistuu myös henkilöstöryhmien edustajia, jotka eivät ole hallintoneuvoston jäseniä. Kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Vuonna 2007 hallintoneuvosto kokoontui kuusi kertaa. Keskimääräinen läsnäoloprosentti näissä kokouksissa oli 81,7.

Vuoden 2007 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallintoneuvostoon valittiin yhden vuoden toimikaudeksi seuraavat henkilöt:

Timo Kalli, s. 1947, kansanedustaja, puheenjohtaja

Rakel Hiltunen, s. 1940, kansanedustaja, varapuheenjohtaja

Martti Alakoski, s. 1953, Kurikan kaupunginvaltuuston jäsen

Lasse Hautala, s. 1963, Kauhajoen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Mikko Immonen, s. 1950, Mynämäen kunnanvaltuuston jäsen

Kimmo Kiljunen, s. 1951, kansanedustaja

Jari Koskinen, s. 1960, kansanedustaja

Sirpa Paatero, s. 1964, kansanedustaja

Oras Tynkkynen, s. 1977, kansanedustaja

Ben Zyskowitz, s. 1954, kansanedustaja

Henkilöstön edustajina Fortumin hallintoneuvostossa olivat **Jouni Koskinen**, **Tapio Lamminen** ja **Satu Viranko**.

Hallintoneuvoston jäsenten omistamat osakkeet, 31.12.

	2007	2006	Muutos
Rakel Hiltunen	200	200	0

Hallintoneuvoston jäsenten palkkiot

Kullekin hallintoneuvoston jäsenelle maksetaan kiinteä kuukausipalkkio ja kokouspalkkio. Henkilöstöryhmien edustajat saavat vain kokouspalkkion. Jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussääntöjen mukaisiin matkakorvauksiin. Hallintoneuvoston jäsenille ei tarjota optioita, optiolainoja eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinohjelmiin. Fortumilla ei myöskään ole heitä koskevaa eläkejärjestelmää.

Varsinainen yhtiökokous 28.3.2007 vahvisti seuraavat palkkiot hallintoneuvoston jäsenille:

Palkkiot hallintoneuvoston jäsenille, euroa/kk

	2007	2006	2005
Puheenjohtaja	1 000	1 000	1 000
Varapuheenjohtaja	600	600	600
Jäsenet	500	500	500
Kokouspalkkio	200	200	200

Fortumin hallintoneuvostolle maksamat kokonaispalkkiot, euroa

	2007	2006	2005
Hallintoneuvoston puheenjohtaja	13 000	13 200	12 800
Hallintoneuvoston varapuheenjohtaja	8 000	8 400	8 000
Muut hallintoneuvoston jäsenet	57 700	63 500	67 800

Hallitus

Hallitus vastaa konsernin hallinnosta ja toiminnan järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen tehtävä on yhtiön strateginen kehittäminen ja sen liiketoiminnan valvonta ja ohjaaminen. Hallitus päättää konsernin keskeisistä toimintaperiaatteista, vahvistaa yhtiön vuosittaisen toimintasuunnitelman ja tilinpäätöksen sekä osavuositarkastukset. Lisäksi se päättää merkittävistä investoinneista, vahvistaa yhtiön arvot ja toimintaperiaatteet sekä valvoo niiden toteutumista. Hallitus nimittää myös yhtiön toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajat ja toimitusjohtajan välittömät alaiset sekä päättää heidän palkkioistaan, vahvistaa konsernin johtoryhmän ja konsernin ylimmän organisaatio- ja toimintarakenteen sekä määrittää yhtiön osinkopolitiikan.

Hallitukseen kuuluu viidestä seitsemään jäsentä. Yhtiökokous valitsee jäsenet yhden vuoden mittaiseksi toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen. Kokous on päätösvaltainen, kun paikalla on enemmän kuin puolet jäsenistä. Hallituksen jäseneksi ei voida valita henkilöä, joka on täyttänyt 68 vuotta.

Vuoden 2007 varsinaisessa yhtiökokouksessa valittiin hallitukseen seuraavat seitsemän henkilöä:

- Peter Fagernäs**, s. 1952, hallituksen puheenjohtaja
- Birgitta Kantola**, s. 1948, hallituksen varapuheenjohtaja
- Esko Aho**, s. 1954
- Birgitta Johansson-Hedberg**, s. 1947
- Matti Lehti**, s. 1947
- Marianne Lie**, s. 1962
- Christian Ramm-Schmidt**, s. 1946.

Vuonna 2007 hallitus kokoontui yksitoista kertaa, joista kaksi oli puhelin kokouksia. Keskimääräinen läsnäolo prosentti hallituksen kokouksissa oli 89,6. Yhtiön operatiivisen ja taloudellisen kehityksen ohjauksen ja valvonnan lisäksi tärkeimpiä aiheita vuoden aikana olivat Fortumin strategia, sähkömarkkinoiden kehitys Euroopassa ja Venäjällä ja investoinnit sähköntuotantoon. Hallituksen kokouksissa käsiteltiin myös kestävästä liiketoimintakehityksestä ja Fortumin toimintaohjeen (Code of Conduct) edelleenkehittämistä.

Kukaan hallituksen jäsenistä ei ole palvelussuhteessa yhtiöön ja he ovat riippumattomia. Riippumattomalla tarkoitetaan sitä, että hallituksen jäsenellä ei ole olennaista suhdetta Fortumiin hallituksen jäsenyyttä lukuun ottamatta ja että hän on riippumaton merkittäviin osakkeenomistajiin nähden.

Hallituksen jäsenten omistamat osakkeet, 31.12.

	2007	2006	Muutos
Peter Fagernäs	30 591	30 591	0
Christian Ramm-Schmidt	1 000	1 000	0

Toimitusjohtaja, talousjohtaja ja lakiasiainjohtaja (joka on hallituksen sihteeri) osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut johtoryhmän jäsenet osallistuvat kokouksiin tarvittaessa tai hallituksen kutsusta.

Hallituksen puheenjohtaja valmistelee hallituksen kokouksissa käsiteltävät ja päätettävät asiat yhdessä toimitusjohtajan kanssa.

Hallitus toimii hyväksymänsä työjärjestyksen mukaan. Seuraavassa esitetään työjärjestyksen pääkohdat.

Hallituksen tärkeimmät tehtävät:

- yhtiön liiketoiminnan ja toimialojen strateginen kehittäminen ja ohjaus
- toiminnan järjestäminen lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden mukaisesti
- osinkopolitiikan määrittely
- kirjanpidon ja taloushallinnon asianmukaisen järjestämisen varmistaminen
- ylimmän johdon nimittäminen
- keskeisten riskien analysointi ja niitä koskevien ohjeiden antaminen toimitusjohtajalle
- vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin vahvistaminen
- osavuositarkastusten, vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen
- osakeyhtiölaissa määriteltyjen hallituksen tehtävien hoitaminen
- merkittävistä investoinneista päättäminen
- hallituksen valiokuntien jäsenten nimittäminen.

Hallituksen jäsenten toiminnan arviointi

- Vuotuinen itsearviointi

Hallituksen kokouksia koskevat menettelytavat

- Kokoukset kutsutaan koolle sovitun aikataulun mukaisesti käsittelemään sovittuja teemoja ja muita asioita sekä tarvittaessa.
- Puheenjohtaja laatii kokouksen esityslistan toimitusjohtajan ja hallituksen sihteerin esitysten pohjalta.
- Hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan pyynnöstä puheenjohtaja kutsuu kokouksen koolle käsittelemään yksittäistä asiaa.
- Kokouksessa käsitellään valiokuntien ja toimitusjohtajan raportit.
- Aineisto toimitetaan hallituksen jäsenille viimeistään viisi päivää ennen kokousta.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus nimittää kolmijäsenisen tarkastusvaliokunnan sekä nelijäsenisen nimitys- ja palkkiovaliokunnan. Valiokuntien kokoukset ovat päätösvaltaisia, kun läsnä on enemmän kuin puolet jäsenistä. Kummankin valiokunnan jäsenet ovat hallituksen jäseniä. Valiokuntien jäsenten toimikausi on yksi vuosi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kaikilla hallituksen jäsenillä on oikeus osallistua valiokuntien kokouksiin. Hallituksen sihteeri toimii valiokuntien sihteerinä.

Hallitus on hyväksynyt valiokunnille kirjalliset toimintaohjeet. Hallitus on hyväksynyt valiokunnille kirjalliset toimintaohjeet. Seuraavassa esitetään niiden pääkohdat.

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta sen valvontatehtävien hoitamisessa. Tarkastusvaliokunta seuraa Fortumin taloudellista asemaa ja valvoo taloudellista raportointia, kirjanpidon ja taloudellisen valvonnan järjestelmiä ja taloudellisten ja muiden riskien hallintaa. Lisäksi se valmistele yhtiön ulkoisten tilintarkastajien valintaa sekä seuraa heidän riippumattomuuttaan, toimintaansa ja palkkioita ja antaa tähän liittyviä suosituksia hallitukselle ja yhtiökokoukselle. Valiokunta tapaa säännöllisesti ulkoisia tilintarkastajia ilman johdon läsnäoloa samoin kuin sisäistä tarkastusta. Valiokunta raportoi säännöllisesti jokaisen kokouksen jälkeen työstään hallitukselle.

Tarkastusvaliokunta arvioi vuosittain toimintaohjeensa, sisäisen tarkastussuunnitelman ja raportoinnin sekä tilintarkastussuunnitelman ja raportoinnin ja keskustele tarkastushavainnoista. Lisäksi valiokunta tekee vuosittain itsearvioinnin toiminnastaan.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimi vuonna 2007 Birgitta Kantola ja jäsenenä toimivat Birgitta Johansson-

Hedberg ja Christian Ramm-Schmidt. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuonna 2007 viisi kertaa. Valiokunnan kokouksiin osallistuivat säännöllisesti myös ulkoiset tilintarkastajat, talousjohtaja, corporate controller ja lakiasiainjohtaja valiokunnan sihteerinä muita valiokunnan kutsumia henkilöitä.

Tärkeimmät vuoden aikana käsitellyt asiat olivat taloudellisen raportoinnin arviointi, tiettyjen tärkeiden projektien valvonta, toiminnan lainmukaisuus, sisäisen kontrollin ja toimintaohjeen (Code of Conduct) kehitys.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on käsitellä, arvioida ja tehdä hallitukselle esityksiä konsernin ja sen johdon palkkapolitiikasta, palkkausrakenteista sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmistä sekä valmistella osaltaan konsernin nimityskysymyksiä. Valiokunta raportoi jokaisen kokouksen jälkeen työstään hallitukselle.

Vuonna 2007 nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtajana toimi Peter Fagnäs ja jäsenenä toimivat Esko Aho, Marianne Lie ja Matti Lehti. Valiokunta kokoontui vuonna 2007 kolme kertaa. Muut säännölliset osallistujat valiokunnan kokouksissa olivat henkilöstöjohtaja ja lakiasiainjohtaja valiokunnan sihteerinä.

Tärkeimmät asiat olivat ylimmän johdon työn arviointi ja palkkiojärjestelmä samoin kuin suoritusperusteiset konsernin lyhyen- ja pitkän aikavälin kannustinohjelmat.

Hallituksen jäsenten toiminnan arviointi

Fortumin hallitus tekee vuotuisen itsearvioinnin oman toimintansa kehittämiseksi. Siinä arvioidaan työn tehokkuutta, hallituksen kokoa ja kokoonpanoa, kokouksissa käsiteltävien asioiden valmistelua ja keskustelun avoimuutta sekä hallituksen jäsenten mahdollisuutta itsenäiseen päätöksentekoon.

Hallituksen jäsenten palkkiot

Varsinainen yhtiökokous 2007 vahvisti seuraavat palkkiot hallituksen jäsenille:

Hallituksen jäsenten palkkiot, euroa/vuosi

	2007	2006	2005
Puheenjohtaja	55 000	55 000	55 000
Varapuheenjohtaja	42 000	42 000	42 000
Jäsenet	30 000	30 000	30 000

Lisäksi maksetaan 500 euron kokouspalkkio. Kokouspalkkio maksetaan myös valiokunnan kokouksista, ja se maksetaan kaksinkertaisena jäsenelle, joka asuu Suomen ulkopuolella Euroopassa. Jäsenet ovat oikeutettuja yhtiön matkustussääntöjen mukaisiin matkakorvauksiin. Hallituksen jäsenille ei tarjota optioita, optilainoja eikä mahdollisuutta osallistua muihin kannustinohjelmiin. Yhtiöllä ei ole eläkejärjestelmää, joka koskisi sellaisia hallituksen jäseniä, jotka eivät ole palkkasuhteessa yhtiöön.

Fortumin hallitukselle maksamat kokonaispalkkiot, euroa

	2007	2006	2005
Hallituksen puheenjohtaja	61 500	63 000	60 925
Hallituksen varapuheenjohtaja	50 000	50 500	48 725
Muut hallituksen jäsenet	186 500	189 500	179 875

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävä on johtaa konsernin liiketoimintaa ja hallintoa Suomen osakeyhtiölain, muun lainsäädännön ja hallituksen ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajan tukena konsernin johtamisessa on konsernin johtoryhmä.

Yhtiön hallitus arvioi toimitusjohtajan työtä vuosittain. Arviointi perustuu objektiivisiin kriteereihin, joita ovat muun muassa yhtiön tulos ja hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokunnan toimitusjohtajalle asettamien tavoitteiden saavuttaminen. Nimitys- ja palkkiovaliokunta määrittelee arvioinnin perusteella toimitusjohtajan palkkiotason, jonka se esittää hallituksen hyväksyttäväksi. Mikäli Fortum irtisanoo toimitusjohtajan, tämä on oikeutettu saamaan 24 kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen.

 Lisätietoja toimitusjohtajan palkitsemisesta on tilinpäätöksen liitteessä 14.

Konsernin johtoryhmä

Konsernin johtoryhmään kuuluu kahdeksan jäsentä mukaan lukien toimitusjohtaja, jolle johtoryhmän jäsenet raportoivat. Konsernin lakiasianjohtaja toimii johtoryhmän sihteerinä. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kuukausittain. Lisäksi pidetään strategiaa, liiketoimintasuunnittelua ja tulosta koskevia kokouksia.

Konsernin johtoryhmä muun muassa asettaa strategiset tavoitteet, laatii konsernin vuotuisen liiketoimintasuunnitelman, seuraa tuloskehitystä, suunnittelee ja päättää investoinneista, päättää yritysjärjestelyistä sekä

seuraa tärkeimpiä päivittäisiä liiketoimintoja ja operatiivisten päätösten toteutusta.

Johtoryhmän jäsenet ja heidän vastualueensa esitellään sivuilla 58–59.

Johtoryhmän osakeomistus

Osakkeet	31.12.2007	31.12.2006	Muutos
Frisk Mikael	14 900	14 900	0
Karttinen Timo	30 000	30 000	0
Kuula Tapio	50 050	50 050	0
Laaksonen Juha	20 000	20 000	0
Lilius Mikael	170 050	170 050	0
Lundberg Christian	30 000	30 000	0
Paatero-Kaarnakari Maria (1.9.2007 alkaen)	2 030	n/a	n/a
Romantschuk Maria (1.9.2007 alkaen)	0	n/a	n/a
Teir-Lehtinen Carola (31.8.2007 saakka)	n/a	23 000	n/a

Palkitsemisperiaatteet

Fortum tarjoaa kilpailukykyisen kokonaispalkan konserni-johdolle ja muulle johdolle. Tarkoituksena on avainresurssien saaminen yhtiöön ja niiden sitouttaminen. Kokonaispalkka on suunniteltu siten, että peruspalkka on kilpailukykyinen mutta samalla kohtuullinen. Palkan lisäksi tarjotaan tarkoituksenmukaiset muut edut, haasteellisia lyhyen aikavälin kannustimia sekä osakepohjaisia pitkän aikavälin kannustimia. Kunkin johtajan kokonaispalkka määräytyy konsernin palkitsemisperiaatteiden mukaisesti. Palkkioita määritettäessä otetaan huomioon yrityksen taloudellinen tulos sekä ulkoiset, itsenäisten tahojen toimittamat tilastotiedot palkitsemisesta, erityisesti vastaavissa yrityksissä ja vastaavissa tehtävissä. Palkitsemisperiaatteista päättää hallitus.

Vuosipalkkiojärjestelmä

Fortumin lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä (jäljempänä vuosipalkkio) tukee konsernin arvojen, taloudellisten tavoitteiden ja rakennemuutosten toteuttamista. Lisäksi sen avulla varmistetaan, että yksittäisten työntekijöiden tulostavoitteet eivät poikkea heidän liiketoimintayksikkönsä ja konsernin tavoitteista. Käytännössä kaikki fortumlaiset kuuluvat vuosittaiseen suoritukseen perustuvaan palkitsemisjärjestelmään.

Ylimmän johdon suorituspalkkioiden määräytymisperusteet vahvistaa hallitus vuosittain nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksen pohjalta. Toimitusjohtajalle ja konsernin johtoryhmälle maksetaan palkan ja luontoisetujen lisäksi vuosittaiseen suoritukseen perustuvaa palkkiota. Ylimpään johtoon kuuluville johtajille maksettavien vuosipalkkioiden määrä riippuu konsernin taloudellisesta tuloksesta ja henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta. Jos taloudelliset ja henkilökohtaiset tavoitteet täyttyvät, kukin ylimpään johtoon kuuluva johtaja saa 25% palkkion. Vuosipalkkion enimmäistaso on 40% saajan vuosipalkasta luontoisetuineen, jos kaikki tavoitteet ylitetään.

Liiketoimintayksiköiden johtajien palkkiot määräytyvät sekä liiketoimintayksikön että koko konsernin tuloksen perusteella. Liiketoimintayksikön johtajan ja hänen esimiehensä välillä käydään aina alkuvuodesta tuloskeskustelu, jossa sovitaan johtajan henkilökohtaisen suorituksen arvioinnin perusteista.

Konsernin johtoryhmälle, toimitusjohtaja mukaan lukien, maksettiin vuonna 2007 836 568 euroa suorituspalkkioita, mikä vastaa 0,17% konsernin maksamista palkkoista ja palkkioista.

 Lisätietoja ylimmän johdon palkitsemisesta on tilinpäätöksen liitteessä 31.

Fortumin maksamat toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkkiot, euroa

	2007	2006	2005
Palkka ja luontoisedut			
Toimitusjohtaja	833 304	795 844	769 164
Johtoryhmän muiden jäsenten palkkiot yhteensä	1 562 073	1 415 023	1 460 323
Suorituspalkkiot			
Toimitusjohtaja	297 018	384 582	365 700
Johtoryhmän muiden jäsenten palkkiot yhteensä	539 550	584 615	708 777
Yhteensä			
Toimitusjohtaja	1 130 322	1 180 426	1 134 864
Johtoryhmän muiden jäsenten palkkiot yhteensä	2 101 623	1 999 638	2 169 100

Pitkän aikavälin kannustinohjelmat (LTI)

Vuonna 2003 käynnistetty Fortumin avainhenkilöiden pitkän aikavälin osakekannustinjärjestelmä (LTI) tukee konsernin pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista sitouttamalla avainhenkilöt.

Järjestelmä on Fortum-konsernin ylimmälle johdolle ja avainhenkilöille tarkoitettu suoritusperusteinen pitkän aikavälin kannustinohjelma. Järjestely jakaantuu vuosittain alkaviin kuusivuotisiin osakeohjelmiin, joille kullekin tarvitaan hallituksen hyväksyntä. Noin 160 hallituksen hyväksymää avainhenkilöä on mukana ainakin yhdessä kuudesta meneillään olevasta pitkän aikavälin ohjelmasta. Vuosina 2006–2011 toteutettava ohjelma on tarkoitettu vain henkilöille, jotka eivät ole mukana optio-ohjelmissa.

Kukin osakeohjelma alkaa kolmivuotisella ansaintajaksolla, jota seuraa kolmivuotinen rajoitusjakso. Osallistujalle kolmen vuoden ansaintajakson jälkeen myönnettävien osakeoikeuksien määrä perustuu siihen, miten Fortum saavuttaa hallituksen määrittämät vuosittaiset tulostavoitteet, sekä siihen, miten kukin osallistuja saavuttaa henkilökohtaiset vuosittaiset suoritustavoitteensa. Rajoitusjakson päättyessä järjestelyn piiriin kuuluva saa ennalta määrätyn kappalemäärän Fortumin osakkeita. Ennen kuin osakkeet toimitetaan osallistujalle, yhtiö vähentää osallistujan maksettavaksi kertyneet verot ja muut maksut. Jäljelle jäävä osuus (Suomessa tällä hetkellä noin 40–50%) toimitetaan osallistujalle Fortumin osakkeina.

Osallistujalle kolmivuotisen ansaintajakson jälkeen mahdollisesti myönnettävien osakkeiden arvo ei voi myöntämispäivänä ylittää osallistujan vuosipalkkaa. Kussakin osakeohjelmassa myönnettävien osakkeiden lukumäärään vaikuttavat osingot, joita on mahdollisesti maksettu rajoitusjakson aikana ennen rajoitusjakson lopussa tapahtuvaa osakkeiden toimittamista.

Ensimmäinen vuosittainen osakeohjelma alkoi vuonna 2003 ja perustui vuoden 2002 taloudelliseen tulokseen. Ensimmäiseen osakeohjelmaan kuuluvat osakeoikeudet myönnettiin osallistujille kolmen vuoden ansaintajakson jälkeen keväällä 2005. Näihin osakeoikeuksiin perustuvat osakkeet toimitettiin osallistujille helmikuussa 2008. Seuraavan ohjelman (2003–2008) ansaintajakso päättyi vuonna 2006, ja tähän ohjelmaan kuuluvat osakeoikeudet myönnettiin osallistujille. Osakeohjelmaan 2004–2009 kuuluvat osakeoikeudet myönnettiin osallistujille vuonna 2007.

Johdolle myönnetty laskennalliset osakeoikeudet

	Vuosi 2008 ¹⁾	Vuosi 2009 ²⁾	Vuosi 2010 ²⁾
Mikael Frisk	10 450	5 389	4 772
Timo Karttinen	8 622	4 477	4 081
Tapio Kuula	14 415	7 511	6 653
Juha Laaksonen	12 010	6 384	5 654
Mikael Lilius	36 756	19 804	17 773
Christian Lundberg	10 762	6 730	6 191
Maria Paatero-Kaarnakari (1.9.2007 alkaen)	3 721	2 384	2 089
Maria Romantschuk (1.9.2007 alkaen)	–	–	–
Carola Teir-Lehtinen (31.8.2007 saakka)	7 854	4 174	3 696

¹⁾ Helmikuussa 2008 toimitetut osakkeet.

²⁾ Osakeoikeuksien laskennallinen nettomäärä verojen jälkeen 56 % veroasteen mukaan.

Fortumin nykyisen johtoryhmän jäsenillä ei ollut 31.12.2007 jäljellä optio-ohjelmien 2001A, 2001B, 2002A ja 2002B osakeoptioita.

Fortumilla ei ole optio-ohjelmia, joiden merkintäaika ei ole vielä alkanut. Viimeisen optio-ohjelman (2002B) merkintäaika alkoi 2006 ja päättyi huhtikuussa 2009.

 Lisätietoja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmistä on tilinpäätöksen liitteessä 31.

Eläkejärjestelyt

Fortumin suomalaiset johtajat kuuluvat työntekijän eläkelain TyEL piiriin, joka tarjoaa palvelusaikaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädettyllä tavalla. Suomen työeläkejärjestelmässä ansioiksi luetaan peruspalkka, palkkiot ja verotettavat luontoisedut, mutta ei optioista eikä osakekannustinjärjestelmästä saatuja tuloja. Suomen eläkelainsäädännön mukaan eläkkeelle voi nyt jäädä joustavasti 63–68 ikävuoden välillä ilman täyseläkerajoituksia.

Toimitusjohtajan ja konsernin johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 60–63 ikävuoden välillä. Eläkkeen määrä voi korkeintaan olla 66 % tai 60 % palkasta. Ensiksi mainitussa tapauksessa eläkkeet vakuuttaa ja maksaa Fortumin eläkesäätiö, ja viimeksi mainitussa tapauksessa eläkkeet vakuuttaa vakuutusyhtiö. Toimitusjohtajan eläkkeen määrä on 60 % palkasta.

Eläkesäätiö

Fortumilla on yksi eläkesäätiö, vain Suomen henkilöstöä koskeva Fortumin eläkesäätiö, joka suljettiin vuonna 1991. Säätiö tarjoaa tiettyjä lisäeläke-etuja sen toimintapiiriin kuuluville henkilöille. Tärkeimmät näistä ovat taattu 66 %:n kokonaiseläke ja naisten sekä joidenkin miesten varhennettu vanhuuseläke 60-vuotiaana. Vuoden 2007 lopussa säätiö tarjosi lisäeläke-etuuden 1 100 työntekijälle.

Eläkesäätiön toimintapiiriin kuuluvien henkilöiden lisäksi Fortumissa on kolmisensataa työntekijää, joilla on heidän edellisten työnantajien järjestelmiin perustuvia lisäeläke-etuja. Nämä eläke-edut on vakuutettu vakuutusyhtiöissä. Suurin osa näistä henkilöistä on entisen E.ON Finlandin työntekijöitä.

Eläkejärjestelyt Ruotsissa

Ruotsissa suurin osa Fortumin työntekijöistä kuuluu lakisääteisen vanhuuseläketurvan piiriin sekä työmarkkinasopimukseen perustuviin lisäeläkejärjestelmiin ITP ja SAF-LO. Lisäksi noin 240 avainhenkilöä kuuluu Birkaplanen-järjestelmään. Se on vaihtoehtoinen ITP-pohjainen eläkejärjestelmä, joka takaa määrätyn suuruisen eläkkeen laskettuna lopullisesta eläkepalkasta eläkkeelle jäädessä. Birkaplanen-järjestelmä suljettiin uusilta jäseniltä vuonna 2003.

Fortum käynnisti vuonna 2006 uuden vaihtoehtoisen ITP-pohjaisen ÖVER 10 -eläkejärjestelmän avainhenkilöille, joiden tulotaso ylittää tietyn määrän (yli 10 Basbelopp). Järjestelmä on maksuperusteinen, ja siihen voivat päästä

mukaan sekä vanhat että uudet työntekijät. Jonkin verran työntekijöitä kuuluu Ruotsissa myös erillisten eläkejärjestelmien piiriin aikaisempien työnantajien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella.

Fortumin henkilöstörahasto

Vain Suomen henkilöstöä koskeva Fortumin henkilöstörahasto on toiminut vuodesta 2000 alkaen. Fortumin hallitus määrittelee vuosittain rahastoon maksettavan voittopalkkioerän määräytymisperusteet. Konsernin pitkän aikavälin osakekannustinjärjestelmään kuuluvat henkilöt eivät voi olla rahaston jäseniä. Henkilöstörahaston jäseniä ovat sekä vakituissa että määräaikaisissa työsuhteissa olevat konsernin työntekijät. Rahaston jäsenyys alkaa sitä kuukautta seuraavana kuukautena, jolloin työntekijän työsuhte on kestänyt yhtäjaksoisesti kuusi kuukautta. Rahaston jäsenyys päättyy, kun jäsen on saanut osuutensa rahastosta täysimääräisenä.

Konsernin rahastoon maksamat voittopalkkioerät jaetaan rahaston jäsenille tasasuuruksina. Kunkin jäsenen rahasto-osuudet on jaettu sidottuun osaan ja nostettavissa olevaan osaan. Jäsenet voivat valita, nostavatko he rahasto-osuutensa käteisenä vai Fortumin osakkeina. Kun työntekijä on ollut rahaston jäsen viisi vuotta, hän voi vuosittain siirtää sidotusta osasta nostettavaksi enintään viittätoista prosenttia pääomasta vastaavan määrän. Rahaston edellinen tilivuosi päättyi 30. 4. 2007, ja rahastossa oli tällöin 3 491 jäsentä. Huhtikuun 2007 lopussa Fortum maksoi vuoden 2006 tuloksen perusteella henkilöstörahastoon 4,6 miljoonan euron vuotuisen voittopalkkioerän. Rahaston jäsenten rahasto-osuuksien yhteenlaskettu määrä oli 27,8 miljoonaa euroa. Nostettavissa oleva osa määritellään vuosittain ja maksetaan niille jäsenille, jotka haluavat käyttää nosto-oikeutta.

Sisäpiiriohjeet

Fortum noudattaa OMX Nordic Exchanges Helsingin julkaisemia sisäpiiriohjeita. Fortumin omat sisäpiiriohjeet, joita päivitetään säännöllisesti, ovat kaikkien pysyvien sisäpiiriläisten sekä kaikkien Fortumin työntekijöiden saatavilla. Yhtiössä järjestetään pysyville sisäpiiriläisille sisäpiiriasiota koskevia koulutustilaisuuksia. Fortum ylläpitää julkista sisäpiirirekisteriä arvopaperimarkkinalain edellyttämistä ilmoitusvelvollisista henkilöistä ja yhtiön sisäistä sisäpiirirekisteriä niistä henkilöistä, jotka saavat sisäpiiritietoa.

Julkiseen sisäpiirirekisteriin merkityjä pysyviä sisäpiiriläisiä ovat hallintoneuvoston jäsenet mukaan lukien henkilöstön edustajat, hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, tilintarkastaja ja tilintarkastuksesta vastaavan tilintarkastustoimiston toimihenkilö, jolla on päävastuu tilintarkastuksesta, sekä laajennetun johtoryhmän jäsenet ja määrätty johtajat. Fortumin laajennettuun johtoryhmään kuuluvat yhtiön johtoryhmän jäsenet ja liiketoimintayksiköiden johtajat. Arvopaperimarkkinalain mukaisesti myös pysyvien sisäpiiriläisten lähiomaisten, jotka asuvat samassa taloudessa

sisäpiiriläisen kanssa, omistustiedot ovat olleet Fortumissa julkisia 1. 1. 2006 alkaen. Näiden henkilöiden omistustiedot ovat nähtävillä Fortumin www-sivuilla. Rekisteriä ylläpitää Suomen Arvopaperikeskus.

Fortumin yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt pysyvät sisäpiiriläiset ovat henkilöitä, jotka tehtävissään säännöllisesti saavat yhtiötä koskevia sisäpiiritietoja. Yrityskohtainen rekisteri sisältää myös tietoja henkilöistä, jotka saavat sisäpiiritietoja esimerkiksi työskennellessään yhtiölle erillisen konsultointisopimuksen perusteella.

Pysyvien sisäpiiriläisten tulee ajoittaa kaupankäynti yhtiön liikkeelle laskemilla arvopapereilla siten, ettei kaupankäynti heikennä arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta. On suositeltavaa, että pysyvät sisäpiiriläiset tekevät vain pitkäaikaisia sijoituksia yhtiön liikkeelle laskemilla arvopapereilla. Pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön liikkeelle laskemilla arvopapereilla yhtiön osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstietojen julkistamista edeltävinä 30 päivänä. Jos osavuositarkastus tai tilinpäätöstiedot julkistetaan yli 30 päivän kuluttua katsaus- tai tilikauden päättymisestä, alkaa kaupankäyntikielto katsaus- tai tilikauden päättyessä.

Yhtiö seuraa säännöllisesti pysyvien sisäpiiriläisten suorittamaa kaupankäyntiä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n rekisteritietojen perusteella. Yhtiö voi tapauskohtaisesti valvoa pysyvien sisäpiiriläisten arvopaperikauppaa tarkemminkin, esimerkiksi silloin, kun pysyvä sisäpiiriläinen käy kauppaa suurilla arvopaperimäärillä tai käy kauppaa jatkuvasti. Lisäksi yhtiö valvoo sisäpiiriohjeiden noudattamista tarkastuttamalla ilmoitetut tiedot vuosittain julkisilla sisäpiiriläisillä.

Sisäpiiriasioiden koordinointi ja valvonta ovat Fortumin lakiasiainjohtajan vastuualuetta. Kunkin toiminnon tai yksikön johtaja vastaa oman organisaationsa sisäpiiriasioiden valvonnasta.

Sisäinen tarkastus

Konsernin sisäinen tarkastus arvioi ja varmistaa Fortumin sisäisen valvonnan riittävyyden ja tehokkuuden. Se arvioi myös eri liiketoimintaprosessien tehokkuutta, riskienhallinnan riittävyyttä sekä esimerkiksi lakien, asetusten ja sisäisten ohjeiden noudattamista. Työn perustana ovat kansainväliset sisäisen tarkastuksen ammattistandardit. Konsernin sisäinen tarkastus on riippumaton Fortumin liiketoimintayksiköistä ja muista yksiköistä. Sisäinen tarkastus raportoi havaintonsa ja suosituksensa yhtiön johdolle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Hallinnollisesti sisäinen tarkastus raportoi talousjohtajalle.

Konsernin sisäisen tarkastuksen toimenkuva, valtuudet ja vastuu on virallisesti määritelty toimintaohjeessa. Toimintaohjeen ja vuotuisen tarkastussuunnitelman hyväksyy tarkastusvaliokunta.

Ulkoinen tarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskaupakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja valitaan varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä.

Tilintarkastajaksi valittiin 28. 3. 2007 pidetyssä Fortum-konsernin varsinaisessa yhtiökokouksessa Keskuskaupakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö Deloitte & Touche Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Mikael Paul.

Riippumattomien tilintarkastajien laskuttamat tai laskutettavaksi odotetut palkkiot Fortumin tilinpäätöksen tilintarkastuksesta ja muista palveluista on 31. 12. 2007 asti laskutettu seuraavasti:

Fortumin tilintarkastusmaksut yhteensä, tuhatta euroa

	2007	2006	2005
Lakisääteinen tilintarkastus	1 017	950	1 065
Muu tilintarkastuslain edellyttämä tilintarkastus	116	–	–
Veroneuvonta	378	–	287
Muut	349	180	626
Yhteensä	1 860	1 130	1 978

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa liiketoiminnan suunnittelua ja toiminnanohjausta. Sen tarkoituksena on tukea yritystä strategisten ja taloudellisten tavoitteidensa saavuttamisessa.

Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan harjoittaminen altistaa Fortumin monenlaisille taloudellisille, operatiivisille ja strategisille riskeille. Sähkön hinta on merkittävin taloudellinen riski, johon vaikuttavia tekijöitä ovat mm pohjoismainen säätila ja maailman hyödykemarkkinat. Operatiiviset riskit painottuvat sähkön ja lämmöntuotantolaitoksiin ja jakeluverkkoihin. Euroopan sähkömarkkinoiden edelleen jatkuva rakenneuudistus on suurin strateginen riskialue, jossa kotimaisten, alueellisten ja eurooppalaisten sähkömarkkinoiden sääntelyn ja verotuksen muutokset ovat keskeisessä roolissa.

Tavoitteena ennakoitava toimintaympäristö

Fortumin riskienhallinnan tavoitteena on tukea yrityksen strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja estää operatiivisia riskejä toteutumasta.

Fortum kehittää jatkuvasti riskienhallintaansa markkinaolojen, operatiivisen toiminnan ja liiketoimintaympäristön jatkuvien muutosten mukana. Vuoden 2007 aikana Fortum keskittyi pääasiassa operatiivisen riskienhallinnan tehostamiseen ja aloitti projektin sisäisen valvonnan ja kontrollien edelleen kehittämistä.

Riskejä hallinnoidaan siellä, missä niitä syntyy

Fortumin hallitus hyväksyy konsernin riskipolitiikan, jossa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastualueet sekä yleinen riskienhallintaprosessi. Pääperiaatteena on, että riskejä hallinnoidaan siellä, missä niitä syntyy, ja jokainen liiketoiminta- tai palveluyksikkö valmistelee oman riskipolitiikkansa, jonka toimitusjohtaja hyväksyy.

Konsernitasolla riskejä hallitaan konsernin ohjeistuksen mukaisesti. Corporate Treasury vastaa konsernin valuutta-, korko-, likviditeetti- ja jälleerahoitusriskien hallinnasta sekä vakuutustoiminnosta. Konsernin luotonvalvonta vastaa konsernin vastapuoliriskipositioiden konsolidoinnista ja arvioinnista, seuraa vastapuolten luottokelpoisuutta ja hyväksyy vastapuolia koskevat luottolimiitit. Konsernin IT-yksikkö vastaa tietotekniikka- ja tietoturvariskien hallinnasta. Fortumilla on konsernitoimintoja myös henkilöstöhallintoon, lainsäädäntöön ja kestävään kehitykseen liittyvien riskien hallintaa varten.

Konsernin riskienhallinnasta vastaa riippumaton yksikkö

Hallitus tarkastusvaliokuntansa tukemana valvoo riskienhallintaa konsernissa. Riskienhallintajohtajan johtama liiketoiminta- ja palveluyksiköistä riippumaton konsernin riskienhallintayksikkö raportoi talousjohtajalle ja vastaa konsernin riskipositioiden konsolidoinnista ja arvioinnista sekä niistä

raportoinnista konsernin hallitukselle ja johdolle. Konsernin riskienhallinta myös seuraa ja raportoi riskejä suhteessa toimitusjohtajan hyväksymiin riskinottovaltuuksiin.

Liiketoiminta- ja palveluyksiköt järjestävät oman toimintansa riskienhallinnan ja valvonnan. Tehtävien eriyttämiseksi liiketoiminta- ja palveluyksiköiden riskienvalvontatoiminnot raportoivat riskeistä konsernin riskienhallintayksikölle.

Yhtenäinen toimintatapa

Riskienhallintaprosessiin kuuluvat riskien tunnistus, arviointi, hallinta ja valvonta. Riskien tunnistamisesta ja arvioimisesta vastaavat pääasiassa liiketoiminta- ja palveluyksiköt, jotka toteuttavat nämä toimet konsernin riskienhallinnan hyväksymien ohjeiden ja mallien mukaisesti. Kvantitatiivisia arviointimenetelmiä käytetään mahdollisuuksien mukaan, ja eri tuotteisiin ja yksiköihin sovelletaan yhdenmukaisia menetelmiä. Liiketoiminta- ja palveluyksiköt vastaavat myös riskien hallinnasta. Mahdollisia toimenpiteitä ovat riskin minimointi, siirtäminen, tietoinen riskinotto tai näiden yhdistelmä.

Riskien valvonnasta, seurannasta ja raportoinnista huolehtivat liiketoiminta- ja palveluyksikköjen riskienhallintatoiminnot. Raportoinnin tiheys riippuu liiketoiminnan luonteesta ja tarpeesta. Esimerkiksi markkinariskeistä, trading-toiminta ja mahdolliset limiittilyitykset mukaan lukien, raportoidaan päivittäin, kun taas strategisista ja operatiivisista riskeistä raportoidaan vuotuisen liiketoimintasuunnittelun yhteydessä. Konsernin riskienhallinta konsolidoi konsernin rahoitus- ja markkinariskejä koskevat positiot ja raportoi konsernin johdolle ja hallitukselle kuukausittain. Tämän lisäksi kaikista liiketoimintayksikkötasoisista limiittirikkomuksista raportoidaan välittömästi konsernijohtolle.

Riskien kuvaus

Strategiset riskit

Fortum tavoittelee kasvua sekä hyödyntämällä orgaanisen kasvun mahdollisuuksia että osallistumalla aktiivisesti pohjoismaiseen energia-alan keskittymiseen. Fortumin tavoite on kasvaa kannattavasti valituilla markkina-alueilla: Pohjoismaissa, Venäjällä, Puolassa ja Baltian maissa. Kasvu-mahdollisuuksiin vaikuttavat muun muassa markkinoiden sääntely ja poliittiset päätökset.

Pohjoismaiden ja Euroopan unionin sähkömarkkinoiden sääntelyn harmonisointi, infrastruktuurin kehitys ja pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdentymisen Manner-Euroopan markkinoiden kanssa riippuvat osittain viranomaisten toimista. Markkinaympäristön ja sääntelyn muutokset voivat vaarantaa sähkömarkkinoiden markkinaehtoisen kehityksen. Fortum tukee markkinaehtoista kehitystä ylläpitämällä aktiivista keskustelua kaikkien sidosryhmien kanssa.

Rahoitus- ja markkinariskit

Rahoitus- ja markkinariskit johtuvat markkinahintojen ja volyymien vaihtelusta sekä maksuvalmiudesta ja vastapuolien kyvystä vastata sitoumuksistaan. Konsernissa käytetään rahoitus- ja markkinariskien kvantifiointiin useita eri menetelmiä, kuten Value-at-Risk- ja Profit-at-Risk-analyysia. Erityisesti sähkön, sääntilan, hiilidioksidin ja tärkeimpien käytettyjen polttoaineiden hinta- ja volyyminmuutosten vaikutuksia analysoidaan huomioiden niiden keskinäiset riippuvuudet. Lisäksi tehdään stressitestejä, joilla arvioidaan suurten hinnanmuutosten vaikutusta Fortumin tulokseen.

Liiketoimintayksiköt voivat ottaa tietyssä määrin rahoitus- ja markkinariskejä tavoitteenaan saavuttaa lisä-

hyötyjä optimoimalla suojausta tai harjoittamalla trading-toimintaa. Riskinottoa rajoittavat riskinottovaltuudet. Näitä ovat toimitusjohtajan liiketoimintayksiköille asettamat liikevoiton vähimmäismäärät. Myös positionoton volyymi- ja Value-at-Risk-limiitit, stop loss -limiitit ja vastapuolilimiitit sisältyvät näihin valtuuksiin.

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit aiheutuvat puutteellisista sisäisistä prosesseista, inhimillisistä virheistä ja laitteisiin tai järjestelmiin liittyvistä toimintahäiriöistä sekä ulkopuolisista tekijöistä. Operatiivisten riskien hallinnan päätavoite on vähentää riskien haittavaikutuksia käyttämällä selkeästi dokumentoituja ja automatisoituja prosesseja sekä varmistamalla päätöksenteon ja valvonnan erillään pysyminen. Laatu- ja ympäristöjärjestelmät ovat yksi keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Fortumilla on useita sertifikaatteja, esimerkiksi ISO 9001 ja ISO 14001. Järjestelmiin ja laitteisiin liittyviä teknisiä riskejä hallinnoidaan ensisijaisesti ylläpitoinvestointien suunnittelulla, ja liiketoiminnan jatkuvuus varmistetaan valmius-/varasuunnitelmien avulla.

Konsernin vakuutuspolitiikalla hallinnoidaan vakuutettavissa olevia operatiivisia riskejä. Vakuutushallinnan tavoitteena on optimoida vahingontorjuntatoimenpiteet, omavastuut ja vakuutusuoja kustannustehokkaasti pitkällä aikavälillä. Fortum on tehnyt koko konsernia koskevia omaisuusvahinkoihin, liiketoiminnan keskeytymiseen ja vastuisiin liittyviä vakuutus sopimuksia.

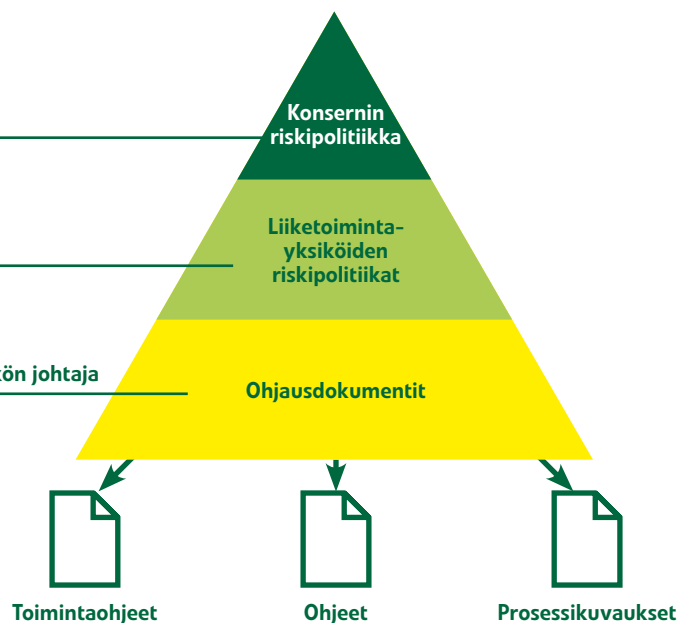
Lisätietoja riskeistä, joille Fortum altistuu, sekä niiden hallinnasta, on tilinpäätöksessä hallituksen toimintakertomuksen riskienhallintaa käsittelevässä jaksossa.

Hyväksymistaso

Hallitus

Toimitusjohtaja

Liiketoiminta / palveluyksikön johtaja

Hallitus (31.12.2007)

Peter Fagernäs

Hallituksen puheenjohtaja, s. 1952, oikeustieteen kandidaatti
Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtaja

Päätehtävä:

Oy Hermitage Ab:n hallituksen puheenjohtaja
ja Hermitage Co. Ltd:n toimitusjohtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Hallituksen puheenjohtaja, Pohjola Yhtymä Oyj
Hallituksen puheenjohtaja, Conventum Oyj

Toimitusjohtaja, Conventum Oyj

Hallituksen jäsen, Merita Pankki

Toimitusjohtaja, Prospectus Oy

Useita tehtäviä Kansallis-Osake-Pankissa

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Finnlines Oyj:n hallituksen jäsen

Winpak Ltd:n (Kanada) hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2004

Esko Aho

S. 1954, filosofian maisteri

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran yliasiamies

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Suomen pääministeri 1991–1995

Kansanedustaja 1983–2003

Suomen Keskustan puheenjohtaja 1990–2002

Luennoitsija, Harvardin yliopisto, USA, 2000–2001

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Russian Venture Company, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2006

Birgitta Johansson-Hedberg

S. 1947, BA, psykologian kandidaatti

Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Johtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Lantmännen

Toimitusjohtaja, Föreningssparbanken

Skandinavian toimintojen johtaja, Wolters Kluwer

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Umeå Universitet, hallituksen puheenjohtaja

Vinnova, hallituksen puheenjohtaja

Vägverket Konsultråd, hallituksen puheenjohtaja

A-banan, hallituksen varapuheenjohtaja

Botnia-banan, hallituksen jäsen

Sveaskog, hallituksen jäsen

Finansinspektionen, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2004

Birgitta Kantola

Hallituksen varapuheenjohtaja, s. 1948, varatuomari

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Päätehtävä:

Johtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Varatoimitusjohtaja (rahoitus),

Pohjoismaiden Investointipankki

Talousjohtaja, International Finance

Corporation, Washington D.C.

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Nordea Bank AB, hallituksen jäsen

Stora Enso Oyj, hallituksen jäsen

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallituksen jäsen

Vasakronan AB, hallituksen jäsen

OMX AB, hallituksen jäsen

Åbo Akademi, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2001

Matti Lehti

S. 1947, kauppatieteiden tohtori

Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

TietoEnator Oyj:n hallituksen puheenjohtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen, TietoEnator

Oyj, Tietotehdas Oy ja Tieto-konserni

Varatoimitusjohtaja, Rautakirja Oy

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Pöyry Oyj, hallituksen jäsen

Liikesivistysrahasto, puheenjohtaja

Helsingin kauppakorkeakoulun tukisäätiö, varapuheenjohtaja

Helsingin kauppakorkeakoulu, kansleri

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2005

Marianne Lie

s. 1962, Oikeustieteellisiä ja politiikan

opintoja Oslon yliopistossa (UiO)

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Norjan varustamoliiton (NSA) toimitusjohtaja

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Umoe-konserniin

kuuluva Helsevaktens Telemed AS

Toimitusjohtaja, Vattenfall Norge AS

Johtaja, NSA:n informaatio- ja teollisuuspoliittinen osasto

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Punkt Ø, hallituksen puheenjohtaja

Arendals Fossekompagni ASA, hallituksen jäsen

Kverneland ASA, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2005

Birgitta Johansson-Hedberg, Matti Lehti, Marianne Lie, Peter Fagernäs, Birgitta Kantola, Esko Aho ja Christian Ramm-Schmidt

Christian Ramm-Schmidt

S. 1946, diplomiekonomi

Tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätehtävä:

Senior Partner, Merasco Capital Oy

Merkittävimmät aiemmat tehtävät:

Toimitusjohtaja, Baltic Beverages Holding Ab (BBH)

Toimitusjohtaja, Fazerin Keksit Oy, Fazerin

Suklaa Oy, Fazerin makeistoimiala

Johtaja, ISS ServiSystems Oy

Tärkeimmät samanaikaiset luottamustehtävät:

Derbes Brewery (BBH), Kazakstan,

hallituksen puheenjohtaja

Bang & Bonsomer Oy, hallituksen jäsen

Oy Chips Ab, hallituksen jäsen

MDC Education Group, hallituksen jäsen

Orkla CIS Holding Ltd, hallituksen jäsen

Sarbast Plus Brewery (BBH), Uzbekistan, hallituksen jäsen

Tradeka Oy, hallituksen jäsen

Fortumin hallituksen riippumaton jäsen vuodesta 2006

Konsernin johto (31.12.2007)

Mikael Lilius

Toimitusjohtaja vuodesta 2000

s. 1949, diplomiekonomi

Konsernin palveluksessa vuodesta 2000

Aiemmat tehtävät:

Gambro AB, toimitusjohtaja, Tukholma, 1998

Incentive AB, toimitusjohtaja, Tukholma, 1991

KF Industri AB, (Nordico) toimitusjohtaja, Tukholma, 1989

Huhtamäki Oy, pakkausteollisuuden johtaja, Helsinki, 1986

Tärkeimmät muut luottamustehtävät:

Huhtamäki Oyj, hallituksen puheenjohtaja

Sanitec Oy, hallituksen puheenjohtaja

Hafslund ASA, hallituksen jäsen

Mikael Frisk

Henkilöstöjohtaja vuodesta 2001

s. 1961, kauppatieteiden maisteri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2001

Konsernin palveluksessa vuodesta 2001

Aiemmat tehtävät:

Nokia Mobile Phones, Global Functions,

henkilöstöjohtaja, 1998

Nokia-Maillefer, henkilöstöjohtaja, Lausanne, Sveitsi, 1993

Nokia NCM, henkilöstönkehityspäällikkö, 1992

Oy Huber Ab, henkilöstönkehityspäällikkö, 1990

Timo Karttinen

Kehitysjohtaja vuodesta 2004

s. 1965, diplomi-insinööri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2004

Konsernin palveluksessa vuodesta 1991

Aiemmat tehtävät:

Fortum Power and Heat Oy, Portfolio Management

and Trading-liiketoimintayksikön johtaja, 2000

Fortum Power and Heat Oy, johtaja,

sähkön hankinta ja myynti, 1999

Imatran Voima Oy, johtaja, sähkön hankinta, 1997

Tärkeimmät muut luottamustehtävät:

Fingrid Oyj, hallituksen jäsen

Energiateollisuus ry, hallituksen varapuheenjohtaja

Gasum Oy, hallintoneuvoston jäsen

AS Eesti Gaas, hallintoneuvoston jäsen

Elinkeinoelämän keskusliitto EK,

kauppapoliittisen valiokunnan jäsen

Tapio Kuula

Johtaja vuodesta 2005

s. 1957, diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 1997

Konsernin palveluksessa vuodesta 1996

Aiemmat tehtävät:

Fortum Power and Heat Oy, toimitusjohtaja, 2000

Fortum Oyj, Sähkö ja lämpö -sektorin johtaja, 2000

Fortum Power and Heat Oy, varatoimitusjohtaja, 1999

Imatran Voima Oy, varatoimitusjohtaja,

hallituksen jäsen, johtoryhmän jäsen, 1997

Tärkeimmät muut luottamustehtävät:

Kemijoki Oy, hallituksen puheenjohtaja,

Fingrid Oyj, hallituksen puheenjohtaja,

Teollisuuden Voima Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja,

OAQ TGC 1, hallituksen varapuheenjohtaja,

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö

Varma, hallintoneuvoston jäsen,

Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan jäsen,

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n energiavaliokunnan jäsen

Juha Laaksonen

Talousjohtaja vuodesta 2000

s. 1952, ekonomi

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2000

Konsernin palveluksessa vuodesta 1979

Aiemmat tehtävät:

Fortum Oyj, johtaja, M&A, 2000

Fortum Oil & Gas Oy, varatoimitusjohtaja,

rahoitus ja suunnittelu, 1999

Neste Oyj, talousjohtaja, 1998

Tärkeimmät muut luottamustehtävät:

Sato Oyj, hallituksen puheenjohtaja

Kemira Oyj, hallituksen jäsen

Teollisuuden Voima Oy, hallituksen jäsen

Kemijoki Oy, hallintoneuvoston jäsen

Christian Lundberg

Johtaja vuodesta 2005

s. 1956

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2003

Konsernin palveluksessa vuodesta 2003

Aiemmat tehtävät:

Fortum Marketsin toimitusjohtaja, 2003

Microsoft, Regional Director Nordic/Baltic Services, 2001

Microsoft, Regional Director MS Nordic/Baltic, 2000

Microsoft, General Manager MS Sweden, 1997

Tärkeimmät muut luottamustehtävät:

Svensk Energin hallituksen jäsen

EnergiFöretagens Arbetsgivareföreningin varapuheenjohtaja

Christian Lundberg, Mikael Frisk, Maria Paatero-Kaarnakari, Mikael Lilius, Juha Laaksonen, Maria Romantschuk, Timo Karttinen ja Tapio Kuula.

Maria Paatero-Kaarnakari

Strategiajohtaja vuodesta 2007

s. 1955, diplomi-insinööri

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Konsernin palveluksessa vuodesta 1985

Aiemmat tehtävät:

Fortum Oyj, kehitysjohtaja, 2000–2007

Neste Oyj, strategisen suunnittelun päällikkö 1998

Neste Polyester Inc, USA, liiketoiminnan
kehityspäällikkö 1997

Neste Group, useita päällikkötehtäviä 1985–1996

Maria Romantschuk

Viestintäjohtaja vuodesta 2007

s. 1956

Johtoryhmän jäsen vuodesta 2007

Konsernin palveluksessa vuodesta 2007

Aiemmat tehtävät:

Suomen Tasavallan presidentin kanslia,
lehdistöpäällikkö ja kabinetin jäsen, 2000

Ulkoministeriö, lehdistöneuvos Suomen
suurlähetystössä Tukholmassa, 1997

Ulkoministeriö, ulkoministerin lehdistöavustaja, 1995

Hufvudstadsbladet, politiikan toimittaja, 1989

Tärkeimmät muut luottamustehtävät:

Suomen UNICEF, hallituksen jäsen

Svenska Teatern, hallituksen jäsen

Tietoja sijoittajille

Yhtiökokous

Fortum Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina huhtikuun 1. päivänä 2008 klo 13.00 Finlandia-talossa osoitteessa Mannerheimintie 13 e, Helsinki. Yhtiökokoukseen osallistumisestaan ilmoittaneiden osakkeenomistajien vastaanottaminen alkaa klo 11.45.

Jos osakas haluaa osallistua yhtiökokoukseen, hänen on ilmoitettava etukäteen Fortumille.

Ilmoittautua voi Fortumin verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.fi/yhtiokokous, puhelimitse numerossa 010 452 9460, lähettämällä faksin numeroon 010 262 2727 tai kirjeen osoitteeseen Fortum Oyj, Lakiasiat/yhtiökokous, PL 1, 00048 FORTUM. Ilmoittautumisten ja mahdollisten valtakirjojen on oltava perillä viimeistään klo 16.00 (Suomen aikaa) 25. 3. 2008.

Osinkojen maksaminen

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2007 jaetaan osinkona 1,35 euroa osaketta kohti. Tästä osingosta 0,77 euroa osaketta kohti maksetaan Fortumin tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä. Lisäksi hallitus ehdottaa 0,58 euron suuruisia lisäosinkoa osakkeelta yhtiön pääomarakenteen ohjaamiseksi kohti tavoitetasoa. Osingonmaksun täsmäytyspäivä on 4. 4. 2008, ja ehdotettu osingon maksupäivä on 11. 4. 2008.

Tulosten julkistaminen

- Osavuosikatsaus tammi–maaliskuulta julkaistaan 24. 4. 2008
- Osavuosikatsaus tammi–kesäkuulta julkaistaan 17. 7. 2008
- Osavuosikatsaus tammi–syyskuulta julkaistaan 22. 10. 2008

Vuosikertomus ja osavuosikatsaukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, ja ne ovat luettavissa Fortumin

 verkkosivuilla osoitteessa www.fortum.fi

Fortumin johto järjestää säännöllisesti analyytikoille ja tiedotusvälineille tiedotustilaisuuksia, joita voi seurata yrityksen kotisivuilla. Lisäksi johto antaa kahdenkeskisiä haastatteluja ja ryhmähaastatteluja. Fortum osallistuu myös eri sijoittajatilaisuuksiin.

Fortum noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tulosten julkistamista.

Lisätietoja osakkeista ja osakkeenomistajista on tilinpäätöksen hallituksen toimintakertomuksen osassa Fortumin osake ja osakkeenomistajat.

Perustietoa Fortumin osakkeista

Listattu: OMX Nordic Exchange Helsinki
Kaupankäyntitunnus: FUM1V
Osakkeiden lukumäärä 30. 1. 2008: 886 935 660
Toimiala: Yhdyskuntapalvelut

Sijoittajasuhteiden yhteystiedot

Mika Paloranta, johtaja, sijoittajasuhteet,
puh. 010 452 4138, faksi 010 452 4176,
sähköposti: mika.paloranta@fortum.com

Rauno Tiihonen, päällikkö, sijoittajasuhteet,
puh. 010 453 6150, faksi 010 452 4176,
sähköposti: rauno.tiihonen@fortum.com

Taloudellisten tiedotteiden tilaaminen

Taloudellisia katsauksia voi tilata osoitteesta Fortum Oyj, Postitus, PL 1, 00048 FORTUM, puh. 010 452 9151, sähköposti: juha.ahonen@fortum.com

Sijoittajatietoa on myös verkossa osoitteessa www.fortum.fi/sijoittajat

Design KREAB

Valokuvat TOMI PARKKONEN, STEFAN SJÖDIN (aloitusaukeama), TONY ÖHBERG (aloitusaukeama), MARKO LASSILA (sivu 29),
ULF BLOMBERG/NORDIC PHOTOS (sivut 32–33), LAURI HENTTONEN (sivu 35), VILLE HARILAHTI (sivut 43 ja 51)

Paino LIBRIS 2008

Kääre GALERIE ART SILK 150 g/m²

Kansi GALERIE ART SILK 300 g/m²

Sivut GALERIE ART SILK 130 g/m²

Kestävästä kehityksestä menestystekijä

Fortum Oyj
Keilaniemi, Espoo
PL 1
00048 FORTUM
puh. 0104511
faksi 0104524447
www.fortum.fi

Kotipaikka Espoo, Y-tunnus 1463611-4